GOETHE

FAUST

TRAGEDIE

TRADUCERE

DE

ION GORUN

BUCUREȘTI
TIP. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-r RASIDESCU
16, Strada Doamnei, 16.
1906.

PREȚUL 3 LEI.

GOETHE

FAUST

TRAGEDIE

TRADUCERE

DE

ION GORUN

BUCUREȘTI
INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-r RASIDESCU
16, Strada Doamnei, 16.
1906.

INCHINARE

Iar îmi veniţi, figuri şovăitoare!
Ce-odinioară turburi mi-apăreaţi.
Să vă opresc să'ncerc acuma oare?
Spre vraja voastră inima-mi plecaţi?
Vă grămădiţi! Veniţi triumfătoare, —
Din ceaţa rară cum vă întrupaţi,
Avânt de tinereţe 'n sânu-mi creşte
La suflul fermecat ce vă 'nsoţeşte.

Purtaţi cu voi icoane 'nseninate,
Şi umbre scumpe-alăturea răsar;
Ca şi un basm uitat pe jumătate,
Iubirile dintâi învie iar;
Durerea se 'nnnoieşte, şi se sbate
In labirintul vieţii plâns amar,
Numindu-mi pe acei pe cari în floare
Mi i-a răpit răstriştea 'nşelătoare.

Cântarea ce-a urmat nu mai răsună
Acelor ce cântam la început;
S'a 'mprăştiat mulţimea-aceea bună,
Şi vai! ecoul vechiu rămâne mut.

Pentru străini azi harfa-mi se înstrună,
Aplausele lor chiar m'au durut;
Iar cei pân' la cari glasu-mi nu pătrunde
De mai trăesc, sunt cine ştie pe unde.

Şi mă cuprinde-un dor ce-aveam odată
De 'mpărăţia-aceea fără glas;
Şi cântu-mi spus cu voce înecată
Plutind pe-a harfei strune a rămas;
Fiori mă prind şi geana-mi simt udată,
Induioşării inima mi-o las;
Abià zăresc, ce am, ca 'n depărtare,
Şi ce s'a stins, aevea îmi apare.

PROLOG PE SCENA

Directorul. Poetul dramatic. Bufonul.

Directorul

Voi, ce 'n atâtea rânduri, amândoi,
Mi-aţi ajutat la greu şi la necaz,
Să-mi spuneţi ce speranţă-i oare az
In ţările germane pentru noi?
Să fiu pe plac mulţimii aş dorì,
Căci ea trăind, trăim şi noi cu ea.
Culisele şi scena sunt acì
Şi să petreacă ori-şi-care-ar vrea.
Ridică din sprâncene, ochii cască,
Le trebue cevà ca să-i uimească.
Pricep mulţimea ce fel se dă prinsă
Şi-s tot nedomirit ce-ar vrea s'asculte;
Cu lucruri bune nu prea e deprinsă,
Dar a citit îngrozitor de multe.
Tot lucruri noui cum o să facem dară
Plăcut şi cu 'nţeles ca să-i apară?
Căci mult aş vrea să văd mulţimea 'n pale
Incoace dând năvală oţărită
Şi 'n strigăte cu greu luptându-şi cale
La porţile baracii ghemuită,

De pe la patru ceasuri, în suplicii,
In vaete şi ghionturi, bătăioasă,
Ca pentru pâne 'n foamete calicii,
Strivindu-se pentr'un bilet la casă.
Fă tu minunea-asupra unei gloate
De-atâtea feluri, — un poet o poate.

Poetul

O nu-mi vorbì de pestriţa mulţime,
Văzând-o inspirarea zboară 'n vânt!
Ascunde-mi zgomotoasa-i mărunţime
Ce 'n toiul ei ne'ngroapă orce-avânt,
Ci du-mă spre tăcuta înălţime
Unde-i curatul harului viestmânt,
Acolo unde-amor, prietenie,
Zeeasca mână inimei ne-mbie.
Ah! ce-ncolţeşte-adânc în piept odată
Şi ce îngână buzele sfios
Luptând să prindă vorba inspirată,
Inghite-al clipei zbucium furtunos.
Trecând ades prin vreme 'ndelungată
Desăvârşit ne-apare ce-i frumos.
Pe-o clipă este tot ce străluceşte;
Ce-i bun viitorimea preţueşte.

Bufonul

Ci mai lăsaţi viitorimea 'n pace!
De m'aş gândì şi eu pe plac a-i face,
Cu ce-ar petrece lumea mea?
Şi dânsa, vezi, de asta 'ntreabă.
Prezentul unui om de treabă
Inseamnă şi el, cred, cevà.

Pe cel ce ştie să o 'mpărtăşască
Nu-l supără-a mulţimei veselie;
El vrea în juru-i cercul să sporească
Mai lesne zguduirea ca să-i fie.
De-aceea dar curaj, şi înainte,
Daţi drumul fantaziei şi lăsaţi
Să sune 'n cor simţire, patimi, minte,
Nici nebunia însă n'o uitaţi!

Directorul

Dar mai ales mişcare din grămadă!
Căci cei mai mulţi la teatru vor să vadă.
Sub ochi mulţimei multe ii înşiră
Ca să se mire, gurile căscând;
Atunci să vezi cum dânsa te admiră
Şi cum la largul tău vei fi curând.
Mulţimea prin mulţime-o cucereşte,
Aleagă-şi fiecare ce-a dorit.
Când multe-oferi, orcine-un ce-şi găseşte
Şi fiecare pleacă mulţămit.
Bucată e, deci în bucăţi să fie!
Nu-i greu să reuşeşti o ciorbărie;
E lesne de servit, uşor se leagă.
La ce ţi-ar folosì s'o dai întreagă?
Când publicul ş'aşà o s'o sfâşie.

Poetul

Nevrednică de-artist, ce meserie
Urâtă! Nu puteţi voi înţelege?
A şarlatanilor bălăcărie
Cum văd, la voi s'a prefăcut în lege.

Directorul

Invinuirea ta nu mă atinge;
Când greutăţi ai a învinge
Alegi unealta cea mai potrivită.
In fraged lemn cioplirea-i poruncită,
Deci, pentru cine scrii, vezi şi socoate!
Căci vine de urât când nu mai poate
Acesta, alţii iar dela banchete,
Şi ceea ce e şi mai rău din toate,
Vin mulţi după lectură de gazete.
Işi poartă toţi aicea piroteala,
Ca şi la o petrecere mascată;
Iar damele-şi expun în loji găteala
Şi joacă dar şi ele fără plată.
Ce vrei cu visuri nalte de poet?
Cu ele sala plină-o să s'amuze?
Vezi amatorii ce-şi vorbesc încet,
Cuvinte reci, brutale au pe buze.
După teatru, unul se gândeşte
La joc de cărţi, iar altul cu femei
Orgii sălbatice-şi făgădueşte.
Şi blânda muză pentru asta vrei
S'o chinueşti atât, sărman nebun?
O, dă-le mult, şi tot mai mult, îţi spun,
Astfel în veci nu cazi în rătăcire.
Să-i zăpăceşti să cauţi, dragul meu,
Să-i mulţămeşti, din cale-afară-i greu. —
Plăceri, dureri? Ce poate să te'nspire?

Poetul

Te du şi-ţi caută o altă slugă!
La carul tău poetul nu se'njugă,

Nu-şi bate joc de dreptul lui de frunte,
De dreptul omenesc ce-i dete firea.
Prin ce vă mişcă el la toţi simţirea?
Şi poate elementele să'nfrunte?
Nu este armonia ce-i răsare
Din piept, şi recoprinde lumea mare?
Pe când natura'n veci nepăsătoare
Işi toarce firul fără de sfârşit,
Pe când mulţimea 'n veci lărmuitoare
Se sbate 'n vălmăşagu-i răguşit,
Au cine'nparte rândurile clare,
Le'nvie şi le saltă'n ritm uşor?
Şi cine chiamă binecuvântare
In ori şi ce acord vibrând sonor?
Şi cine dă amurgului coloare
Şi patimei puterea vijeliei?
Sub paşii tăi, iubito, cine oare
Presară toate florile câmpiei?
Din frunza simplă cine împleteşte
Cununa cea de cinste şi răsplată?
Şi zeii în Olymp îi întruneşte?
Puterea ce poetului i-e dată.

Bufonul

Frumoasele puteri adună-ţi dară
Şi fă din ele cântu-ţi să răsară,
Luând drept pildă-o intrigă de-amor!
Te întâlneşti aşà întâmplător,
Priveşti, rămâi şi iată-mi-te prins;
Vin fericiri şi vine-apoi alean,
Din încântări, durerea te-a învins,
Şi păn'să bagi de seamă-i un roman.

Aşa cevà gândirea-ţi să 'mpletească!
Pătrunde 'n plină viaţă omenească!
Toţi o trăiesc, dar o pricep câţi-và,
Şi-or unde-o prinzi, te va interesà.
Icoane pestriţe, o licărire,
Un strop de adevăr prin rătăcire,
Astfel se pregăteşte-o băutură
Ce-adapă toată lumea pe-o măsură.
Şi se va strânge ş'a junimii floare
S'asculte versul tău revelator,
Şi vor găsì şi inimi simţitoare
O hrană'n el melancoliei lor;
In ce-ai scris tu, atâta vor vedeà
Cu toţii, cât în suflet vor purtà.
De râs, de plâns aceştia mult nu'ntreabă,
Avânt ei vor, părerea îi îmbată, —
Cu isprăviţii nu faci nici-o treabă;
Cei care cresc, ingraţi nu-s niciodată.

Poetul

Redă-mi atunci trecuta vreme,
Pe când creşteam încă şi eu,
Pe când izvoare de poeme
Ţâşneau voios în jurul meu,
Când lumea-mi apăreà prin zare
Şi 'n flori minune bănuiam,
Cu miile le culegeam
Din văile de 'mbelşugare.
N'aveam nimic, şi-mi ajungea!
Vream adevăr, minciuna mă'ncântà.
Dă-mi nenfrânarea ispitirii
Plăcerea plină de dureri,

Puterea urii ş'a iubirii,
Dă-mi tinereţea mea de ieri!

Bufonul

De tinereţe, dragul meu, se ştie,
Nevoie ai în lupte c'un vrăjmaş,
Sau când o fată dulce şi zglobie
Te ţine strâns la sânu-i pătimaş,
Când a triumfătorului cunună
O jindueşti în aprig'alergare,
Sau o petrecere de danţ nebună
Vrei s'o sfârşeşti la masă 'ntre pahare.
Dar lira 'n mână ca să o apuci,
Cu graţie 'ndrăzneţ să te inspiri,
Şi spre o ţintă ce 'ţi-ai pus, să duci
Cântarea, rătăcind prin înfloriri,
Bătrâni, a voastră-i astă datorie,
Şi totuşi noi de-aceea vă stimăm.
Nu cad bătrânii în copilărie,
Ci tot copii senini îi reaflăm.

Directorul

Destul acum cu vorba goală,
Aş vrea şi fapte însfârşit!
În loc de-atâta ploconeală,
Cevà cu rost de împlinit.
Ce tot vorbiţi de inspirare?
Nu vine 'n veci, de te 'ndoeşti.
Poet dacă te ţii în stare
Tu poezia stăpâneşti.
Voi ştiţi acum, ce trebui oare,
Vrem băuturi întăritoare;

Deci aideţi şi le pregătiţi!
De nu începeţi azi, nici mâine n'o porniţi,
Şi nu e de pierdut o clipă:
Posibilul cu hotărîre
E bine de 'nhăţat în pripă,
Şi de nu-l laşi din stăpânire,
Merge 'nnainte în neştire.
Pe scenele de azi, cum ştii,
Incearc'orcine tot ce vrea;
De-aceea dar nu vei cruţa
Decoruri şi maşinării!
Veţi face să lucească soare, lună,
Cu stelele veţi fi risipitori;
Şi foc şi apă, stânci până la nori,
Vor fi cu fiare, vulturi împreună.
Astfel veţi perânda în strâmt coprins
Creaţiunea 'n cercul ei întins,
Şi 'ncet grăbind, vă faceţi apoi vad
Din ceruri prin pământ şi pân' la iad!

PROLOG IN CER

Domnul. Cetele cereşti, apoi **Mefistofel.**

Cei trei arhangheli se arată

Rafail

Cântarea soarele-şi rosteşte
In corul sferelor surori,
Cu mers de trăznet şi-împlineşte
O cale-umblată-atâtea ori.
Deşi ni-i taina lui ascunsă,
Puteri dă îngerilor tăi;
Alcătuirea nepătrunsă
Măreaţă-i ca şi-n ziua 'ntăi.

Gavriil

Şi'n repeziri neînţelese
Se 'nvârte a globului splendoare;
Lumină ca din rai se ţese
Cu nopţile 'nfiorătoare;
Vueşte spumegândă marea
Prăpăstii desvălind adânci,
Şi duce-urmându-şi alergarea
Pământu 'n goană, mări şi stânci.

Mihail

Şi se deslănţuie furtuna,
Din mare 'n ţărm, din ţărm în mări,
Vijelios se 'mbină 'ntruna
Şi dă năvală 'n depărtări.
S'aprind mâniile păgâne
Drum trăznetului despicând;
Dar solii tăi slăvesc, Stăpâne,
Al zilei tale farmec blând.

Toţi trei

Deşì ni-s tainele-ţi ascunse,
Puteri dau îngerilor tăi
Şi toate cele nepătrunse
Măreţe-s ca şi-n ziua 'ntăi.

Mefistofel

Fiindcă, Doamne, te milostiveşti
Să cercetezi pe-aicea ce mai este,
Şi pururi drag ţi-a fost să mă 'ntâlneşti,
Mă vezi dar şi prin cetele aceste.
Mă iartă, — meşter nu-s în vorbă mare,
Aceştia toţi de-ocară m'au lăsat;
Ai râde însă tu de-aşà 'ncercare
Dacă de râs nu te-ai fi desvăţat.
De soare, lumi, nu ştiu ce fel se cântă,
Dar oamenii-i privesc cum se frământă.
Al lumii zeişor, mereu pe-aceleaşi căi,
E minunat şi azi ca'n ziua cea dintăi.
Poate-ar puteà mai bine să trăiască
De nu îi dăruiai din raza ta cerească:

El minte-i zice, dar o foloseşte
Ca să trăiască mai dobitoceşte.
Imi pare, cu voia Mărei tale,
Un greere, ce'n lungi labele sale
Se sprijină şi zboar'apoi săltând,
Prin iarbă cântecelu-i repetând;
Şi'n iarbă 'ncalte dac'ar sta să fie!
Da 'şi vâră nasu 'n orce murdărie.

Domnul

Şi altcevà să-mi spui nu mai găseşti?
Vii vecinic numai tot să ponegreşti?
Nimic n'ai mai aflat pe voia ta?

Mefistofel

Nu, Doamne! Omu 'ncepe-a mă 'ntristà.
Stau toate pe pământ aşà de rău,
Că nu mă 'ndemn să-l mai răpui şi eu.

Domnul

Cunoşti pe Faust?

Mefistofel

Pe doctor?

Domnul

Sluga mea!

Mefistofel

Dacă-i aşà, ciudat te mai slujeşte,
Nici bea, nici nu mănâncă omeneşte.
Il poartă 'nfierbântarea-n depărtări;
Că e smintit, de jumătate-o ştie:

Pământului el cere desfătări,
Şi cea mai mândră stea de pe tărie;
Departe ce-i şi ce 'n apropiări
Nu-i stâmpăr'a dorinţei vijelie.

Domnul

Deşi în rătăcire-şi poartă-amarul,
Curând îl voi aduce la lumină.
Dac'a dat frunza, ştie grădinarul
Ce flori şi roadă 'n urmă o să vină.

Mefistofel

Pe ce te prinzi, că 'n forţa mea deplină
Şi p'ăsta-l iau, dacă 'mi permiţi
Pe calea mea să-l ispitesc să vină.

Domnul

Cât timp e viu, nu sunt opriţi
Cei răi să-i schimbe pasul sorţii.
Câţi năzuiesc, — mulţi rătăciţi!

Mefistofel

Iţi mulţămesc, căci nu-mi plac morţii,
Nu vreau să am cu ei a face.
Obrazul fraged, plin, acela-mi place.
Cadavrul nu mă 'mbie cu nimica;
Eu sunt ca şi cu şoarecii pisica.

Domnul

Deci fie! Iată, poţi să te apuci
Să smulgi ăst suflet dela obârşie

Şi dacă poţi, să-l prinzi şi să-l aduci
Pe calea ta de josnicie.
Dar ruşinat să-mi stai de-o trebui
Să recunoşti: Om bun şi orbecând
Drumul cel drept tot ştie a-l găsì.

Mefistofel

Prea bine! numa-l pierde iar curând.
De rămăşag nu mă 'ngrijesc nicicând.
Dar dac'oi împlinì ce am în gând,
Să mi dai voie să triumfez şi eu.
Ca pe faimosul şarpe, vărul meu,
Praf am să-l văd, cu poftă chiar, mâncând.

Domnul

Să mergi ori unde-ai voia mea întreagă;
Pe cei ca tine nu port nici o ură.
Din toate spiritele care neagă,
Vicleanul îl suport mai cu măsură.
In braţul lenii oamenii s'aruncă
Prea bucuros, şi nici-o râvnă n'au;
De-aceea soţ îmi place să le dau
Pe Diavolul, să-i sgândăre la muncă.
Dar voi, ai Cerului copii adevăraţi,
De ce-i frumos şi viu vă bucuraţi!
Eterna vie forţă creatoare
Să vă cuprindă 'n braţele iubirii,
Şi ce pluteşte 'n forme schimbătoare,
Să prindeţi tare 'n cadrele gândirii.

(Cerul se închide, arhanghelii se risipesc).

Mefistofel (singur)

Din când în când să-l văd tot bine-mi pare,
Şi cu Bătrânul nu mă stric, fireşte.
Frumos e, pentr'un domn aşà de mare,
Că chiar cu Dracul omenos vorbeşte.

PARTEA INTAIA A TRAGEDIEI

NOAPTE

Intr'o odaie gotică, îngustă, cu bolta înaltă, Faust neliniştit pe scaun naintea pupitrului.

Faust

Am învăţat acù filosofia,
Jurisprudenţa, medicin'am isprăvit,
Am învăţat vai! şi teologia
Din fir în păr, cu zel nepotolit.
Ş'acum, sărman fără de minte!
Ştiu cât ştiam şi mai nainte;
Magistru 'mi zic şi doctor chiar,
De zece ani însă 'n zadar
Imi port în sus şi 'n jos pe-aici,
De nas pe bieţii-mi ucenici —
Şi văd că nu putem nimica ştì!
Acest gând inima-mi va mistuì.
Pedanţilor, ce-i drept, cu cât ştiu nu mă plec,
Magistri, doctori, scribi şi popi nu mă întrec;
Sfieli sau îndoeli nu mă muncesc,
De draci sau de infern nu mă 'ngrozesc—
Dar nici de bucurii eu nu am parte,
Despre ce ştiu închipuiri deşarte

Nu-mi fac, şi nu cred să pot învăţà
Pe om a se căì ş'a se 'ndreptà.
Şi n'am nimic din ce-i pe lume,
Nici bani, nici cinsturi, nici renume;
Câine să fii, n'ai duce-un aşà trai!
De-aceea de magie m'apucai,
Să văd dacă cu-a duhului putere
Cuvântul nu desvăluie mistere,
Să nu mai trebuiască să mă leg
Să spun ce singur eu nu înţeleg,
Ci să cunosc ce lumea 'ntreag'o ţine
Strânsă-n adânc, cu ochi-mi să văd bine
Puterea de viaţă, ş'obârşia,
Şi să mai las încolo vorbăria.
  O tu, lucire-a lunei pline,
Spre chinul ce se sbate 'n mine
De-ar fi să nu mai luminezi,
Tu care-ades acì mă vezi,
O, tristă-amică, în nopţi târzii,
Plecat pe cărţi şi pe hârtii.
Ah, de-aş puteà, călăuzit de-a ta
Lumină dulce culmile-a urcà,
Cu duhuri să plutesc pe stânci,
Să mă cobor în văi adânci,
Din abureli savante mintea-mi scoasă
Să-mi răcoresc în roua-ţi sănătoasă!
  Vai! tot în temniţ'acì sunt?
O, blestematul subpământ!
Unde şi raza cerului curată
Se turbură luptând ca să străbată.
Intre bucoavne strâmtorat,

Ce praf le umple şi viermi le rod,
In vraful ăsta împresurat
Cu hârtii afumate până 'n pod,
Intre sticle, cutii, şi ici şi coleà,
Unelte de toate, cin' le mai ştie,
Străvechi rămăşiţe de gospodărie —
O lume-i aceasta! e lumea ta!
  Şi mai întrebi de ce se strânge
In piept inima-ţi chinuită?
De ce plăcerea vieţii-ţi frânge
Durerea cea netălmăcită?
Nu este-acì firea cea vie
Ce Domnul omului o dete,
Ci te 'mpresoară, 'n fumărie
Şi 'n putred mucigaiu, schelete.
  Ridică-te! Calea-i deschisă!
Această carte fermecată,
De Nostradamus însuşi scrisă,
Te va călăuzì pe dată.
Şi calea stelelor atunci
Ştiind, şi cum să stăpâneşti
A firei tainice porunci,
Vei ştì cu duhuri să vorbeşti.
Zadarnic mintea seacă-acì
Vrea semne sfinte-a tălmăcì:
Duhuri ce-n jurul meu plutiţi,
Răspundeţi-mi, de m'auziţi!

(Deschide cartea şi zăreşte semnul macrocosmului.)

Ah, voluptate ce pătrunzi de-odată
Prin toate-a mele simţuri şi le 'nvii!
O fericire nouă, 'mprospătată,

Tu îmi aduci, şi sfântă poţi să fii!
Fost-a un Zeu ce-aceste semne-a scris
Şi cari furtuni îmi potolesc,
Biet sufletu-mi înveselesc,
Şi, cu-un imbold de nedescris
Puterile naturii din juru-mi desvălesc?
Sunt însumi eu un Zeu? Cum se deşteaptă
Lumina minţii limpede-a vedea
Natura făptuind aci 'naintea mea!
Acù abià 'nţeleg vorba 'nţeleaptă:
„In lumea 'n care-s duhuri nu-i opreală;
Oprit e simţul tău, puterea vieţii!
Ridică-te şcolare cu 'ndrăzneală
Şi-ţi scaldă peptu 'n raza dimineţii!"

(Se uită la semn.)

Cum toate 'ntr'una se adună,
Trăesc, ţesându-se 'mpreună!
Puteri cereşti se 'nalţă şi se pleacă
Grăbite, vase d'aur vin să-şi treacă!
Şi 'mprăştiind mireasmă sfântă,
Din ceruri pe pământ s'avântă
Şi lumea 'n armonii încântă!
O ce spectacol! dar spectacol, vai,
Şi alt nimic! Natură, n'o să-mi dai
Tu sânul tău, a vieţilor isvoare,
De care-atârnă şi pământ şi cer,
Acolo, însetat, în van mă cer —
Nu potoliţi şi setea-mi arzătoare?

(Răsfoeşte cartea mâhnit şi dă cu ochii de semnul spiritului Pământului.)

Ce altfel semnu-acesta mi s'arată!
Tu spirite-al Pământului îmi eşti

Mai prieten, mai aproape, şi-mi sporeşti
Puterile, ca mustul care 'mbată.
Mă simţ în stare 'n lume să m'avânt
Dureri, noroc, din câte-s pe pământ
Eu să le port şi cu furtuni să lupt,
Si dârz să stau lângă catargul rupt.
De-asupra-mi se 'norează —
Şi luna 'şi ascunde lumina —
Lampa se stinge!
Aburi se ridică! — Raze roşii svâcnesc
In jurul capului meu. – Un fior
Se las'adiând de sus
Şi mă cuprinde!
Te simt, o duh dorit, în jurul meu plutind!
Arată-te!
Ah! inima-mi se strânge şi s'aprind
In noi simţiri
A simţurilor aprigi răscoliri!
Inima mea întreagă fie-a ta!
Apari! apari! şi viaţa de mi-aş da.

(Prinde cartea în mâni şi rosteşte misterios semnul spiritului. O flacără roşietică svâcneşte, Spiritul apare în flacără).

Spiritul

Cine mă chiamă?

Faust (întorcându-şi faţa)

Groaznică vedere!

Spiritul

Cu silă mare, iată, m'ai adus,
Smulgându-mă din sfera mea de sus,
Ş'acum...

Faust

Vai! să te văd nu am putere!

Spiritul

In foc arzând, mă chemi din a mea lume,
Vrei să m'auzi, să vezi vrei chipul meu;
Şi eu mă 'ndur la dornic glasul tău,
Şi iată-mă! — Ce spaimă fără nume
Cuprinsu-te-a, tu om ce peste oameni stai?
Chemarea unde-ţi e? şi lumea ce-ţi clădeai
Şi 'n suflet o purtai fără de teamă,
Cu duhuri socotindu-te de-o seamă?
Unde eşti, Faust, al cărui glas acú
Din răsputeri la mine străbătú?
Eşti *tu* acel ce de-al meu suflu 'n sbor
Atins, îmi stai aci tremurător,
Un vierme ce se sbate 'n svârcoliri!

Faust

Tu chip de flacări, mă înfrunţi pe mine?
Sunt eu, sunt Faust, la fel cu tine!

Spiritul

In valuri de viaţă, 'n vârtej de făptuiri
In sus şi 'n jos m'avânt,
Incoace 'ncolo ţes!
Din leagăn şi mormânt
Torc fire pe ales,
Din mări nesfârşite
Din vieţi netihnite,
La-al vremii răsboiu sgomotos pregătesc
Viestmântul cel viu şi dumnezeiesc.

Faust

O, spirit scrutător al lumii 'ntregi,
Cât de apropiat mă simt de tine!

Spiritul

Te-asemeni cu acel ce înţelegi,
Cu mine nu! (Dispare.)

Faust (abătut)

Cum? Nu cu tine?
Cu cine dar?
Eu, chip Dumnezeesc!
Şi nici măcar cu tine? (S'aude bătând la uşă).
Blestem! îl ştiu, e ucenicul mieu —
Norocul fermecat dispare!
Şi trebuì bogata arătare
Să piară 'n faţa-acestui nătărău!

Wagner în halat şi cu scufie, în mână cu o lampă. Faust se întoarce cu desgust.

Wagner

Mă iartă, declamând te-am auzit;
Citeai pe semne-o tragedie greacă?
In arta asta-aş vrea ca să profit,
Căci azi de-acestea-au început să placă.
Am auzit spunând adeseori:
Invaţă popii chiar, dela actori.

Faust

Când însuşi popa-i un actor, aşà e;
Cum uneori şi poate fi 'ntâmplarea.

Wagner

Ah! când închis mereu stai în odae,
Şi lumea n'o vezi, numai sărbătoarea,
Ca printr'un telescop, din depărtare,
Cum poţi ca s'o conduci cu 'ncredinţare?

Faust

Acel ce simte, numai el o ştie.
Din suflet fă-o să răsară
Biruitoarea simpatie,
Să vezi în inimi cum coboară.
De stai pe loc, cârpind de după uşă,
Sau pregătind bucate încălzite,
Suflând în grămăjuia-ţi de cenuşă
Să scoţi la flăcăruşe ticăite,
Maimuţe şi copii o să te-admire,
De jinduieşti o cinste-aşà aleasă:
Ci n'o s'avânţi a inimei pornire
Din inimă de nu o chemi să-ţi iasă.

Wagner

Dar meşteşugul vorbii mult cuprinde;
Il simt, deşi mai am înc'a-l deprinde.

Faust

Să urmăreşti isbânda cea cinstită!
Nu zăngănirea vorbelor, deşartă!
Cu înţeles şi minte cumpănită
Nevoie n'o să ai de multă artă;
Şi dacă vrei să spui ce sincer crezi
Îţi trebui oare vorba s'o vânezi?
Da, cuvântări în sclipitor viestmânt

Ce oglindesc a lumii vanitate,
Sunt sterpe ca ş'al toamnei umed vânt
Ce şuieră prin frunzele uscate.

Wagner

Ah! arta este lungă,
Şi-i prea scurtă viaţa!
Pe minte mi se lasă ceaţa
Când văd că nu o să-mi ajungă
Pentru-ale mele critici cercetări.
E greu ca să pătrunzi pân'la isvoare!
Şi-abià pornit s'ajungă 'n depărtări,
La jumătate drum biet omul moare!

Faust

Cum? Pergamentul crezi că e isvorul
Cel sfânt, ce-apururi setea potoleşte?
Astâmpăr n'o să-ţi aibă vecinic dorul,
Din suflet dacă nu îţi isvorăşte.

Wagner

Iertare! e nespusă mulţămirea
Să-ţi porţi în duhul vremilor gândirea,
Să vezi vechii 'nţelepţi cât au pătruns
Şi noi de-atunci departe ce-am ajuns.

Faust

O, da, până la stele sus!
Amice, vremurile ce s'au dus
Sunt pentru noi cărţi cu şapte peceţi;
Ce duhul vremilor la voi să chiamă
E duhul dumnealor, de bună seamă,
Oglinda vremilor în el vedeţi.
Ş'adesea-i vai ş'amar de oglindiri!

Să fugi îţi vine, nici să le mai vezi.
O ladă de gunoi, printre grămezi
De vechituri şi cel mult povestiri
Despre domnii, cu pilde 'mpodobite,
Ce 'n rosturi de păpuşi sunt potrivite!

Wagner

Ei, dară lumea! suflet şi simţire!
Câţi a cunoaşte-acestea nu dorim!

Faust

Da, ceea ce-a cunoaşte noi numim!
Dar cine poate da dreaptă numire?
Puţinii cari cevà au cunoscut,
Nebuni, ce n'au strâns inima lor plină,
Ci plebei dat-au raza de lumină,
De rug şi cruce parte au avut.
Te rog, amice, este cam târziu
De astă dată trebui să sfârşim.

Wagner

Eu a veghia în stare pot să fiu
Orcât, aşà savant când convorbim.
Dar mâne, zi de Paşti, întâia zi,
Cevà 'ntrebări mi-i mai îngăduì.
La studiu sunt zelos pe cât se poate;
Deşì ştiu multe,-aş vre să le ştiu toate. (Iese)

Faust (singur)

Din minte cum speranţa nu şi-a scos
Un cap ce-aşà puţin poate să-ncapă,
Visând comori, cu lăcomie sapă,
Şi de găseşte râme-i bucuros!
  Ci oare se cădea astfel de glas

Să sune unde duhuri s'au rostit?
Dar vai! mulţămitor tot ţi-am rămas
Biet omuleţ prin lume pripăşit,
Căci smulsu-m'ai din disperarea laşă,
Ce simţurile-n loc pornea să-mi ţie.
Ah! arătarea fuse uriaşă,
Incât pitic mi-am apărut eu mie.
  Eu, al dumnezeirii chip, ce mi-am crezut
Aproape-a adevărului oglindă,
Stăpân pe mine, stam să mă cuprindă
Viestmânt ceresc în loc de-acest de lut;
Eu, decât heruvimii chiar mai sus,
Puterea mea natura s'o străbată
Credeam, şi, creator, să-mi fie dată
Divină viaţă; — ispăşirea, iată,
O vorbă ca un trăznet mi-a impus!
  Cu tine deopotrivă nu pot fi.
Dac'am putut ca să te-aduc acì,
Nu pot ca să te ţin cum te-am adus.
In clip'aceea fericită
Ce mic, ce mare m'am simţit;
Tu 'n soarta mea nelămurită
Crud înapoi m'ai izgonit.
Cine-mi va spune? Să mă feresc?
Sau de îndemnul meu s'ascult?
Ah! făptuiri ori patimi ne-opăcesc
Al vieţii-avânt la fel de mult.
  Orcât de sus măreaţa cugetare
Se 'nalţă, cu 'njosire-o năpădim;
La bine de am ajuns, — e înşelare,
Himeră, la mai bine să ţintim.

In râvna spre viaţă 'nmărmuresc
Simţiri înalte 'n toiul pământesc.
Porneşte 'nchipuirea să s'avânte
Şi aripi îndrăzneţe şi-a întins,
Sfios se strânge însă 'n margini strâmte
Dacă 'n nenorocos vârtej s'a prins.
Se 'ncuibă grija 'n inimă şi creşte,
Cu tainice dureri o chinueşte,
Se sbate-or ce plăcere-a-i turbură;
Pe toată ziua altă mască 'şi ia,
Acu-i copil, femee, e casă, e avut,
Acù e apă, foc, pumnal, venin;
Te temi de toate cele ce nu vin
Şi trebuie să plângi ce 'n veci nu ai pierdut.
  Nu samăn eu cu Zeii! O simt, o simt acum;
Cu'n vierme samăn eu, care tânjeşte 'n drum,
Şi'n pulberea din care se îndoapă,
Cu pasu-i călătorul îl îngroapă.
  Nu-i pulbere ce-aici mă strâmtoreşte?
Peretele cu-o sută de cutii
Şi vechituri, şi tot ce putrezeşte,
De molii roase, fleacuri mii şi mii?
Aicea să găsesc ce n'am?
Din mii de cărţi am să descopăr oare
Că-i chinuit al oamenilor neam
Şi că 'ntâlneşti un fericit arare? —
Ce te rânjeşti la mine, căpăţână?
Şi creerul tău oare ca ş'al meu
S'a avântat uşor dup'adevăr, lumină,
Şi-a rătăcit în întuneric greu?
Şi voi, unelte, mă batjocoriţi,

Voi roate, dinţi, cilindri, fiare.
La uşă stam şi chei aveaţi să-mi fiţi;
Zăvoarele — 'n zadar — rămân în nemişcare.
Misterioasă 'n plină zi,
Natura vălul ei nu şi-l desprinde,
Şi dacă ea n'o va dezvălui,
Şuruburi, pârghii, taina nu-i vor prinde.
Voi, scule vechi, ce mie nu-mi slujiţi
Zăceţi acì, cum tata v'a lăsat,
Şi voi, bătrâni pereţi, vă înegriţi
La fumul lampei turburi ne 'ncetat.
Puţinul care-l am, îl risipeam mai bine,
Decât s'asud împovorat cu-acest puţin!
Ce-ai moştenit dela părinţi, nu ţine
De-o parte, ci te bucure deplin.
Nefolosind orce te 'mpovorează,
Ii trebui clipei ceea ce creiază.
  Dar ce magnet spre-acea sticluţă, iată,
A isbutit privirile să-mi fure?
Ce oare-mi lumineaz'aşà de-odată,
Ca raza lunii noaptea 'ntr'o pădure?
  O, te salut, sticluţa mea unică,
Ce mâna-mi cu evlavie ridică!
În tine duh şi artă-i de opotrivă.
Extract de sucuri dulci, adormitoare,
Mixtură de puteri ucigătoare,
Fii meşterului tău azi milostivă!
Te văd şi suferinţa-mi mulcomeşti,
Te prind şi năzuinţa-mi potoleşti,
A gândurilor valuri se aşează.
Pe marea-'ntinsă liniştit pornesc,

Vii ape la picioare-mi strălucesc,
Spre ţărmuri noi mă chiamă-o nouă rază.
  Un car de foc pluteşte legănat
Ca să mă ia! Şi gata sunt, mă iată,
Pe nouă căi văzduhul să străbat,
Spre sfere de o silinţă mai curată.
O, viaţă de divine desfătări!
Tu, fostul vierme, vrednic eşti de ea?
Da, soarele lumeştii tale zări
Il lasă hotărît în urma ta!
Străbate porţi pe lângă cari, se ştie,
S'ar strecurà oricine bucuros!
E timpu-a dovedi cu faptă vie,
Că nu stă bărbăteasca vrednicie
Ca măreţia zeilor mai jos.
Să nu te temi de neagra vizuină
Ce 'nchipuiri spre chin îşi zugrăvesc,
Ş'a iadului văpăi nu te reţină
Să treci strîmtoarea care o păzesc;
Voios pe calea-aceasta să porneşti,
Si chiar de-ar fi 'n neant să te topeşti.
  O, cupă, vino dar, cristal curat,
Din vechi cutii în care te-am păstrat,
De mult în mâini n'am vrut să te mai iau!
Sclipit-ai la strămoşilor ospeţe
Ş'ai descreţit posomorîte feţe
Când oaspeţii cu tine-şi închinau.
Atâtea chipuri meşter zugrăvite,
Pe cari în versuri să le tălmăcească
Datori erau, ş'apoi să te golească,
Imi amintesc atâtea nopţi trăite;

Vecinului acum nu te voiu trece
Şi 'n iscusinţi de vers nu m'oi întrece;
Un suc e-acì ce 'mbată, mai mult ca orice vin.
In picuri negre cade 'n a ta gură
De mine pregătita băutură, —
Din suflet dar, suprema 'nghiţitură,
Solemn salut, acuma, eu zorilor închin!

(Duce cupa la buze.)
Sunet de clopote şi glas de coruri.

Corul îngerilor

Cristos a 'nviat!
Vestiţi bucurie
Cui scris fu să-l ţie
In tristă robie
Străvechiul păcat.

Faust

Ce murmur adânc, ce sunete clare
Imi smulg dela gură paharul de odat'?
E ceasul dintâi al Paştilor oare
Ce-anunţ'-acel clopot cu glas trăgănat?
Voi, coruri, pornit'aţi cântarea a spune
Ce glasuri de îngeri făceau să răsune
In noaptea când nou legământ ni s'a dat?

Corul femeilor

Cu miresme, noi
L-am îmbălsămat,
Credincioase-apoi
Acì l-am culcat;
Giulgiu i-am adus
Să-l îmbrobodim,
Ş'acù pe Isus
Vai! nu-l mai găsim.

Corul îngerilor

Cristos a 'nviat!
Vestiţi mântuire
Celui ce 'n iubire
Prin grea ispitire
Trecut-a curat.

Faust

Puternic, blând, ce-mi poate spune,
Aci 'n noroi un glas grăind cereşte?
La oameni buni, acolo să răsune.
Solia o aud, — credinţa îmi lipseşte;
Şi numai ea mai naşte o minune.
Nu poate mintea-acolo să mă poarte
De unde vin vestiri de bucurie;
Ci tot, deprins cu ele din junie,
Ş'acuma mă rechiamă dela moarte.
Atunci, se cobora ceresc sărut
Pe fruntea mea 'n tăcerea sărbătorii;
La glas de clopot am simţit fiorii
Ce numa 'n rugăciune-am cunoscut.
Un dor fierbinte şi neînţeles
Pe câmp şi prin pădure mă mânà,
Şi printre lacrămi ce-mi curgeau ades
Simţeam în mine-o lume cum creşteà.
Cântarea-aceasta jocuri tinereţii
Vesteau, şi fericirea primăverii;
O, amintiri, în braţele vieţii
Mă 'ntoarceţi cu puterea mângâierii.
Cântări cereşti şi dragi, sunaţi-mi dar!
Curg lacrime, — pământ, al tău sunt iar!

Corul ucenicilor

Cel din mormânt
Cu viaţ'a 'nviat,
De pe pământ
Măreţ s'a 'nnălţat,
Aproape-i va fi
Ce-i spre fiinţă;
Noi stăm, ah, acì,
Spre suferinţă.
Rămas'am la sânul
Ţărânii 'n tânjire,
Ne plângem stăpânul
Ş'a lui fericire.

Corul îngerilor

Cristos a 'nviat
Din sânul peirii.
Sus! rupeţi, pe dat'
Lanţul robirii!
Cu fapta lăudând,
Iubire-arătând,
Frăţeşte-ospătând,
Cuvântul purtând
Şi har trâmbiţând;
Stăpânul cu voi va fi,
Stăpânu-i acì!

IN FAŢA PORŢILOR ORAŞULUI

Oameni de tot felul ies plimbându-se.

Câteva calfe de meşteşugari

Ce-i face pe-aceia încolo s'apuce?

Altele

La casa de vânătoare ne-am duce.

Cele d'intâiu

Dar noi am vrea la moară mai bine.

O calfă

Eu v'aş sfătuì să mergeţi la baltă.

A doua

E drumul urît pân'acolo cât ţine.

Cele dealdoilea

Tu ce faci?

Al treilea

Mă duc cu ceata cealaltă.

Al patrulea

Veniţi la Burgdorf cu noi împreună;
Sunt fete frumoase şi berea e bună,
Se 'ncing păruieli de prima clasă.

Al cincilea

La două-ai fost, n'ajung acelea?
Ci iar te mai mănâncă pielea?
M'am săturat de-acel loc, lasă!

O servitoare

Nu, nu, eu mă 'ntorc în oraş 'napoi.

Alta

O să-l găsim sub plopi negreşit.

Cea dintâiu

Aşà fericire eu, dragă nu voi;
Căci văd că pe tine te-a îndrăgit,
Numai cu tine se prinde'n joc.
Ce-mi pasă mie de-al tău noroc!

Cealaltă

Nu-i singur azi, chiar el mi-a spus,
Pe cel cu părul creţ, ştii? l-a adus.

Un şcolar

Ia vezi colea ce straşnice fete!
Hai după ele de grabă, băiete.
O bere tare, piscător tabac,
Şi slujnici gătite, acestea-mi plac.

O fată orăşancă

Frumoşi băeţi! ruşine să le fie,
E scandalos cu cine se adună!
Dup'aşà fete dânşii să se ţie,
Când li-i deschisă lumea cea mai bună.

Al doilea şcolar (către cel dintâiu).

Stai mai încet! în urma noastră vin
Două fetiţe, o minune!
Cu una sunt chiar şi vecin,
Şi ţin la ea cât nu pot spune.
Deşi nu se grăbesc să ne sosească,
Să le 'nsoţim să vezi c'o să primească.

Cel dintâiu

Nu, frate, nu-mi place să fiu jenat.
De nu grăbim, vânatul îl vom pierde.
Mâini care Sâmbăta-au diretecat,
Dumineca mai bine-o să desmierde.

Un orăşan

Primarul ăsta nou de loc nu-mi place!
De cum l-au pus, tot mai semeţ se face.
Şi ce lucrează oare pentru noi?
Au nu vedem că mergem spre ruină?
E vorba tot mai strâns ca să ne ţină,
Şi să plătim mereu la biruri noi.

Un cerşetor (cântă)

Bunii mei domni, frumoase doamne,
Impodobiţi şi 'mbujoraţi,
Vedeţi-mă, vă rog, o Doamne!
Cu ce puteţi mă ajutaţi!
Nu mă lăsaţi în adăstare,
Milosu-i bun la Dumnezeu.
Când pentru toţi e praznic mare,
Să am un seceriş şi eu.

Alt orăşan

Ce-i mai plăcut, când e vr'o sărbătoare,
Decât despre răsboi să povesteşti,
Pe când departe, 'n ţările turceşti,
Năvală peste-olaltă dau popoare.
Să stai la geam, c'un păhărel pe masă,
Să vezi pe apă bărcile plutind;
Şi seara-apoi să te întorci acasă,
A păcii mulţumiri blagoslovind.

Al treilea orăşan

Intocm'aşà, vecine, şi eu zic:
Să-şi spargă capu-aceia cât le place,
Şi toate praf, de mine, le pot face;
Numaiací să nu-mi schimbaţi nimic.

O bătrână (către fetele orăşence)

Ce curăţele! Ah, tinereţe!
Pe cin' n-aţi fi 'n stare să-l ameţiţi?
Numai de n'aţi fi aşà semeţe!
V'aş face eu rost de tot ce doriţi.

Intâia fată orăşancă

Agato, să ferim din calea ei,
Cu babe d'astea 'n public nu-i de stat;
Deşì în noaptea sfântului Andrei,
E drept, ursitul ea mi-a arătat.

Cealaltă

Da, 'ntr'o oglindă, şi p'al meu,
Soldat erà, şi alţii-n şir cu el;
De-atunci îl caut tot mereu,
Dar să-l găsesc nu pot de fel.

Soldaţi

Ziduri înalte
Tari parapete
Mândre, rebele,
Fragede fete,
Partea ne fie!
Brav e avântul
Mândră-i răsplata!
Sune trompete
De veselie,
Sune de moarte,
Ce-mi pasă mie!
Uite viaţă,
Iuruş cum dau!
Ziduri şi fete

Ni se predau.
Brav e avântul
Mândră-i răsplata!
Cântă şi trece
Veselă ceata.

Faust şi Wagner.

Faust

Păraiele lanţuri de ghiaţă-au răpus
L'a primăverii privire vrăjită;
Speranţa 'nverzeşte pe câmp fericită,
Şi 'n muntele aspru iată, s'a dus
Iarna căruntă 'n puterea-i zdrobită.
De-acolo trimite grindină slabă
Ici colo 'n şiraguri pe câmpu-nverzit,
Dar neputincioasă, dispare în grabă;
Soarelui albu-i e nesuferit;
Toate 'n culori el vrea să le 'mbrace,
In noi năzuinţe el totul reface;
Florile însă tot mai lipsesc,
Oameni gătiţi ci-că le-nlocuiesc.
Intoarce-ţi privirea de aci din nălţime,
Ş'aruncă-ţi-o colo, unde-o mulţime
Pestriţă mişuie 'n coace venind,
Prin porţile negre-a cetăţii roind.
La soare azi toţi se-ncălzesc bucuros;
Prăznuiesc învierea lui Domnu Cristos.
Căci şi ei în felul lor au înviat,
Din odăile strâmte şi 'ntunecoase,
Din lanţul muncii ce i-a legat,
De sub coperişuri grele şi joase,

Din zdrobitoarea stradei strâmtoare,
Din a bisericii noapte prea sfântă
Toţi la lumină iată-i s'avântă.
Vezi cum se 'mprăştie, nerăbdătoare,
Mulţimea pe câmp, prin grădini rătăcind,
Şi cum în larg şi în lung plutitoare
Vesele luntri în şiruri se prind;
Plină de-aproape stă să se 'nnece,
Ultima barcă, uite-a pornit.
Chiar sus pe munte vezi cum petrece
Lumea în portul ei felurit.
Se prinde 'n vârtej şi norodul din sat,
Acesta e raiul lui adevărat.
Horeşte mic, mare, din suflet zglobiu;
Sunt om aici şi eu, şi-s slobod să fiu.

Wagner

Cu domnul doctor orşice plimbare
O cinste-i ş'un profit prea rar;
Altfel, să viu pe-aici n'aş fi în stare,
Căci sunt duşman a tot ce-i ordinar.
Nu pot să sufăr chiot, scârţăială,
Şi sgomote de jocuri de popici;
Acestor tămbălăuri de sminteală,
Poftim! petreceri, cântec să le zici!

Ţărani pe sub tei. Jocuri şi cântece.

De joc păstorul s'a gătit
Si mândru-i stă împodobit
In port de sărbători.
E plin de lume pe sub tei
Si toţi s'aruncă uşurei,

Hai hop! hai hop!
Hai hop şi sai în joc!
In sunet de viori.
Şi cum în joc s'a avântat,
Pe lâng'o fată mi s'a dat,
Cu cotu-o a lovit;
Se 'ntoarce fata-atunci la el:
Aşà purtări nu-mi plac de fel,
Hai hop! hai hop!
Hai hop şi sai în joc!
Eşti, zău, cam necioplit.
Rochiţa-n aer fâlfâià,
La dreapta şi la stâng'aşà,
In horă cum să 'ncing.
Şi se'nroşeau, se-nflăcărau,
Şi mânile şi le strângeau.
Hai hop! hai hop!
Hai hop şi sai în joc!
Şi cot şi şold s'ating.
Ia fă bine frumos de-mi stăi,
Se 'ntâmplă fetele flăcăi
Să 'nşele-adeseori!
Dar el mereu o desmierdà,
Şi de sub tei se auzià:
Hai hop! hai hop!
Hai hop şi sai în joc!
In chiot şi viori.

Un ţăran bătrân

Domnule doctor, dumneata
O mare cinste azi ne-ai dat:
Printre popor să umble-aşà,

Un om atât de învăţat.
Primeşte dar acest ulcior,
Cel mai frumos, cu proaspăt vin
Ţi l-am umplut şi cu-acest dor
Eu dumitale ţi-l închin:
Nu numai setea-ţi potolească,
Ci zilele ţi le sporească
Cu câţi stropi pântecele-i ţin.

Faust

Primesc din mâna voastr'acest ulcior,
Şi beau în sănătatea tuturor.

Poporul se adună în cerc împrejur.

Ţăranul bătrân

Aşà! E bine că ne vii
In astă zi de veselie;
Căci bine ne-ai făcut destul
In zile grele de urgie!
Sunt mulţi acì cari mai trăiesc
Şi cărora al vostru tată
In ciumă viaţa le-a scăpat
Cu-a lui ştiinţă minunată.
Iar dumneata, tânăr p'atunci,
Intrai prin or şi ce spitale,
Şi moartea ce p'atâţi pândeà
Ţi s'a ferit mereu din cale;
Milosului ce viaţa 'n joc şi-a pus
I-a ajutat Milosul cel de sus.

Toţi

La mulţi ani omul încercat,
Să mai ajute 'ndelungat!

Faust

Celui de sus genunchii să plecăm,
Căci el ne-ajută să ne ajutăm.

(Trece înainte cu Wagner.)

Wagner

O mare om! ființa ta întreagă
Tresaltă, cred, l'atâta venerare!
Din tot ce-a dat, ferice-acela care
Un astfel de folos poate să tragă!
S'adună toți în fuga mare,
Bătrâni, copii, vor să te vadă,
Dănțuitori s'opresc din joc,
Toți se feresc să-ți facă loc,
Căciulile-și aruncă 'n sus;
Și mai ca 'n fața lui Isus
Ar sta chiar în genunchi să-ți cadă.

Faust

Doi pași să mai urcăm, l'această stâncă,
Și jos, să odihnim puțin, ne-om pune.
Adesea-acì, în cugetare-adâncă,
M'am chinuit cu post și rugăciune.
Sperând cu foc, credință tare,
Plângând, oftând și mâini frângând,
A molimei crudă 'ncercare
Rugam să treacă mai curând.
O ironie-mi pare-acest alai.
O de-ai puteà să știi, cum știu de rost:
De-o laudă c'aceasta vrednici, vai,
Și fiu și tată ce puțin am fost!
Un om cinstit în mărginirea-i, tata

In chipul lui ciudat vedeà natura,
Și se sileà să scoață 'nvățătura
Câtă-i prindea, cu trudă, judecata.
Cu-ai săi adepți el zile nesfârșite
In cuhnia lui neagră se 'nchideà,
Și după lungi rețete iscusite
Contrare cu contrare 'mpreunà.
Așà *leul cel roșu* 'n caldă baie
Il logodeà cu *floarea cea de crin,*
Trecându-i din odaie în odaie,
In flacări îi purtà prin mare chin.
Apoi dac'apăreà *regina jună,*
Cea pestriț colorată, în pahare,
Luau bolnavii leacul, — noapte bună!
De vindecați nu mai erà 'ntrebare.
Și astfel cu mixture infernale
Prin munții-acești și prin această vale
Am bântuit cu mult mai rău ca ciuma.
Eu însu-mi, vai, pe câți n'am otrăvit;
Si, ucigaș obraznic și 'nrăit,
Trebui s'ascult și laude acuma.

Wagner

Pentru așà cevà să simți căință!
Zău, nu pot înțelege nici decât.
Dela un om cinstit se cere-atât
Să-și facă meseria 'n conștiință!
Dacă-ți cinstești părintele, ca june,
Ce știe el cu drag ț-ei însuși,
Și fiul tău un țel mai sus și-a pune,
Dacă și tu știința vei sporì.

Faust

Pe marea rătăcirii să te ţii
Ferice de mai speri vre-o putinţă!
Ţi-ar trebuì aceea ce nu ştii,
Şi tot ce ştii nu-ţi face trebuinţă.
Dar mulţămirea-acestor clipe rare
Să n'o 'nnorăm cu-a gândurilor ceaţă!
Priveşte cum colò 'n aprinsa zare
Lucesc colibe albe prin verdeaţă.
Coboară 'n grabă soarele 'n apus,
El moare-acì şi còlo iar învie.
O, că n'am aripi, să mă poarte sus,
Alăturea de-apururea să-mi fie!
Să pot privì în veşnicul amurg
Aprinse culmi şi văile-aromite,
Pământul mut, isvoarele cum curg
Purtând argint în ape aurite.
Cu-a lui prăpăstii muntele păgân
N'ar mai oprì un mers dumnezeesc,
Ci marea îşi deschide caldu-i sân
Şi ochi-mi în uimire o privesc.
Se pare-apoi c'apune zeul Soare;
Dar aprig eu din nou m'oi îndemnà
Să-i sorb lumina lui nemuritoare.
E zi 'nainte-mi, noapte-n urma mea,
E cer de-asupră-mi, valuri sunt sub mine.
O vis frumos! — dar Soarele-a sfinţit.
Cu aripi sufleteşti nu e sortit
Vai! aripe trupeşti să se îmbine.
Dar e 'nnăscut în inimele noastre
Indemnul tot 'nainte şi mai sus,

Când ciocârlia 'n sferele albastre
Răsunătorul cântec şi l-a dus,
Când vulturii de vârf de brazi aproape,
Largi aripi întinzând, plutesc senini,
Şi peste 'ntinse şesuri, peste ape
Se 'ntoarce cocostârcul din străini.

Wagner

Ades' şi mie toane-aşà îmi vin,
Dar ast îndemn zău, câtuşi de puţin.
Păduri, câmpii să tot priveşti ţi-e silă,
Ş'a pasărilor aripi nu râvnesc.
O! dar să-ţi porţi deliciul sufletesc
Din carte 'n carte şi din filă 'n filă!
Lungi nopţi de iarn'atunci ce dalbe'ţi par,
Simţiri divine 'n trupu-ţi se strecoară,
Şi ah! un pergament să fie chiar,
Tot cerul pân' la tine se coboară.

Faust

O singură pornire ţi s'a dat;
O nu căta-a cunoaşte pe cealaltă!
In pieptu-mi două suflete se sbat,
Şi luptă să se rupă deolaltă;
In setea arzătoare de iubire
Se încleştează unul de pământ;
Pe când cellalt se smulge cu 'ndârjire
Spre 'nnalţii lui strămoşi să-şi ia avânt.
O, dacă 'n aer duhuri pot să fie,
Plutind stăpâne 'ntre pământ şi cer,
Vă coborîţi din ceaţa aurie,
Ş'o nouă viaţă daţi-mi cum vă cer!

O, de-aş aveà mantaua fermecată
Ce 'n depărtări te poartă 'ntr'o clipeală,
Pe haina 'n lume care-i mai bogată
N'aş da-o, nici pe-o mantie regală.

Wagner

Nu sgândări a duhurilor ceată
Ce 'n neguri se resfiră bântuind,
Şi năvălesc din mii de părţi deodată
Cu mii primejdii oamenii pândind.
Din miazănoapte vin cu dinţi de criţă,
Te năpădesc cu limba lor de ace;
Din răsărit, plămânii să-ţi înghiţă,
Cu uscăciune iuruş dau încoace;
Când miazăzì le-alungă din pustie,
Pe creştet ele àrşiţa-ţi apasă,
Iar din apus, ai crede că adie,
Dar peste tot potop apoi se lasă.
Le place să asculte, ca să strice,
Ne 'nşală bucuros, deci nu crâcnesc,
Din ceruri se prefac c'au fost să pice,
Şoptesc ca îngeri, când ne amăgesc.
Să mergem însă! In amurgul sur,
Se lasă frig şi ceaţă împrejur.
Căminul numai seara-l preţueşti.—
Ce stai în loc, ş'aşà uimit priveşti?
E cèva de văzut acolo oare?

Faust

Nu vezi un câne negru pe ogoare?

Wagner

Ba l'am văzut; da' nu-i nici o minune.

Faust

Priveşte-l bine! drept ce-l iei, îmi spune?

Wagner

Un câne creţ, s'a rătăcit, îmi pare,
Ş'adurmecă cu nasul prin noroi.

Faust

Nu vezi cum dă târcoale 'n fuga mare
Şi tot mai mult s'apropie de noi?
Şi dacă nu mă 'nşel, vezi cum rămâne
Pe urma lui o dungă de scântei.

Wagner

Te 'nşală poate ochii, eu un câne
Şi altceva nimic nu văd cu-ai mei.

Faust

Imi pare că cu laţuri fermecate
Ne prinde 'n legăminte ce-o să vină.

Wagner

Eu văd cum tremurând, fricos, se sbate,
Văzând c'a apucat urmă străină.

Faust

Se strânge cercu, 'ndat'o să ne vie!

Wagner

Un câne-i vezi, şi nu-i nici o stafie.
Se târâie cum câni-obicinuiesc,
Se gudură — tot obiceiu câinesc!

Faust

Hai câne 'ncoace, vino după noi!

Wagner

Comedios e tare acest soi.
Când stai în loc, îţi face sluj cuminte,
Când îi vorbeşti, îţi sare înainte,
De pierzi orce, îndat'o să-ţi aducă,
Arunci bastonu-n apă, ţi-l apucă.

Faust

Aşa-i; să aibă duh dela natură
De loc nu-mi pare; totul e dresură.

Wagner

Un câne, dac'o fi bine crescut,
Ş'unui savant îi poate fi plăcut.
Da,-i vrednic de favoruri cât de mari,
Căci e un brav şcolar printre şcolari.
(Se 'ntorc pe poarta oraşului.)

ODAIE DE LUCRU

Faust intră cu Cânele.

Faust

Am părăsit câmpii, coline,
Ce-adâncă noapte le-a cuprins,
Şi 'n sufletul mai bun din mine
Fioruri sfinte au aprins.
Porniri sălbatice-adormiră
Se potolì avântul meu;
Iubirea omului mă 'nspiră
Şi dragostea de Dumnezeu.

Ce tot mi-alergi, câne, în sus şi-n jos!
Stai locului, lasă şi pragul în pace.
Vezi colo cuptorul, te culcă frumos
Din perna mea, uite, culcuş îţi voiu face.
Aşà cum afară, pe dealuri, pe drum,
Sărind ş'alergând ne-ai făcut plăcere,
Ca oaspe binevenit, acum
Primeşte 'ngrijirea mea în tăcere.
Ah, când în strâmta ta odaie
Lumini plăpânde-ţi reapar,
In piept se 'ncinge o văpaie,
Şi-ţi regăşeşti inima iar.
Vorbeşte iarăş mintea clară,
Şi re'nfloresc speranţă, dor;
Doreşti a vieţii primăvară,
Doreşti al vieţilor isvor.
Ce mârâi, câne!-accentele divine
Ce-acuma 'ntregul suflet îmi robesc,
Cu note d'astea nu se potrivesc.
Suntem deprinşi să-şi bată joc orcine
De ceea ce nu înţelege el,
Adesea ce-i frumos şi ce e bine,
Ii cade greu şi mârâie rebel;
Vrei şi tu, câine-acú să faci la fel?
Dar vai! or cât aş vreà să mă trudesc,
Din suflet mulţămiri nu-mi isvoresc.
De ce aşà curând seacă isvorul,
Şi iar ne lasă-amar să-i ducem dorul?
Intr'astea am destulă încercare.
Dar tot avem cu ce s'o 'nlocuim;
Ce-i supraomenesc să preţuim,

Cu dor să ne'ndreptăm spre revelare,
Ce nicăeri mai viu nu strălucì
Ca 'n noul testament ce-l am acì.
Să iau dar primul text şi să m'apuc,
In toată cinstea şi după cuvânt,
Intocmai ca'n originalul sfânt,
In dragă limba mea să mi-l traduc.

(Deschide un volum şi şi-l aşează dinnainte.)

Stă scris: *„La început erà cuvântul!“*
Ş'aicea m'am oprit! Mai ştie sfântul
Ce să 'nţeleg? *Cuvântul,* aşà sus
A-l preţuì nu pot. Altfel trebui tradus.
De nimeresc acum bine alesul
Nou tâlc, ar fi: La început erà *'nţelesul.*
Dar te opreşte şi socoate,
La primul rând pana-ţi greşeşte, poate.
In *înţeles* este crearea, vrerea?
E poate: La 'nceput erà *puterea.*
Şi tâlcul ăsta îl scrisei abià,
Cevà 'mi şopteşte: nu e nici aşà.
Lumină însă! Am găsit: e dreapta
Rostire-aceasta: La 'nceput fu *fapta*!
Dacă vrei să te sufăr în casă
Câine, lătratul îmi lasă
Şi-mi lasă atât auit.
Iţi spun mi-e nesuferit
Un tovarăş aşà nărăvit.
Unul din noi trebui dară
De-acì să-mi poftească afară.
Un oaspe s-alung îmi pare rău, —
Uşa-i acì, te du'n drumul tău!

Dar uite, ochii ce-mi zăresc
Poate fi ăsta lucru firesc?
Este părere? E-adevărat?
Cânele-mi creşte, în lung şi 'n lat!
Nici aşà nu rămâne, —
Ăsta nu-i chip de câne!
Ce strigoi înaintea mea am?
Acu-i cât un ipopotam,
Cu dinţi grozavi, cu ochi de foc.
Dar te descos eu, acu pe loc!
Pentr'un aşà jumătate demon
E bună cheia lui Solomon.

Duhuri (de afară)

E prins unu-acì, ascultaţi!
Nu vă luaţi după urma lui, staţi!
Ca vulpea 'n cursă căzù,
Bătrân diavol! geme acú.
Dar aide, păziţi!
Plutiţi încolo, încoace plutiţi!
In sus şi 'n jos,
Şi iată din greu l-am scos.
De puteţi să-l scăpaţi,
Sus toţi, nu-l lăsaţi!
Căci şi el tuturor
Ne-a fost spre-ajutor.

Faust

Spre 'nfruntare puteri să s'adune,
Chemarea celor patru voi spune:
Salamandro, 'n văpăi!
Undene te-avântă!

Silf, nevăzut stăi,
Cobold, te frământă !
Elementele cine
Nu le şti bine,
Insuşirile aceste,
Puterea lor,
Pe duhuri nu este
Stăpânitor.
In vălvătăi dispari,
Salamandro !
Te-aruncă 'n valuri mari,
Undene!
Străluce ca meteor,
Silfe!
Adu-ne 'n cas'ajutor,
Incubus! Incubus!
Vino şi capăt i-ai pus!
Din patru văd, nici unul nu-i
In trupul dobitocului.
Se rânjeşte la mine, stă liniştit;
Să-l ating unde-l doare, n'am nimerit.
Ascultă dar şi alte
Farmece mai 'nalte.
Nu-i fi cumvà dar,
Din iad un fugar?
Te uit'acì, iacă,
L'acest semn se pleacă
Neagra seminţie!
Se umflă şi păru-şi sbârleşte 'n mânie.
Blestemat ce eşti!
Poţi dar să-l citeşti?

Pe cel nenăscut,
Pe cel nepătruns,
Din cer coborît,
Cu lancea împuns?
După cuptor strâmtorat,
Ca un elefant s'a umflat,
Tot locul îl cuprinde,
Vrea 'n ceaţă să se prefacă.
Spre tavan nu te 'ntinde!
Stăpânului te pleacă!
Ameninţarea-mi, vezi, nu minte.
Să te 'nfăşor în flacări sfinte?
Nu aşteptà
Lumina de trei ori sfânt'a 'nfruntà !
Nu aştepta
Din farmece pe-acel ce toate covârşeşte.

Mefistofel în vreme ce ceaţa se resfiră, iese de după cuptor îmbrăcat ca un şcolar călător.

Mefistofel
De ce atâta sgomot? şi domnul ce pofteşte?

Faust
Acesta fu dar miezul ăstui câne!
Un vagabond scolast? Un caz de râs s'alege.

Mefistofel
Salut, prea învăţat domn şi stăpâne!
Dar ştii că mă făcuşi s'asud în lege?

Faust
Cum te numeşti?

Mefistofel
E mică întrebarea
Pentru un om ce vorbele urăşte,

Pe care nu-l înşală 'nfăţişarea,
Ci în esenţă totul adânceşte.

Faust

Esenţa la de-ai voştri, domnii mei,
Din nume se citeşte de-obicei,
Zei-muşte, stricători de v'au numit,
Sau mincinoşi, e foarte lămurit.
Cine eşti dar?

Mefistofel

O parte-i din forţa-aceea 'n mine,
Ce după rău aleargă ş'ajunge tot la bine.

Faust

Cimilitura-ţi cum să se 'nţeleagă?

Mefistofel

Sunt spiritul acel ce veşnic neagă!
Cu drept; căci tot ce ia fiinţă-acì,
E vrednic în neant iar a pierì;
Fiinţă dar mai bine n'ar fi luat.
Deci toate cele ce numiţi păcat,
Distrugere, sau *răul* c'un cuvânt,
Sunt elementul meu; acesta sunt.

Faust

O parte zici că eşti, dar eu te văd întreg?

Mefistofel

Modestul adevăr aşà îl înţeleg.
Da, ştiu că omul, acest mic smintit,
El un întreg se crede, negreşit;
Eu parte sunt din partea ce tot fu la 'nceput,
O parte din genunea ce ziua a născut,

Semeaţa zi, ce nopţii, mamei sale,
Cu 'ntâietate-acuma-i stă în cale;
Zadarnic însă vrea ca să răsbată,
De corpuri e lumina 'ncătuşată,
Din corpuri isvorăşte, corpuri iară
Infrumseţează, corpuri o opresc,
Mult n'o să treacă, şi nădăjduiesc,
Cu corpuri dimpreună o să piară.

Faust

Pricep acuma vrednica-ţi chemare!
Nimic nu poţi să nimiceşti în mare,
De-aceea 'ncepi să meştereşti în mic.

Mefistofel

Ş'aşà, fireşte, nu fac mai nimic.
Nimicului în faţă-i stă duşmană
Acel cevà ce-i lumea grosolană,
Ş'or câtă caznă-mi dau, nu isbutesc
Cevà măcar dintr'ânsa să ştirbesc,
Cu revărsări, furtuni, cutremur, foc;
Pământ şi apă, iar îşi vin la loc!
Şi soiul blestemat de dobitoace
Şi oameni, nu-l pot prinde nicidecum.
Pe câţi n'am îngropat până acum!
Mereu un sânge proaspăt se reface.
Intr'una-aşà, — îţi vine să turbezi:
In aer, apă, pe pământ, cât vezi,
Mii de seminţe încolţesc aşà,
In cald, în rece, umed sau uscat!
Văpaia de nu mi-aş fi rezervat,
N'aş mai aveà nimic pe seama mea.

Faust

Spre forţa creatoare dar,
Mântuitoare 'n veşnicie,
Ridici, satano, în zadar
Ghiăţosul pumn cu viclenie!
Incearcă altcevà de-acì,
Al haosului fiu ciudat!

Mefistofel

Cu-adevărat, ne-om mai gândì;
Ş' o să vorbim şi altădat'!
Acù să plec îmi vei permite?

Faust

La ce mai stai a mă 'ntrebà?
Acum că te cunosc, iubite,
La mine poţi venì, plecà;
Acì-i fereastra, uşa-acì,
Mai e ş'un coş, dacă-ţi convine.

Mefistofel

Am să-ţi spun drept: să pot ieşì
O mică piedică mă ţine:
Piciorul de strigoi pe prag.

Faust

A! pentagrama, ea te arde 'n foc?
Dar spune-mi, al Satanei drag,
Cum ai intrat, dacă te ţine 'n loc?
Un duh ca-acesta cum ai înşelat?

Mefistofel

Te uită! nu e bine desenat;
Un unghiu, colea, ş'anume în afară,
Cum vezi, n'ajunge să se 'mbine.

Faust

Hei, întâmplarea-a nimerit-o bine!
Prizonierul meu ai fi tu dară?
Pot zice că e cèva reuşit.

Mefistofel

Incoace cânele când a sărit,
Fu altceva; din casă-afară
Nu poate dracul să mai sară.

Faust

Dar pe fereastră ca să ieşi nu ştii?

Mefistofel

E lege pentru diavoli şi stafii:
Pe unde au intrat să iasă iară.
Să intri da, să ieşi n'ai cum s'alegi.

Faust

Işi are dar şi Iadu-a sale legi?
E bine-aşà; — deci dar un legământ
Cu voi, şi sigur, s'ar puteà 'ncheià?

Mefistofel

Ce noi făgăduim, rămâne-aşà;
Până 'ntr'un fir ne ţinem de cuvânt.
Dar d'astea să vorbim mai pe 'nţeles
Al'dat' ne vom luà vreme mai multă;
Acum însă, Măria ta, ascultă
Rugarea mea şi dă-mi drumul să ies.

Faust

Dă-mi voie un minut să te mai ţiu,
O să te rog ca de noroc să-mi dai.

Mefistofel

Mă las'acum, curând iar o să viu,
Ş'atunci răspuns la toate o să ai.

Faust

Vr'o cursă oare ţi-am întins?
Ori singur ai căzut în ea.
Pe dracu-l ţine, când l-ai prins,
Al'dată 'n mâni cu greu ţi-o mai cădea.

Mefistofel

Să mai rămân atuncea, dacă
Iţi place-aşà să mă mai ţii.
Dar vremea vrednic ca să-ţi treacă,
Să-ţi fac cevà scamatorii.

Faust

Fă tot ce vrei; nimic n'am împotrivă;
Dar arta voiu să-ţi fie distractivă!

Mefistofel

Cât simţurile-acu-ţi va răscolì
Un ceas, amice, n'ai puteà simţì
Un an, cu-ale lui zile deopotrivă.
Ce duhuri gingaş ţi-or cântà,
Dulci chipuri ce ţi vor arătà,
N'or fi numai vrăjitorie;
Mirosul încântat ţi-a fi,
Şi gustul se va 'mpărtăşì,
Şi pipăitul o să-ţi fie.
Nu trebui pregătiri, pricepeţi;
Acì suntem cu toţii, 'ncepeţi!

Spiritele

Piei înegrită
Boltă de-asupra!
Să ne privească
Raza cerească
Mai prietenos!
Negura rară
Să se resfire!
Stele răsară,
Blândă lucire
Cad'acì jos.
Ceru-şi trimite,
Dalbe ispite,
Trec, şovăiesc,
Vin şi se pleacă,
Doruri plutesc
Să le petreacă;
Flutură 'n vânt
Peste pământ
Largi cingătoare,
Adumbritoare
Peste tufişul
Tainic de sfinte
Clipe divine,
Dulci legăminte.
Des e tufişul!
Grele ciorchine
Umplu frunzişul,
Teascuri sunt pline,
Pline-s butoaie,

Curg în şiroaie,
Vinuri spumoase;
Şi preţioase
Pietre lucioase
Rostogolesc.
Dealuri, pornind,
Le părăsesc,
Valuri coboară,
Lacuri se 'ntind
Şi impresoară
Culmile 'n zări.
Sorb desfătări,
Prind ca să sboare
Ingeri spre soare,
Sboară spre maluri
Verzi, luminate,
Cari lin pe valuri
Trec legănate.
Pasă în sboruri
Vesele coruri,
Peste livezi
Horele vezi
Cum se întrec,
Toţi cum petrec.
Trec unii gloată
Spre înălţimi,
Alţii înnoată
Peste-adâncimi,
Alţii s'avântă:
Toţi se frământă
De-al vieţii dor,

Spre depărtarea
Şi spre 'ncântarea
Stelei de-amor.

Mefistofel

A dormit! Aşà, gingaşi copii,
L-aţi încântat cu-a voastre melodii!
Cu-acest concert eu vă rămân dator.
Nu-mi eşti tu om, p'un drac să-l ţii închis!
Mi-l amăgiţi cu arătări de vis
In al închipuirii larg ocean!
Dar pragul ăst vrăjit tot nu-i deschis;
Imi trebuie un dinte de guzgan.
Nu mult va fi nevoie să-l conjur,
Aud rozând pe unul prin prejur.
Eu, ce-s stăpân pe şoareci şi guzgani,
Pe muşte, pureci, ploşniţi şi brotani,
Iţi poruncesc numai decât
Acest prag să mi-l rozi atât,
Pân' va păreà uns cu ulei —
Şi iată că-l şi adusei!
La lucru! Vârful ce legat mă ţine
E cel ce chiar nainte vine.
Mai roade-acì, — ş'acum mă liberează!
Iar pân'ne-om mai vedeà, tu Fauste, visează!

Faust (se deşteaptă)

O nălucire iar mă amăgì?
Şi din atâta farmec, a ieşit
Că-n vis un diavol mi se năzărì,
Ş'un câne creţ că mi-a fugit?

ODAIA DE LUCRU

Faust. Mefistofel.

Faust

Cine e? Intră! Iar turburători!

Mefistofel

Sunt eu!

Faust

Ci intră!

Mefistofel

Spune-o de trei ori.

Faust

Ei intră dar!

Mefistofel

Aşà îmi placi, şi ştiu
C'o să ne înţelegem de minune!
Acum, ca să te-aduc în toane bune,
Gătit ca domnişor îţi viu,
In haine roşii 'n fir ţesute,
Manta 'n mătase fără cute,
Ş'o pană ici în pălărie,
La coapsă spada asta lungă.
Acelaş sfat ţi-l dau şi ţie,
Şi griji şi gânduri îţi alungă,
Ş'astfel gătit, vino de 'nvaţă
Cum să te bucuri de viaţă.

Faust

Nu, chinul ăstui trai lumesc îngust
Eu l-aş simţì în or şi ce viestminte;

Sunt prea bătrân ca jocuri să m'alinte
Şi prea sunt tânăr să nu vreau să gust.
Cu ce-ar putea pământul să mă-mbie?
Lipsit să fii! Ne 'ngăduit să-ţi fie!
Acesta-i cântecul de veci,
Care ne sună 'n or ce ceas,
Şi viaţa ta întreagă-ţi treci
In răguşeala ăstui glas.
Cu groază mă deştept în orice zi
Şi-mi vine amar să plâng întotdeauna,
Va trece iar, şi nu-ţi va împlinì
Nici una din dorinţe, nu, nici una!
Ci chiar şi-ale plăcerii presimţiri
Le-alungă cu cârtire îndârjită,
A sufletului creator porniri
Stă'n fleacurile vieţii să le-nghită.
Apoi când întunericul se lasă,
Cu frică 'n aşternut mă învelesc;
Vedenii hâde 'n cale o să-mi iasă,
Odihnă nici acolo nu găsesc.
Da, Zeul care-n sânu-mi locuieşte
Să răscoleasc'adâncul meu, îl poate,
El peste-a mele forţe 'mpărăţeşte,—
Afară însă nemişcate-s toate.
Povară-mi e dar traiul ce-i acì,
Urăsc viaţa, moartea mi-aş dorì.

Mefistofel

Plăcut oaspe ea totuşi, în veci nu va prea fi.

Faust

Ferice 'nvingătoru-a cărui plete
Cu lauri sângeroşi ea le încinge,

Acel cărui în braţul unei fete,
In joc nebun lumina vieţii-i stinge!
O, când puterea Duhului văzui,
Ne'nsufleţit atunci să fi căzut!

Mefistofel

Şi totuşi cinevà, atunci când spui,
Din cupa cu otravă n'a băut.

Faust

Să spionezi, îmi pare-i firea ta.

Mefistofel

Chiar toate nu le ştiu; dar ştiu câte cevà.

Faust

Şi dacă din grozavul toi
Ştiute glasuri m'au răpit
Spre vremuri scumpe înnapoi
Şi vechi simţiri mi-au răscolit, —
Blestem zic iarăş înşelării
Ce mrejile mereu şi-aruncă
Şi cu momelile 'ncântării
Ne ţine 'n trista ei speluncă.
Blestem, întâi, închipuirii
Ce mintea despre ea-şi croieşte,
Blestem minciunii nălucirii
Ce simţurile năpădeşte!
Blestem celor ce ne năzare
Ca slavă, numele de mâne,
Blestem celor ce zicem stare,
Copil, femee, slugă, pâne!
Blestem Mamonului ce ştie

S'aţâţe fapte temerare,
Ş'atunci când perna ne îmbie
Spre trândăvie şi 'mbuibare!
Vinului, balsam suferinţei,
Blestem, amorului suprem!
Blestem speranţei! blestem credinţei!
Răbdării mai ales, blestem!

Corul spiritelor (nevăzut)

Vai, vai!
Lumea frumoasă,
Cum o-ai distrus,
Cu pumnul puternic;
Piere, s'a dus!
Un Semizeu cum te-a stâns!
Am strâns
Ruinele tale 'n neant,
Şi 'n plâns
Frumuseţea pierdută bocim.
Puternice, tu
Din câţi oameni ştim,
Porneşte acù,
Zideşte-ţi-o iară,
Mai măreaţă în sân să-ţi apară!
Pe alte cărări
Nainte,
Cu limpede minte,
Şi 'n cale-ţi răsară
Alte cântări!

Mefistofel

Ăştia-s ai mei
Cei mai mărunţei.
Ş'auzi cum cu vorbă 'nţeleaptă
Sfătuiesc spre plăceri şi spre faptă.
In a lumii văltoare,
Din astă strâmtoare
Unde seacă simţuri şi sucuri,
Te-atrag să te duci să te bucuri.
Ci încetează jocul cu mâhnirea
Ce ca un vultur inima-ţi sfâşie!
Un om te simţi, cum este omenirea,
Chiar şi în cea mai rea tovărăşie.
De loc însă 'n minte nu-mi vine
Să te-mping în aşa caracudă.
Cu domni mari nu sunt nici o rudă;
Dar dacă 'mpreună cu mine
Să porneşti vrei, într'un noroc,
Să te duc sunt gata pe loc
Prin lume cum ştiu,
Tovarăş să-ţi fiu.
Şi dacă vrei şi îţi place,
Chiar sluga ta mă voiu face!

Faust

Şi pentru asta mie ce-mi vei cere?

Mefistofel

Las' d'asta mai e vreme de vorbit.

Faust

Nu, nu, ştiu eu că dracul e sgârcit,
Nu prea slujeşte-aşà, el de plăcere

Şi nu face nimic fără profit.
Spune pe faţă, ce simbrie vrei?
O slug'aşà-i primejdie să-ţi iei.

Mefistofel

Aici mă leg să-ţi fiu eu slugă ţie,
S'alerg la or şi ce-mi vei poruncì;
Iar *dincolo* când ne vom regăsì,
Ce eu ţi-am fost, să-mi fii tu mie.

Faust

Cu *dincolo* capul nu-mi bat;
Lumea de-acì de-ai sfărâmat
Cealaltă fie ori şi cum.
Acest pământ îmi dă mie plăcerea
Şi-mi lumineaz' *acest* soare durerea;
Iar de-am ajuns la culmea-acestui drum,
Incolo, fie toate cum li-i vrerea.
Nu caut să mai prind de veste
Amor sau ură sunt sau nu-s
Prin alte sfere, sau de este
Un *jos* ş'acolo, şi un *sus*.

Mefistofel

Dacă-i aşà, poţi să te 'ncrezi,
Fă legământul ş'ai să vezi
Şi să te miri ce pot şi ştiu.
Ţi-oi da ce n'a văzut om viu.

Faust

Ce poţi tu, un biet drac, să-mi dai?
In năzuinţa-i naltă, tu să stai
Un suflet omenesc să mi-l cuprinzi?

Ci hrană fără saţ de cumva ai
Sau aur roşu, care cum îl prinzi
Ca şi argintul viu prin mână-l treci,
Un joc la care nu câştigi în veci,
O fată ce plecată p'al meu sân
Vecinului cu ochii s'a şi dat,
Sau gloria divină care pân'
S'o prinzi, ca meteor a şi sburat.
Dă-mi rod ce-a putrezit pân' să-l culegi,
Copaci ce 'n toată ziua înverzesc!

Mefistofel

Dintr'astea toate n'ai decât s'alegi,
Cu astfel de comori pot să servesc.
Dar crede-mă, amice, vine-o vreme
Când am dori ceva şi mai în tihnă.

Faust

De m-oi întinde cândva spre odihnă,
Zic moartea 'n clip'aceea să mă cheme!
Să m'amăgeşti de-i fi în stare
Să zic c'aşà cum sunt îmi place,
Sau să mă-nşeli c'o desfătare:
In praf voiesc a mă preface!
Ofer prinsoarea!

Mefistofel

Stă!

Faust

Dă mâna 'ncoace.
De-oi zice clipei: îmi eşti dragă
Rămâi, nu trece-aşà în sbor! —

In lanţuri tu atunci mă leagă,
Si voi putea atunci să mor!
Să sune clopotul de jale
In loc rămâie ceasul, mut,
Sfârşit vei pune slujbei tale
Si vremea mea va fi trecut!

Mefistofel

Gândeşte-te, căci o să ţinem minte.

Faust

Şi vei aveà dreptate; lasă,
Nu fac eu uşuratici legăminte;
Un rob sunt ca şi mai nainte,
Al tău, al altuia, ce-mi pasă.

Mefistofel

La-a ta doctoricească masă mare
Chiar astăzi slujba mea îmi voiu începe;
Dar... două rânduri, cred că m'ei pricepe,
Aş vrea, pentru — mai ştii? — vr'o întâmplare.

Faust

Ce mai pedant! Acuma şi 'nscris la mână vrei?
Cuvânt de omenie, un om, nu ştii tuace-i?!
Nu ţi-e destul că vorba ce ţi-am dat
Imi leag-a mele zile pe vecie?
Se 'nvârte lumea în vârtej turbat,
Ş'o să mă lege-o filă de hârtie?
Părerea asta toţi o poartă 'n sine,
Şi s'o alunge nu s'ar îndurà.
Credinţa cine 'n sân curat'o ţine

De nici o jertfă rău nu-i va păreà!
Ei, dar un pergament, peceţi, turà, vezi bine,
Aşà stafii pe cin'n'or sperià?
Cuvântu-n peană o să piară,
Ş'or stăpânì piele şi ceară.
Şi ce-mi ceri dar, tu duh rău, mie?
Bronz, piatră, pergament, hârtie?
Să-ţi scriu cu stil, cu daltă, cu condei?
Alege-ţi dară orce vrei.

Mefistofel

La ce atâta declamare
Ş'o astfel de exagerare?
De-or unde-o hârtioară'om strânge
Şi-i iscăli c'un strop de sânge.

Faust

De crezi c'aşà mă vei constrânge,
Fie ş'această înscenare.

Mefistofel

Hei, sângele-i un suc deosebit.

Faust

Să nu te temi că'mi iau napoi cuvântul,
Căci doar' e chiar la ce am năzuit
Cu ce mă ţine-acuma legământul.
Prea sus odată m'am întins;
La fel pot fi numai cu tine.
Duhul cel mare m'a respins,
Si firea tainele îşi ţine.
Firul gândirii-i rupt pe roată,
Mi-e scârbă de ştiinţa toată.

Aidem dar, patime de foc
Să potolim în desfătare!
In nepătrunsă fermecare
Minuni apară-ne pe loc!
In huietul vremii să ne dăm nepăsării,
In rotirea 'ntâmplării!
Si 'n urmă plăcere, durere,
Isbândă, cădere,
De-avalma, cum vor, să ne vie;
Om vrednic, de-odihnă nu ştie.

Mefistofel

Hotar, măsură, nu te vor reţine.
Cum ţi-a plăcea, din toate vei alege,
In sbor ce-i vrea, tot, vei putea culege;
Te-i mulţămi, să-ţi fie-atunci de bine.
Să laşi sfiala, îndrăzneţ să fii.

Faust

Nu-i vorba,-ţi spun, de-asemeni bucurii.
Eu vreau beţie, desfătări ce dor,
Amarul dulce, ura ce-i amor.
In sânu-mi dorul de a şti e mort,
Ci vreau ce-i dat întregei omeniri,
Orce dureri să pot şi eu să port,
Să sorb în mine orşice simţiri,
Innalt ş'adânc în suflet să-mi topesc,
Pe sân plăceri şi chin să-mi grămădesc,
Să mă preschimb astfel în lumea toată,
Şi să dispar cu dânsa de odată.

Mefistofel

De mii de ani această pâine tare,
Mă crede, o tot mestec ne 'ncetat;
Din leagăn la coşciug nu-i om în stare
Să mistuiască vechiul aluat!
Acest întreg, poţi să mă crezi pe mine,
E numai pentr'un Dumnezeu zidit,
Lui îi lucesc eternele lumine,
Pe noi în întuneric ne-a 'nvălit,
Iar vouă zi cu noapte v'a croit.

Faust

Eu însă vreau!

Mefistofel

Vorba-i frumoasă!
De una însă m'aş cam teme:
E lungă arta,-ai scurtă vreme.
Dar înc'un sfat să-ţi dau mă lasă:
Să te 'ntovărăşeşti cu un poet;
Acest domn fantazia să-şi muncească
Ş'al nobilelor însuşiri buchet
Pe nobil creştet el să-ţi grămădească,
Curajul leului,
Iuţeala cerbului,
A sudului pornire vie,
A nordului statornicie.
Să-ţi dibuiască taina cum să fii
Mărinimos şi plin de viclenii,
Si cu pornire caldă, tinerească,
Cu-anume plan să mi-te 'ndrăgostească.

Şi mie mi-ar plăceà vr'unul de-aş ştì,—
Eu, domnul Microcosmus l-aş numì.

Faust

Dar ce sunt eu, pe culmile-omeneşti
De nu pot să ajung, acolo unde
Mă 'ndeamnă 'ntregu-mi suflet a pătrunde?

Mefistofel

Hei, mai la urmă eşti — ceea ce eşti.
Să-ţi pui perucă-orcât de naltă poţi,
La 'ncălţăminte tocuri de trei coţi,
Şi tot vei rămânea, ceea ce eşti.

Faust

O simt: zadarnic strâns'am pân'acum
Comorile de spirit omenesc,
La urmă, obosit când stau din drum,
Din sân alte puteri nu-mi isvoresc;
C'un fir de păr să cresc n'am avut parte,
De infinit sunt tot aşà departe.

Mefistofel

Bunul meu domn, toate le vezi
Aşà cum vede fiecine;
Ci viaţa până o posezi,
S'o potriveşti cum e mai bine.
Ce dracu! ştiu că mâini, picioare,
Si cap şi dos a taie-s toate!
Dar tot ce gust eu proaspăt oare
Să zic c'al meu e, nu se poate?
Opt armăsari când îmi înham

Nu este-a mea a lor vigoare?
Nu eu m'avânt, de par'că am
Trei zeci şi două de picioare?
Dar ce atâta chibzuială,
In lume hai ş'om da năvală!
Iţi spun: un zăpăcit cu capu 'n stele
E ca un cal ce 'ntr'una să 'nvârteşte
Pe lutul gol, purtat par'că de iele,
Pe când în juru-i pajiştea 'nverzeşte.

Faust

Cu ce-om începe?

Mefistofel

Vom plecà de-aici.
Ce-s ăşti pereţi chinuitori,
Ş'o viaţă de urît să mori
Şi tu şi bieţii ucenici?
Şă facă-aşà vecinul Burduhos!
La paie să 'mblăteşti o să te pui?
Ce ştii mai bun, ş'aminteri, ce folos,
Băeţilor tot nu poţi să le spui.
Tocmai aud unul pe coridor!

Faust

Nu pot să-l văd de astădat'.

Mefistofel

Aşteaptă bietul cam de multişor,
Să nu-l lăsăm nemângâiat.
Bereta dă-mi şi haina ta,
Cred c'o să-mi şadă minunat.
(Se îmbracă în hainele lui Faust).

Şi lasă-mi-l în seama mea.
Un sfert de ceas o să mi-ajungă mie;
Tu te găteşte de călătorie! (Faust iese).

Mefistofel (în haină lungă a lui Faust)

Dispreţuieşte dar ştiinţă, raţiune,
Puterile-omeneşti cele mai bune,
Te lasă dar în prada 'nşelăciunii,
Vrăjitoria duhului minciunii,
Si te-am şi prins fără scăpare.—
I-a dat un suflet soarta nemiloasă,
Care-l tot mână fără înfrânare,
Ş'a cărui năzuinţă furtunoasă
Plăcerile pământului le sare.
Prin traiu sălbatic mi-l voiu trece,
Prin ce-i comun şi ce-i de jos,
O să se sbată, o să se plece,
Si jindului nesăţios
I s'a 'mbià ospăţ îmbelşugat;
Ci lăcomia nu-i va potolì;
Cu dracul chiar de nu s'ar fi legat,
La urmă tot s'ar prăpădì!

Un şcolar intră.

Şcolarul

Eu sunt aci de timp puţin,
Şi prea plecat acuma vin
Să cunosc un bărbat cu renume,
Stimat şi slăvit de o lume.

Mefistofel

Curtenia-ţi mă bucură tare!

Un om sunt şi eu, ca orcare.
Ai încercat şi-n altă parte?

Şcolarul

La dumneata voiu să 'nvăţ carte!
Si vin cu straşnică hotărîre,
Cu ceva parale şi cu 'nsufleţire;
Abià m'a lăsat mama, cu milă;
Aş vrea să 'nvăţ o ştiinţă utilă.

Mefistofel

Nici nu puteai mai bine nimerì.

Şcolarul

Dar drept să-ţi spun, mi-e cam urît acì:
Aceşti pereţi, boltele-aceste,
Nimica după plac nu-mi este.
E o strâmtoare ce te 'nghiaţă,
Nu vezi copaci, nu vezi verdeaţă,
In bănci apoi când stau, în clasă,
Nu văd, n'aud, mintea mă lasă.

Mefistofel

Intr'asta totul e obişnuinţă.
Chiar sânul mamei un copil nu-l ia
De la 'nceput de buna lui voinţă,
Dar mai târziu să vezi cum i-a plăcea.
Aşa şi cu-al ştiinţei sân se cere,
Pe toată ziua-l sugi mai cu plăcere.

Şcolarul

Cu bucurie o-aş îmbrăţişà;
Dar spune-mi cum s'ajung până la ea?

Mefistofel

Intâi, spre-a fi pe înţeles,
Ce facultate ţi-ai ales?

Şcolarul

Tare 'nvăţat aş vrea s'ajung;
Ce-i pe pământ în lat şi 'n lung,
Si ce-i în cer, fire, ştiinţă,
Să le pătrund toate 'mpreună.

Mefistofel

Aşà ai prins urma cea bună;
Dar trebui multă stăruinţă.

Şcolarul

Cu trup şi suflet, iată, mă voiu ţine;
Dar după marea voastră bunătate,
In sărbători, când zilele-s senine,
Fireşte-aş vrea puţină libertate.

Mefistofel

Când timpu-l foloseşti, repede sboară,
Dar îl câştigi cu rânduială iară.
De-aceea, dragul meu, acum
Să 'ncepi *Collegium logicum.*
Cu asta mintea-ţi muştruleşti,
O strângi în cizme spanioleşti,
Aşà ca 'ncet, cu grijă mare,
S'o ia pe-a gândului cărare,
Incolo 'ncoace să nu-mi sboare
După lumini rătăcitoare.
Vei învăţà, zile pe rând,

Că dintr'odat'ce poţi orcând
Să faci, precum mănânci sau bei,
Trebui făcut cu: un, doi, trei!
Cu fabrica cea de gândire
E ca şi c'un ţesut subţire;
C'un pas porneşti urzeala 'ntreagă,
Suveic'aleargă'ntr'una iute
Si ţese fire nevăzute,
C'o lovitură mii se leagă.
Şi filosofu 'ndată o să-ţi vie
Dovezi să-ţi dea c'aşà trebui să fie:
Intâiu-aşà, al doilea aşà,
De-aceea trei şi patru e aşà;
Si dacă 'ntâi ş'al doilea n'ar fi,
Nici trei şi patru nu s'ar pomenì.
Aşà ceva şcolarii preţuiesc,
Dar ţesători din ei nu se prăsesc.
Ce-i viu cine voieşte-a zugrăvì,
Să-i scoată duhu 'ntâiu se va silì;
Tăiat bucăţi, nimic n'o să-i lipsească
Decât vai! legătura sufletească.
Encheiresin naturae se chiamă în chimie,
Işi bate joc de sine, cum? singură nu ştie.

Şcolarul

N'am priceput chiar vorba toată.

Mefistofel

Mai bine o să meargă-ndată
Ce să reduci vei înţelege,
Şi cum să casifici în lege.

Şcolarul

In minte-aceste-abia-mi încap,
Simt par'că 'mi umblă-o moară 'n cap.

Mefistofel

Apoi nainte de-alte toate,
Cu metafizica ne-om bate!
Cu adâncime duhul să-ţi brodească
Ce nu cuprinde mintea omenească;
Si dacă spune ceva sau nu spune,
Găsi-vei un cuvânt frumos să sune.
In cel dintâiu semestru vezi
Cu rânduială să-mi lucrezi!
Pe zi cinci ceasuri învăţăm;
Când sună clopotul intrăm.
Temeinic de te-ai preparat
Şi paragrafe-ai studiat,
Poţi cercetà şi mai departe
Că spunem numai ce-i în carte;
De scris apoi, să-mi scrii aşà,
De parcă duh sfânt ţi-ar dictà!

Şcolarul

Indemn nu mai îmi trebui, lasă!
Pricep folosul ce-o să-mi vie;
Negru pe alb tot ce se scrie,
Nu-l pierzi, poţi să ţi-l duci acasă.

Mefistofel

Dar facultatea să-ţi alegi!

Şcolarul

Cu dreptul, să mă ierţi, nu prea 'mă-mpac,

Mefistofel

Vr'o vină eu din asta n'am să-ţi fac,
Ştiu bine ce-i ştiinţa despre legi.
Se moşteneşte dreptul, peste tot,
Ca şi o boală fără vindecare
Ce se tot ia din moş la strănepot
Şi trece din hotare în hotare.
Din just scoate absurd, din binefaceri chin.
Vai ţie, ca nepot că mi-ai crescut!
De dreptul ce cu tine s'a născut,
Nu se întreabă câtuşi de puţin.

Şcolarul

Dup'asta-acum şi mai scârbit mă vezi.
Ferice-acel pe care-l luminezi!
De teologie-mi vine să m'apuc.

Mefistofel

N'aş vrea în rătăcire să te duc.
De vrei ştiinţ'aceasta a pătrunde,
Mult eşti primejduit să rătăceşti,
Atât venin într'însa se ascunde
Şi-i greu de leacuri să-l deosibeşti.
S'asculţi de unul, nici aici nu-i rău,
Să juri pe vorba dascălului tău.
Şi peste tot — de vorbe să te legi!
Atunci cu bună seamă te alegi
Stăpân p'al siguranţei sanctuar.

Şcolarul

Dar vorbei înţeles îi trebui doar'.

Mefistofel

Ei da! Ci mult să nu te chinui în zadar;
Căci tocmai înţelesul când lipseşte,
La timp o vorbă ţi se nimereşte.
Cu vorbe de minune se discută,
Cu vorbe un sistem se execută,
In vorbe minunat se poate crede,
Din vorbă nici-o iotă nu se perde.

Şcolarul

Te supăr, să mă ierţi, poate cam mult
Cu-atâtea întrebări, dar aş mai vreà
Şi despre medicină tot aşà
Cuvântul tău puternic să-l ascult.
E timpul scurt, trei ierni, trei toamne,
Şi ce întins e câmpul, Doamne!
Cum mă 'ndreptezi însă, pe dat'
Imi vine calea mai uşoară.

Mefistofel (sie-şi)

De fraze seci m'am săturat,
Să fac d'acù pe dracu iară.

(Tare)

Al medicinii spirit nu e greu
Ca să-l pătrunzi; te-apuci şi studiezi
Lumea şi omul, tot ce vezi,
Şi laşi totu 'n voia lui Dumnezeu,
Zadarnic o să mi te sfătoşeşti,
Cât poţi să ştii, atât vei ştì.
Dar clipa de pricepi s'o foloseşti,
Bărbat isteţ atunci vei fi.

Eşti văd, făcut destul de bine,
Nici îndrăsneala nu-ţi lipseşte, cred,
De ai încredere în tine,
Şi alţii 'n tine se încred.
Femeea mai ales socoate
Cum s'o tratezi, sunt mii şi mii
Ale ei boale, pandalii,
Dar cu un leac le vindeci toate;
Şi aparenţa de-o păstrezi,
Pe toate-o să le dominezi.
Un titlu-ţi trebui, să le faci să creadă
Că arta ta cu alta nu-i de-asemuit;
Şi 'ndată poţi să pipăi, ce să vadă
Un altul ani de-a rândul a râvnit.
Apasă pulsuleţul binişor,
Şi mijlocelul să-i cuprinzi uşor,
Privind-o galeş cu 'nţeles şiret,
Să vezi de nu-i prea strânsă în corset.

Şcolarul

Aşà mai zic şi eu! Aşà ceva se ştie.

Mefistofel

E sură, dragă, orce teorie,
Şi-i verde pomul de-aur al vieţii.

Şcolarul

M'alint ca într'un vis al dimineţii.
Mai pot venì ş'al'dat,'te rog a-mi spune,
Să mă pătrund de-a ta înţelepciune?

Mefistofel

Ce pot să fac, fac cu plăcere.

Şcolarul

Nu pot pleca fără a ţi cere
O cinste să-mi mai faci acum:
Te rog să-mi scrii cevà 'n album.

Mefistofel

Prea bine! (Scrie şi i-l dă).

Şcolarul (citeşte)

Eritis sicut Deus, scientes bonum et malum.
(Il închide cu evlavie, se pleacă şi iese.)

Mefistofel

Urmeaz'acest cuvânt, pe Şarpe, vărul meu,
Ş'o să te sperii cât semeni cu Dumnezeu!

Faust intră

Faust

Ş'acum unde plecăm?

Mefistofel

Orunde ţi-a plăceà.
Lumea cea mică, -apoi cea mare vom vedeà.
Ce mult folos şi câtă bucurie
Acest mic curs îţi pregăteşte ţie!

Faust

Dar cu o barb'aşà de mare
In lume n'am îndemânare.
De-aş încercà, n'aş isbutì;
Cu oameni nu mă pot obişnuì.
Naintea altora îmi par aşà de mic;
Nu m'ar mai desgheţà nimic.

Mefistofel

Amicul meu, cu toate-o să te-obişnueşti;
De te încrezi în tine, vei şti să şi trăieşti.

Faust

Dar cum să faci de-aicea să pornim?
Trăsură, slugă, cai de unde-o să aflăm?

Mefistofel

Mantaua asta, iată, o desvăluim,
Cu dânsa 'ndată prin văzduh sburăm.
Te-avântă numai cu curaj
Şi ia-ţi cât mai puţin bagaj.
Niţel aer de foc, ce-acù voiu fabricà,
De pe pământ în grabă ne va ridicà.
De-om fi uşori, la ceruri ne avântăm pe loc;
Ş'acum la viaţa nouă eu îţi poftesc noroc.

PIVNIŢA AUERBACH DIN LIPSCA

Tovarăşi veseli petrec.

Frosch

Nu râde nimeni? nu mai bea?
Staţi că v'arăt eu de-i aşà!
Ca paie ude-acì îmi staţi,
Pe când al'dată foc mâncaţi.

Brander

Cui să-i băgăm de vină decât ţie:
Nu faci prostii şi nici o porcărie.

Frosch (îi toarnă un pahar de vin pe cap)

Să-ţi dau acì cevà din amândouă.

Brander

Porc dublu!

Frosch

Dac'aşà vă plac eu vouă!

Siebel

Pe cei ce se sfădesc afar'mi-i daţi;
Cântaţi din răsputeri, beţi şi strigaţi!
Hei! Holla! Ho!

Altmayer

Săriţi, m'a prăpădit!
Daţi-mi bumbac! timpanul mi-a plesnit.

Siebel

Când bolţile răsună-aşa sonor,
Poţi preţuì un bas detunător.

Frosch

Aşà este, — ş'afară cui nu-i place!
A! tara lara da!

Altmayer

A! tara lara da!

Frosch

Suntem cu toţii 'n voace.

(Cântă.)

Sfântul imperiu roman
Cum dracu se mai ţine?

Brander

Politică? Ptiú! ce cântec urît!
Ce plicticos! ci slavă dă milostivei sorţi
Că sfântului imperiu de grijă n'ai să-i porţi!
Eu cel puţin mă cred de soartă alintat
Că nu-s un cancelar sau chiar un împărat.
Ci haide totuşi să ne înţelegem,
Şi noi un papă să ne-alegem.
Ştiţi însuşirea fără care
De scaun dânsul parte n'are.

Frosch (Cântă)

Rândunică, dragă, sbori
Salută-mi mândra de mii de ori.

Siebel

Nici un salut acelei... Fugi d'acì!

Frosch

Şi sărutări! Ce, tu mă vei oprì?
(Cântă)
Trage zăvorul noaptea târziu,
Trage zăvorul dragă că-ţi viu.
Ş'o să-l încui colea spre zori.

Siebel

Da cântă-i şi slăveşte-o pân' la nori!
Eu am să râd când cred că n'o să-ţi placă.
M'a înşelat, tot astfel o să-ţi facă.
C'un cobold dânsa-ar fi ca strop cu strop,
Pela răscruci să mi se hârjonească
Ş'un ţap bătrân din Blocksberg în galop

O noapte bună să le behăiască.
Dar un băiat cinstit şi în putere
E prea bun pentr'o astfel de muiere.
Ce salutări! nu vreau să ştiu nimic,
Ci drept salut ferestrele-o să-i stric.

Brander (dând cu pumnul în masă)

Hei! ascultaţi! M'auziţi voi!
Să mă vedeţi ce om de viaţă sunt:
Amorezaţi avem acì 'ntre noi
Şi deci, ca unor domni de soi,
O serenadă-acum o să le cânt.
Un cântec nou de tot! Faceţi tăcere!
Şi repetaţi refrenul cu putere!
(Cântă)
Un guzgan odată stătuse,
Numa'n unt şi 'n untură trăia,
Ş'o burtă mare făcuse
Ca doctorul Luther candvà.
I-a dat jupâneasa otravă,
De-atunci nu-şi găseşte zăbavă,
De par'că-l munceşte amorul.

Corul (chiuind)

De par'că-l munceşte amorul.

Brander

Dă fuga în sus şi în jos
Şi bea din orce băltoacă,
Şi roade muşcând furios
Şi tropăie, sare şi joacă,
Dar nu-i foloseşte de loc,

Se 'ntinde, sărman dobitoc,
De par'că-l munceşte amorul.

Corul

De par'că-l munceşte amorul.

Brander

De spaimă 'n lumina cea mare
Din cuhnie s'a repezit,
Şi cade sub vatră, tresare,
Şi pufăie nemiluit.
Otrăvitoarea mai râde:
Ia-ascultă ce sgomote hâde,
De parcă-l munceşte amorul.

Corul

De par'că-l munceşte amorul.

Siebel

Ce chef pe toţi aceşti haihui!
Vezi, frate, cât'a mai ispravă,
Un biet guzgan, să-i dai otravă!

Brander

Ţii foarte mult la pielea lui?

Altmayer

Vedeţi burtosul ăsta chel!
Milos e, findcă e păţit;
In cel guzgan umflat, chiar el
Işi vede chipul lui leit.

Faust şi Mefistofel.

Mefistofel

Acuma să-ţi arăt şi ţie
Cum se petrece 'n veselie,

Ca să cunoşti cât este de uşor.
In chef o ţine 'ntr'una- acest popor.
C'un pic de minte şi cu poftă mare,
In cerc îngust tot insul traiu-şi duce,
Cum vrea pisoiul coada să-şi apuce.
Şi numai capul de nu-i doare
Şi-i creditează cârciumarul,
Nu ştiu ce-i răul şi amarul.

Brander

Aceştia doi sunt călători, îmi pare,
Ii vezi după ciudata lor purtare;
D'un ceas cel mult putut-au să sosească.

Frosch

Aşa-i cum zici. Hei, Lipsca să-mi trăiască!
Un mic Paris, — aicea te cioplești.

Siebel

Şi ce crezi, ce pot fi străinii-aceşti?

Frosch

Lăsaţi pe mine! Am să-i iau frumos
La un pahar, şi până să clipeşti
Din fir în păr să vezi cum ţi-i descos.
Cu mari seniori cred că avem aface,
Strâmbă din nas, aicea nu le place.

Brander

Sunt şarlatani de bâlciu, pun rămăşag.

Altmayer

Poate ş'aşà.

Frosch

Tot eu pe sfoară-i trag.

Mefistofel (către Faust)

Nu-l simt pe dracu, bieţii, nici decât,
Măcar dacă i-ar prinde şi de gât!

Faust

Salut pe domni!

Siebel

Şi noi asemenea.
(Incet, uitându-se pieziş la Mefistofel)
Ce are ăsta de şchioapăt'aşà?

Mefistofel

Ne daţi voie să stăm şi noi la masă?
De n'o s'avem un vin cum se cuvine,
S'avem în schimb tovărăşie-aleasă.

Altmayer

Aveţi, se pare, gusturi foarte fine.

Frosch

Cred c'aţi plecat din Rippach cam pe seară.
Cu domnul Hans întâi veţi fi cinat?

Mefistofel

Nu, astăzi pe la dânsul n'am mai dat,
Dar am vorbit cu el ultima oară.
De verii săi câte ne mai spuneà!
La toţi trimite-închinăciunea sa. (Se pleacă spre Frosch).

Altmayer (încet)

Cu ăsta n'ai brodit-o.

Siebel

Ăsta-i vulpe bătrână.

Frosch

Aşteaptă, 'ndat' o să mi-l am în mână!

Mefistofel

Am auzit, de nu greşesc,
Glasuri deprinse 'n cor cântând?
Sub bolt'acì, 'mi închipuesc,
Ce minunat or fi sunând!

Frosch

Artist eşti poate în cântare?

Mefistofel

O nu, puterea-i mică, numai dorinţa-i mare.

Altmayer

Cântă ceva.

Mefistofel

Orcât şi bucuros.

Siebel

Dar cântec nou de tot vrem s'auzim!

Mefistofel

Doar chiar acum din Spania venim,
Al vinului ş'al cântului pământ frumos.
(Cântă) Era odat'un rege
Ce-un purice aveà —

Frosch

Un purice,-auzirăţi? şi bine-aţi priceput?
Un purice-i un oaspe destul de neplăcut.

Mefistofel (cântă)

Era odat' un rege
Ce-un purice aveà,
Şi ca pe fiu-i însuşi
Pe purice-l iubeà.
Şi deci chemă să vie
Un croitor pe loc:
Să-i facă micului vestă,
Nădragi şi un gheroc!

Brander

Pe croitor însă observă-l dacă
Să ia măsura bine-o să 'nţeleagă,
Şi să ia seama, de-i e viaţa dragă,
Ca pantalonii cute să nu facă.

Mefistofel

In catifea, mătase,
Şireturi şi panglici
L-a 'mpodobit pe dată,
Ş'o cruce mare ici.
Ministru-apoi ajunse
Şi foarte decorat,
Iar rudele-i la curte
In mare cinste-au stat.
Şi damele şi domnii
Erau prea chinuiţi,
Regina, jupâneasa,
Rău înţepaţi, ciupiţi;
Nu-i voie să te scarpini

La curte, nici de foc.
Noi, când ne pişcă purici,
Ii puricăm pe loc.

Corul (chiuind)

Noi când ne pişcă purici,
Ii puricăm pe loc.

Frosch

Bravo! bravo! E minunată!

Siebel

Toţi puricii aşà să pată!

Brander

Apucă-i frumos, să plesnească!

Altmayer

Libertatea şi vinul trăiască!

Mefistofel

Da, pentru libertate şi eu o vorb'aş pune,
De-ar fi a voastre vinuri cevà-cevà mai bune.

Siebel

Te rog, a doua oară n'o mai spune!

Mefistofel

Mă tem numai, cu domnul cârciumar
Să n'am vr'o supărare; dar v'aş da
Ca să gustaţi un vin din via mea.

Siebel

Ci dă-l încoa! răspund eu; n'ai habar.

Frosch

De-i bun, te preamărim noi toţi de-aici,
Dar probele să nu fie prea mici;
Căci spre a-mi da părerea mea deplină,
Trebui să-mi fie gura bine plină.

Altmayer (încet)

Miros că trebui să fie de Rin.

Mefistofel

Un sfredel vreau.

Brander

La ce-ţi va trebui?
Doar n'ai acì butoaiele cu vin?

Altmayer

Un coşuleţ cu scule e acì.

Mefistofel (ia sfredelul. Către Frosch).

Cam ce-aţi vrea să gustaţi, spuneţi acù.

Frosch

Ce vrei să zici? Ai seria întreagă?

Mefistofel

Orcine poate să-şi aleagă.

Altmayer (către Frosch)

Ai şi pornit să-ţi lingi buzele, tu.

Frosch

Aş vrea dar vin de Rin, de-mi dai voie să spun.
Tot patria, săraca, ne dă tot ce-i mai bun.

Mefistofel (învârtind sfredelul în dunga mesei, în faţa lui Frosch).

Puţină cear'acù, şi dopuri o să fie.

Altmayer

Am înţeles! scamatorie.

Mefistofel (către Brander)

Şi dumneata?

Brander

Şampanie dă-mi dar,
Să spumege, să fiarbă în pahar!

Mefistofel (sfredeleşte; unul a făcut în vremea asta dopurile de ceară şi astupă găurile).

Brander

Tot ce-i străin nu poţi să ignorezi,
Ş'aiurea lucru bun se face.
Un brav german urăşte pe francezi,
Dar vinul 'lor să-l bea îi place.

Siebel (în vreme ce Mefistofel se apropie de locul lui)

Mărturisesc că acru nu-mi convine,
De cel mai dulce-aş vrea să-mi dai!

Mefistofel (sfredeleşte)

Prea bine. Vei avea Tokai.

Altmayer

Ei lasă! uită-te la mine!
Vrei să ne tragi o păcăleală.

Mefistofel

O nu, ar fi prea mare îndrăsneală
Cu nişte domni aşà de seamă.

Ci spune iute, fără teamă,
Cu ce vin pot să te servesc?

Altmayer

Ce mai întrebi? Orce primesc!
(După ce toate găurile au fost sfredelite şi astupate)

Mefistofel (cu gesturi ciudate)

Viţa 'n rod a dat,
Ţapu-i cornorat!
Viţa-i lemn, vinu-i zemos din ea,
Masa-i lemn, tot vin poate să dea.
Dar adâncind natura, spune
De nu e asta o minune!
Ş'acuma destupaţi şi chefuiţi!

Toţi (scoţând dopurile şi în vreme ce fiecăruia îi curge în pahar vinul cerut)

O dulci isvoare care vă porniţi!

Mefistofel

Ci luaţi seama, pe jos să nu-l stropiţi!
(Beau şi repetă).

Toţi (cântă)

Gustăm plăceri de canibali,
Cât cinci sute de scroafe!

Mefistofel

Vezi, bine ce le ie, când se pornesc!

Faust

Mi-a fost destul; hai să plecăm de-acì.

Mefistofel

Să vezi, întâiu, simţul dobitocesc
Acu 'n puterea lui cum s'a pornì.

Siebel (bea fără băgare de seamă, vinul se varsă pe jos şi se preface în flacări)

Foc! ajutor! infernul isbucneşte!

Mefistofel (conjurând flacările)

Iubite element, te potoleşte.
(Către tovarăşi)
Din iad acù numai un strop sărì.

Siebel

Ce-i asta? Staţi! aceasta se plăteşte!
Nu ştiţi cu cine-aveţi aface-acì.

Frosch

Să nu mai îndrăzneşti îţi spun, c'apoi...

Altmayer

Eu zic mai bine, să-l poftim să plece.

Siebel

Hei, Domnule, ce fel prin minte-ţi trece
Să-ţi faci scamatoriile cu noi?

Mefistofel

Taci, poloboc bătrân!

Siebel

Hei, scobitoare!
Ne-arunci acu şi vorbe ocărîtoare?

Brander

Ploaie de palme s'a alege!

Altmayer (scoate un dop din masă, flacări îi isbucnesc în faţă)

Ard! m'am aprins!

Siebel

Vrăji, se 'nţelege!
Loviţi băeţi, l-am scos din lege!
(Scot cuţitele şi se reped asupra lui Mefistofel).

Mefistofel (cu gesturi grave)

Păreri ce 'nşelaţi!
Locuri şi simţuri schimbaţi!
Ici-colo 'mi umblaţi!
(Toţi rămân uimiţi şi se uită unul la altul).

Altmayer

Unde-s acì? Hei, ce ţinut frumos!

Frosch

Şi ce de vii pe-aicea!

Siebel

Ce strugure gustos!

Brander

Şi prin frunzişul verde,—văd eu bine?
Uite ce viţă, uite ce ciorchine!
(Apucă pe Siebel de nas. Ceilalţi fac tot aşà unii cu alţii şi ridică cuţitele).

Mefistofel (ca mai sus)

Părere, ochii le vei deslegà!
Şi ţineţi minte, dracul cum glumeşte!
(Dispare cu Faust, tovarăşii se desmeticesc).

Siebel

Ce este?

Altmayer

Ce fel?

Frosch

Nasul tău erà?

Brander (către Siebel)

Şi eu p'al tău l'am apucat în cleşte!

Altmayer

Ce lovitură! m'a sdrobit de tot.
Daţi-mi un scaun! nu mai pot.

Frosch

Nu, spuneţi-mi, ce se petrece?

Siebel

Unde-i mişelul? De-l mai prind p'aici,
Cu viaţă n'are să-mi mai plece!

Altmayer

Acu-l văzui, p'al pivniţei gârlici
Călare p'un butoi trecând.
Plumb par'că 'n tălpi mi s'a lăsat.
(Intorcându-se spre masă).
Dar vinul o mai fi curgând?

Siebel

Păreri, minciuni, ne-a înşelat.

Frosch

Juram că-i vin adevărat.

Brander

Dar cu ciorchinii cum tu? spune.

Altmayer

Mai zi să nu crezi în minune!

CUHNIE DE VRĂJITOARE

Pe o vatră joasă, o căldare mare la foc. In aburul care se înnalță din ea, se arată diferite chipuri. O maimuță codată stă lângă căldare, îi culege spuma și ia seama să nu dea în foc. Maimuțoiul cu puii stă alături și se 'ncălzește. Pereții și tavanul sunt împodobiți cu cele mai ciudate scule vrăjitorești.

Faust. Mefistofel.

Faust

Mi-e silă de vrăjitorii smintite;
Crezi tu că vindecare-mi poți promite
Cu-a căpierilor harababură?
La ușa unei babe-acù voi bate,
Și ea c'o scârnăvie de mixtură
Imi va lua trei zeci de ani din spate?
De nu știi altceva, e vai de mine!
De-acu orce nădejde mi-am pierdut.
Nici firea dar, nici spirite divine
Vr'un balsam să găsească n'au știut?

Mefistofel

Cu mintea-acù, amice, ai mers departe!
Să 'ntinerești, mijlocul s'a aflat;
Dar asta-i scrisă 'n altă carte,
Și-i un capitol cam ciudat.

Faust

Vreau să-l cunosc.

Mefistofel

Bun! Este un mijloc
Ce fără bani, vrăji, doctor, poți să-l ai!
La câmp afară pleacă deci pe loc

Și pune-te pe cel mai simplu trai.
Apucă-te de sapă și topor,
Și spiritul ți-l ține cercuit
Intr'un cuprins cât poți mai mărginit,
Cu vite și ca vita să trăești,
Pe gânduri să nu stai al tău ogor
Ce hrană-ți dă, chiar tu să-l gunoești;
Și leacului i-ai dat de căpătâi,
Cu ani optzeci tot tânăr să rămâi.

Faust

Din vreme-acestea trebui să se 'nceapă;
Nu e făcută mâna mea pe sapă.
Ș'o viaț- așà de strâmtă-i slabă treabă.

Mefistofel

Deci iată dar că iar venim la babă.

Faust

De ce trebui chiar dânsa să ne-o fiarbă!
Nu știi și tu să pui la foc o iarbă?

Mefistofel

Frumoasă jucărie pentru mine!
Trei mii de poduri îți clădesc mai bine.
Căci n'ajunge știință, artă mare,
La treaba asta trebuie răbdare.
Mulți ani un duh mocnește în tăcere;
Cu vremea prinde leacul fin putere.
Și ce mai trebue acì,
Sunt minunate lucruri toate!
El, dracul, mi le născocì;

Dar să le facă el, nu poate. (Zărind dobitoacele)
Ia uite ce drăguţ popor,
O slujnică, un servitor! (Către dobitoace)
Stăpâna nu-i acasă, 'mi pare?

Dobitoacele

La masă mare
Acu s'a dus,
Pe coş în sus!

Mefistofel

Şi cât timp ospătează baba?

Dobitoacele

Cât timp ne încălzim noi laba.

Mefistofel (lui Faust)

Ce zici? drăguţe lighioane, nu-i aşà?

Faust

Zic că-i cevà desgustător nespus.

Mefistofel

Eu însă vezi, ca orce mai presus
Râvnesc să pot cu ei de vorb'a sta.
(Către dobitoace) Hei voi, păpuşe caraghioase,
Acolo, cui, ce bălăciţi?

Dobitoacele

La cerşetori ciorbă de oase.

Mefistofel

De public n'o să fiţi lipsiţi.

Maimuţoiul (se apropie şi se linguşeşte pe lângă Mefistofel)

O, aruncă-mi zaruri
Să-mi aducă daruri,

Să pot câştiga!
Vai, e chin şi jale,
Ci d'ar fi parale,
Şi minte-aş aveà.

Mefistofel

Maimuţa, cu ce mare bucurie
Ar mai jucà şi ea la loterie!

(In vremea asta puii s'au jucat cu un glob mare şi acum îl rostogolesc în faţă).

Maimuţoiul

Pământu-i aşà;
Va cădea, s'a urcà
Mereu rotogol!
Ca sticla îmi plânge,
Ca ea se şi frânge,
Năuntru e gol:
Luceşte 'n foc mare,
Şi dincoaci mai tare.
Viu, iată, mă scol!
Dar tu, drag iubit,
De nu ai ferit,
Acù vei murì!
Din lut e făcut
Şi hârburi va fi.

Mefistofel

Ce-i sita asta-acì?

Maimuţoiul (o ia jos)

Un hoţ dacă ai fi,
Te-aleg şi dintr'o lume.

(Aleargă la maimuţă şi i-o pune înaintea ochilor).

Prin sită de-i privì,
Tu hoţu-mi vei ghicì;
Nu poţi să-i spui pe nume?

Mefistofel (apropiindu-sé de foc)

Şi oala de la foc?

Maimuţoiul şi **maimuţa**

O, ce mai dobitoc,
Nu şti ce e la foc,
Nu şti ce-i în cazan!

Mefistofel

Auzi, ce bădăran!

Maimuţoiul

Ia mătura coleà,
Şi 'n scaun îi şedeà.
(Sileşte pe Mefistofel să se aşeze).

Faust

(care în vremea asta s'a oprit înaintea unei oglinzi, când apropiindu-se când depărtându-se dé ea).

Ce văd? O ce divină arătare
Zăresc acì 'n lumina din oglindă!
Amorul de-ar putea aripi să-mi prindă,
Să pot sburà acolo 'n depărtare!
Ah, trebue privirea-acì să-mi steie;
Cum voiu să văd de-aproape a ei faţă,
N'o mai zăresc decât ca printr'o ceaţă,
Cel mai încântător chip de femeie!
Să fie o femee-aşà, se poate?
In chipul care-aicea se răsfaţă
Trebui să văd eu cerurile toate?
Aşà cevà 'ntre oameni se găseşte?

Mefistofel

Când şease zile s'a căznit un Dumnezeu,
Şi-a mai şi zis la urmă: bravo eu,
N'avea să iasă lucru prost, fireşte.
Acum poţi să te saturi de privit;
Dar aş putea aşa comoar'aleasă
Aevea să-ţi vânez, şi fericit
Acel căruia odat'i-a fi mireasă!
(Faust se uită mereu în oglindă. Mefistofel, întinzându-se în scaun şi jucându-se cu pămătuful urmează).

Pe tron aicea stau împărăteşte!
Sceptru-i acì, coroana 'mi mai lipseşte.

Dobitoacele (cari pân' acum au făcut fel de fel de mişcări ciudate aduc lui Mefistofel o coroană, cu strigăte mari).

O să ne-ajuţi tu oare,
Cu sânge şi sudoare
Coroana s'o 'ncleim?

(Umblă cu coroana fără băgare de seamă şi o frâng în două bucăţi, cu cari saltă împrejur).

Vezi, gata cum ţi-o dăm!
Vorbim, ne uităm, ascultăm,
Şi versuri îţi croim!

Faust (la oglindă)

Vai! simt cum am să 'nnebunesc.

Mefistofel (arătând dobitoacele)

Zău par'că 'mi ies şi eu chiar din simţiri!

Dobitoacele

Şi de ne reuşesc,
Şi de se potrivesc,
Se chiamă că 's gândiri.

Faust (ca mai sus)

Un foc mi s'a aprins în piept!
Să mergem mai curând de-aici!

Mefistofel (în atitudinea de mai sus)

Dar cel puţin, zău, spune drept,
Sunt sinceri ăşti poeţi, ce zici?

(Căldarea de care maimuţa n'a mai luat seamă, începe să dea în foc, o flacără mare isbucneşte şi iese pe coş. Vrăjitoarea coboară trecând prin flacără cu un strigăt îngrozitor.)

Vrăjitoarea

Au! au! au! au!
Voi blestemaţi! staţi că vă dau!
Bestii, mişei! seama nu iau!
Fiertura n'o păzesc,
Stăpâna -şi pârjolesc!

(Zărind pe Faust şi pe Mefistofel)

Dar ce-i acì?
Hei, voi de-acì,
Cine sunteţi?
Şi ce îmi vreţi?
Cum au intrat,
S'au strecurat?
Pară şi foc,
Arde-i pe loc!

(Bagă lingura de spumă în căldare şi stropeşte cu flacări pe Faust, Mefistofel şi dobitoacele. Dobitoacele schiaună).

Mefistofel (întorcând mătura şi lovind printre sticle şi oale)

In bucăţele,
Sticle, ulcele,
Poftim mişmaş!

E numai glumă,
E tactul, ciumă,
La ce cântaşi.

(Vrăjitoarea se dă în lături plină de mânie şi de spaimă)

Hei, spaima lumii, mă cunoşti acum?
P'al tău stăpân şi domn îl vezi aici!
Ce m'ar oprì să te prefac în scrum
Pe tine ş'aste duhuri de pisici?
Ce, de pieptarul roşu ai uitat?
De pana de cocoş nu ştii nimic?
S'au faţa poate cumva mi-am mascat?
Aştepţi pe nume singur eu să-mi zic?

Vrăjitoarea

Stăpâne, iart'acest scandal!
Nu ţi-am văzut picior de cal.
Şi cei doi corbi, ce i-ai făcut?

Mefistofel

De astă dată scapi uşor;
Fiindcă, de,-i cam multişor
De când noi doi nu ne-am văzut.
Cultura ce spoieşte azi pe toţi,
Spoit-a şi pe dracu, ce socoţi?
Stafia cea din Nord nu mai apare;
Unde mai vezi tu coarne, coadă, ghiare?
Iar cât pentru picior, ce să mi-l schimb nu pot,
De, ar putea să mă cam compromită;
De-aceea fac şi eu ca tineretul tot,
Şi falşe pulpe-mi pun peste copită.

Vrăjitoarea (jucând)

Mă prăpădesc, să-mi ies din minţi îmi vine,
Când văd pe junele Satan la mine!

Mefistofel

Ăst nume, babo, nu-l mai pronunţà.

Vrăjitoarea

Ei cum? de ce? or'ţi-a făcut cevà?

Mefistofel

In cartea basmelor e scris de mult; ci las'
Că oamenii n'au câştigat dintr'asta:
De cel Rău au scăpat, dar răii au rămas.
Ei, o să-mi zici Domnul baron, şi basta.
Sunt gentilom şi eu d'aceeaş speţă
Cu alţii, cred că nu te îndoieşti;
Şi iată ici şi stema-mi de nobleţă!
(Face un gest necuviincios).

Vrăjitoarea (râde lăbărţat)

Ha! ha! aşà ţi-e felul să glumeşti!
Mare şiret ai fost şi-mi eşti.

Mefistofel (către Faust)

Amice, bine-ţi 'nsemnează!
Cu vrăjitoare astfel se tratează.

Vrăjitoarea

Ş'acuma ce poftiţi, îmi spuneţi dar.

Mefistofel

Din sucul cunoscut un bun pahar!
Dar să ne dai din cel mai vechiu;
Căci an de an mai tare-i ăst nectar.

Vrăjitoarea

Prea bucuros! acì am o sticluţă,
Din care gust şi eu câte-o lecuţă,
Acuma nu mai pute chiar de loc;
Cu dragă inimă, c'un păhărel vă 'mbiu.
(Incet)
Ci de-o bea ăsta-aşà într'un noroc,
Până 'ntr'un ceas, o ştii, nu mai e viu.

Mefistofel

Mi-e prietin bun, de bine o să'i fie;
Toarnă mixtura care-o ai mai fină,
Descântecele fă-ţi, cercu-ţi descrie,
Şi dă-i apoi o ceaşcă plină!

Vrăjitoarea cu gesturi bizare, trage un cerc şi aşază năuntru lucruri ciudate; în vremea asta paharele încep să zăngăne, cazanul să fiarbă şi fac muzică împreună. In sfârşit vrăjitoarea aduce o carte mare, aşează dobitoacele în cerc, pe spatele unora pune cartea deschisă, altora le dă să ţină făcliile. Face semn lui Faust să se apropie.

Faust (către Mefistofel)

Şi ce-o să fie toate-acestea, spune,
Stupide înscenări şi frământări nebune,
Şarlatanii disgustătoare,
De cari mi-e scârbă şi oroare.

Mefistofel

Ei fleacuri! astea's numai jucării;
Nu fii aşà de aspru şi de iute!
Ca doctor, cu ceva scamatorii,
De-amesteci leacul, sigur o s'ajute.
(Sileşte pe Faust să intre în cerc).

Vrăjitoarea (cu mare emfază incepe să declame din carte)

Judecă rece!
Fă unul zece,
Iar două trece,
Trei fă pe dat'
Vei fi bogat.
Pe patru-l pierzi,
Acuma vezi,
Din cinci şi şasă,
Baba te lasă,
Faci şapte, opt,
Şi lucru-i copt!
Iar nouă-i unu,
Zece nici unu.
Ăsta-i al babei odată unu!

Faust

Indrugă par'că-i apucată.

Mefistofel

Aceasta-i numai o bucată,
Dar ştiu eu cartea,-aşa-i întreagă;
Destulă vreme am pierdut cu ea,
Căci contraziceri să-nţeleagă
Prost şi 'nţelept, la fel nu vor puteà.
Amice, s'a 'ntâmplat întotdeauna,
Căci ce e nou din vechiu se trage,
Prin una este trei şi trei e una,
Greşeli drept adevăr să se propage.
Pe tema asta-auzi atâtea ciorbe;
De toţi nerozii cin' mai are ştire?

Deprins e omul, când aude vorbe,
Să creadă că sub ele-i şi gândire.

Vrăjitoarea (urmează)

Spre 'nalta putinţă
Ce este 'n ştiinţă,
Zadarnic toţi asudă!
Iar cui n'a gândit,
I s'a dăruit
Şi fără multă trudă.

Faust

Din tot ce-a îndrugat nu pot s'aleg
Nimic ca lumea; mă înnebuniţi!
E parcă s'a pornit un cor întreg
De mii şi sute de smintiţi.

Mefistofel

Destul, destul, Sibilă minunată!
Ci adu băutura, şi pe dată
Imi umple ceaşca până sus la gură;
Amicului meu asta n'o să-i strice:
Nu crede cumva că e un novice,
Nu e la prima lui înghiţitură.

Vrăjitoarea
(cu multe ceremonii, toarnă băutura într'o ceaşcă; cum o duce la gura lui Faust, isbucneşte o flacără uşoară).

Curaj! pe gât odat' se duce!
Să vezi cum inima-ţi va creşte.
Cu dracu eşti frate de cruce,
Şi flacăra te îngrozeşte?

Vrăjitoarea desface cercul. Faust iese.

Mefistofel

Ş'acum haidem! De-odihnă n'avem vreme!

Vrăjitoarea

Fie-ţi de bine leacul ce-ai luat.

Mefistofel (către vrăjitoare)

De ai să-mi ceri cevà, tu, nu te teme,
Ne vom vedea în noaptea de sabat.

Vrăjitoarea

Poftim un cântec! zi-l din când în când,
Şi o să vezi efect ce are!

Mefistofel (către Faust)

Ci vino dar, şi-n fuga mare;
Trebui s'asuzi cu 'mbelşugare,
Să simţi puterea 'n trupu-ţi alergând.
Distinsa trândăvie pe urmă o s'o 'nveţi,
Şi d'alte desfătări o să te 'mbeţi,
Când Cupido te-o necăjì curând.

Faust

Colò 'n oglind'aş vrea să mai privesc!
O, ce frumoas'a fost acea femeie!

Mefistofel

Nu, nu! Curând modelul femeiesc
Aevea înainte-ţi o să steie. (Incet).
De-acuma las, cu sucu-acesta 'n vine,
Numai Ilene fi-vor pentru tine.

STRADĂ

Faust. Margareta trece.

Faust

Frumoasă domnişoară, pot să îndrăznesc,
Braţu-mi să-ţi ofer, ca să te'nsoţesc?

Margareta

Nici domnişoară nu-s, nici frumoasă,
Pot merge neînsoţit'acasă. (Se apără şi iese.)

Faust

O, doamne, ce copilă 'ncântătoare!
N'am mai văzut aşa ceva sub soare.
Atât de cuminte şi aşezată,
Totuşi puţin cam alintată.
Ah! buzele roşii, lumina feţii,
Pluti-mi-vor 'nainte tot drumul vieţii!
Sub pleoape ochii cum şi-a ascuns,
Adânc în inimă mi-a pătruns;
Şi ce răspuns neted mi-a dat,
O da, o da, — m'a încântat!

Mefistofel intră.

Faust

Ascultă, fata-aceasta îmi trebui negreşit!

Mefistofel

Unde-i?

Faust

Tocmai trecù.

Mefistofel

A, da! s'a spovedit
Chiar adineaori; isbăvită-i de păcate;
Tocmai mă strecurasem pe la spate.
Nevinovată-i foarte mititica,
Se spovedeşte pentru mai nimica;
Aci puterea mea s'a poticnit!

Faust

Dar paisprezece ani o fi 'mplinit.

Mefistofel

Vorbeşti ca un Lăcustă-împărat,
Ce crede dumisale că-i e dat
Să rupă florile din lumea 'ntreagă,
Şi or ce cinste poate s'o culeagă;
Dar totdeauna nu se nimereşte.

Faust

Stimate profesor, binevoeşte
Şi lasă-mă în pace cu morala!
Atâta-ţi spun, vorbă curată,
Că dac'această dulce fată
La noapte 'n braţe nu 'mi-e dată,
La miezul nopţii rupem învoiala.

Mefistofel

Ci mai gândeşte-te şi tu
Ce-i cu putinţă şi ce nu!
In două săptămâni prilej abia găsesc.

Faust

Astâmpăr şeapte ceasuri d'aş avea,
Pe dracu 'n ajutor nu l'aş chema
O fetişcan'aşà să-mi amăgesc.

Mefistofel

Acu-mi vorbeşti mai cà şi un franţez;
Aşà, te rog, nu te iuţi
De-odat' să te resfeţi la ce-ţi va folosì?
Plăcerea unui amorez
E ca s'o ia cu ploconeli,
Tot felul de şoşeli-momeli,
Şi bucăţica să-şi gătească 'n ele,
Cum spun italienii în novele.

Faust

Am poftă bună, crede-mă, ş'aşà.

Mefistofel

Ocări şi glume-acuma vom lăsà!
Iţi spun, cu-acea mândră copilă
Nu merge lucrul repede, cu silă.
Nu reuşeşte-acì nici un asalt;
Trebui s'o iei pe drumul celălalt.

Faust

Dă-mi cèva ce de dânsa a ţinut!
Arată-mi dulcele ei aşternut,
Batista de pe sînurile-acele,
O panglicuţă desfătării mele!

Mefistofel

Deci ca să vezi că mă silesc
Cât pot chinul să-ţi potolesc,

Pe loc de-a mele mă apuc
Şi în iatac la ea te duc.

Faust

Ş'o voi vedea? o voi avea?

Mefistofel

Nu; va fi la vecina-sa.
Ci 'n vremea asta vei putea
In dulci speranţe să mi te resfeţi
Şi 'n atmosfera ei să te îmbeţi.

Faust

Plecăm acù?

Mefistofel

Mai zăbovim.

Faust

Şi vezi de-un dar să ne 'ngrijim! (Iese.)

Mefistofel

Un dar dejà? Ei bravo! reuşeşte!
Cunosc eu locuri minunate
Unde comori sunt îngropate;
Să scotocesc să văd ce se găseşte. (Iese.

SEARA

O odaie mică, curată

Margareta împletindu-şi părul şi legându-l.

Margareta

Mult mi-ar plăcea, să pot aflà
Domnul de azi cine erà?

Ce bărbătească 'nfăţişare!
Era un domn din lumea mare;
Din faţă i-o citeam de rost,—
Aşà 'ndrăzneţ nici n'ar fi fost. (Iese.)

Mefistofel şi Faust

Mefistofel

Hai, intră! Ià seama la paşi!

Faust (după o tăcere)

Te rog acuma să mă laşi.

Mefistofel (mirosind împrejur)

Aşà curat nu ţine fiecare. (Iese.)

Faust (ridicând privirea în cerc)

Salut îţi zic, o blândă înserare,
Ce sfântu-acest locaş îl împresori!
In sânu-mi, dulce chin de amor, cobori,
Tu ce 'nsetezi în roua de sperare!
Cum te cuprinde-o paşnică simţire
Şi câtă mulţumire te îmbie!
O, cât belşug în astă sărăcie,
Şi 'ntr'o colibă câtă fericire!

(S'aruncă într'un fotoliu de piele de lângă pat.)

Primeşte-mă în braţe ce de mult
Adăpostit-au bucurii sau plâns;
O, jeţ patriarhal! Par'că ascult
Mărunte cete 'n juru-ţi cum s'au strâns!
Poate odat', sub pomul de Crăciun,
Iubita cu obrajii de copil,
Pe mâna veştedă-a unui străbun

Acì a pus un sărutat umil.
Văd, o copilă,-acì în a mea faţă,
Al tău duh plin de rânduială,
Ce părinteşte te învaţă
Zilnic să 'ntinzi pe scrin curată faţă
Şi să 'ncreţeşti nisipul pe podeală.
O, scumpă mână şi divină ai!
Dintr'o colibă, ştii să faci un rai.
Ş'aici! (Ridică perdelele patului.) Dulce fior m'a săgetat!
Ceasuri întregi aici aş rămânea.
Natură, 'n vis uşor, puterea ta
Acì frumosul înger l a creat;
Acì copila-apoi a odihnit,
Cu gingaş sân, de viaţă plin,
Şi un ţesut curat, sfinţit,
Desăvârşi chipul divin!
Dar tu, ce te-a adus acì?
Ce-adânc mişcat mă pot simţi!
Ce vrei acì? Ce ţi-e inima grea?
Sărmane Faust! Cum te-ai schimbat aşà!
Cuprinsu-m'a o adiere fermecată?
De desfătări eram nerăbdător,
Şi mă topesc în visuri de amor!
De orce vânt mi-e inima purtată?
Şi'n clipa-aceasta dânsa de ar intrà,
Ai ispăşi păcatul cu cruzime!
Vlăjganul mare, cum mi ţi-ar zăcea
L'a ei picioare, 'n toat'a lui micime!

Mefistofel

Curând! o văd venind pe scări încoà.

Faust

Aidem! Şi n'am să viu a doua oară.

Mefistofel

Iat'o lădiţă, nu-i tocmai uşoară;
Am şterpelit-o eu de undevà.
S'o punem sub încuietoare!
Iţi jur că are s'o orbească;
Am strâns aicea lucruşoare
Şi p'altele să ispitească.
Copilul e copil şi jocu-i joc.

Faust

Să fac aşà?...

Mefistofel

Nu te 'ndoì de loc.
Or vrei comoara s'o păstrezi?
Atunci, cu-aşà o lăcomie,
Să-mi cruţi şi osteneala mie
Şi vremea 'n darn să n'o prădezi.
Dar n'ai s'o dai pe calicie!
Eu capu-mi sparg şi unghiile-mi tocesc —

(Aşază cutia in scrin şi'l încue iar la loc)

Aidem curând! —
Ca îngeraşul ăsta blând
Pe seamă-ţi cum doreşti să-l cuceresc;
Iar dumneata îmi stai
De par'c'ar fi vr'un curs ca să'mi predai,
Şi sure-ar apărarea privirei tale
Fizici şi metafizicale!
Aidem! — (Ies.)

Margareta (cu o lampă)

Ce zăpuşală ca de foc — (Deschide fereastra.)
Ş'afară nu e cald de loc.
Nu ştiu cum mi-e, mă prinde teama —
Aş vrea să vie-acasă mama.
Fiori mă prind şi mă apasă —
Cum pot să fiu aşà fricoasă?

(Incepe să cânte desbrăcându-se).

Erà în Tule un rege,
Ce iubitei credinţ'a păstrat;
Când moartea venì s'o deslege,
Ea o cupă de aur i-a dat.
O goleà la orişice mese,
La nimic aşà mult nu ţinea,
Din ochi îi porneau lacrămi dese,
Dintr'ânsa decâteori bea.
Iar când fu şi el ca să moară,
Cetăţile şi-a numărat,
A lăsat moştenire-o comoară, —
Paharul nu l-a lăsat.
A 'ntins o masă regească
Şi curtea şi-a strâns lângă el,
In sala cea strămoşească,
La mare còlo 'n castel.
Odat' mai soarbe nectarul,
Băutorul încăruntit,
Şi'n valuri apoi paharul,
Paharul cel sfânt l-a svârlit.
Se uită cum cade, se 'neacă,
Şi piere 'n al apei potop.

Pleoapele 'ncet i se pleacă,
Şi n'a mai băut niciun strop.

(Deschide scrinul ca să'şi aşeze hainele şi zăreşte lădiţa cu giuvaericalele)

Acest frumos sipet aici cum vine?
Am încuiat doar scrinul, ştiu prea bine.
Ciudat de tot! Şi ce-o fi 'ntr'însul oare?
Poate să fie vr'un zălog, pe care
A dat mama ceva cu 'mprumutare.
Şi o cheiţă-i prins'acì;
De l'aş deschide-acù, ce-ar fi?
Ce văd? O doamne, ce mândreţe,
Cum n'am văzut în viaţa mea!
Aşà găteli ş'o damă din nobleţe
In zi de Paşti să poarte ar putea.
Or' lanţul ăsta cum mi-ar sta?
A cui o fi aşà minunăţie?

(Se împodobeşte cu el si trece în faţa oglinzii.)

Măcar aceşti cercei ai mei să fie!
Eşti alta 'ndat' ce te ai gătit.
Frumseţe, tinereţi, la ce sunt bune?
De ele mult bine se spune,
Dar cu-asta tot s'a isprăvit;
Mai mult de milă complimente-ţi fac.
Toţi aur îşi doresc,
Dup' aur lăcomesc,
Şi-i vai! e vai de cel sărac!

LOC DE PLIMBARE

Faust gânditor, umblă 'n sus şi 'n jos. Mefistofel vine spre el.

Mefistofel

Pe tot ce e amor dispreţuit, ce-i chin drăcesc!
Aş vrea acu-un blestem mai rău chiar să găsesc!

Faust

Ce ai? Ce te frământă-aşà de greu?
N'am mai văzut o mutr'aşà 'ncruntată!

Mefistofel

M'aş da şi dracului acuma 'ndată,
De n'aş fi dracul însumi eu!

Faust

In cap nu-i totul cum se cade?
Turbat cum eşti, ce bine-ţi şade!

Mefistofel

Inchipue-ţi, scumpetea ce Gretei am lăsat-o,
Un blestemat de popă ne-a suflat-o! —
Cum a văzut mama găteli,
Au prins-o tainici bănueli:
Bătrânele-astea au mirosuri bune,
Cu nasu tot în cărţi de rugăciune,
Deosibesc, cu simţul năzdrăvan,
Ce este sfânt de tot ce e profan;
Aşa şi'n a podoabelor lucire
Simţì că nu prea e blagoslovire.
Copila mea, avutul pe nedrept, —

I-a zis, — îţi seacă inima din piept.
Mai bine Preacurata să-l primească,
Şi ne va da din mana ei cerească!
Gretuţa nu se prea 'ndurà;
E cal de dar, — dânsa 'şi zicea,
Şi cine de-astea mi-a adus,
Nu-i urgisit de cel de sus.
Un popă îmi chemă deci mama,
Ş'acesta cum îşi dete seama,
Simţì cum apa 'n gură-i vine.
Cuminte v'aţi gândit! — grăeşte,
Câştigă cine se lipseşte.
Biserica mistue bine,
Ea ţări întregi a 'nfulicat,
Şi încă nu i s'a plecat;
Avut nedrept să 'nghită, dragi nepoate,
Asta numai biserica o poate.

Faust

Ba este mai obştesc ăst obiceiu,
Ş'un rege-o face aceasta, ş'un ovreiu.

Mefistofel

Şi 'n traistă mi înfundă cele mândreţi,
De pare c'ar fi fost nişte bureţi,
Ş'atâta mulţămire-a arătat,
Ca pentru-un sac de nuci ce i-ar fi dat;
A cerului răsplată le-a promis —
Bătrâna se şi vede 'n paradis.

Faust

Dar Margareta?

Mefistofel

Nu mai are pace,
Nu ştie ce mai vrea, nu şti ce face,
I-e gândul tot la giuvaeruri dus,
Şi şi mai mult la cel ce le-a adus.

Faust

Mâhnirea prea iubitei rău mă doare.
Să-i duci numai de cât alte odoare!
Erau îmi pare de un preţ prea mic.

Mefistofel

O, da, la domnu toate sunt nimic!

Faust

Să faci aşà după cum voiu!
Vecinei, vezi, mai dă-i târcoale!
Fii drac, nu fii aşà de moale,
Şi să-mi găseşti podoabe noi!

Mefistofel

Plecată sluga dumitale sunt. (Faust iese.)
Un astfel de smintit înamorat ce ştie?
El soare, lună, stele-ţi suflă 'n vânt,
Să-i facă dragei lui o jucărie. (Iese.)

CASA VECINEI

Marta singură.

Scumpul meu soţ, dă-i Doamne bine,
Nu s'a purtat frumos cu mine!

O ia prin lume razn'aşà,
Mă lasă fără o parà.
Şi doară nu l-aş necăjì,
Din suflet, Doamne, l-aş iubì. (Plânge.)
Poate-i şi mort! — O, chinuită-s foarte! —
De i-aş aveà măcar actul de moarte!

Margareta vine.

Margareta

O, mamă Marto!

Marta

Ce-i dragă fată?

Margareta

Picioarele abia mă ţin!
Iar am găsit o ladă 'n scrin;
E 'n lemn de abanos sculptată
Şi 'ntr'ânsa lucruri minunate,
Ca 'n cealaltă mult mai bogate.

Marta

Vezi, nu-i mai spune mamei iar,
Să le mai dea şi p'astea 'n dar.

Margareta

O, uite ici, o, vezi acì!

Marta (o găteşte)

Ce mult te pot eu fericì!

Margareta

Păcat că la biserică, pe stradă,
Nu pot să ies ca lumea să mă vadă.

Marta

Vin' te găteşte-aici la mine, las',
N'o să te vadă ochii cari te tem;
Te plimbi pe la oglindă-aşa un ceas,
Să vezi ce bucurie o s'avem.
Pe urmă 'n sărbători, cu potriveală,
Le scoţi tot câte una la iveală.
Un lănţuşor azi, mâne-aceşti cercei;
Le vede mama,-i spui ceva şi ei.

Margareta

Dar cine oare mi le-o fi lăsat?
Nu-mi pare, orşicum, lucru curat. (Cineva bate la uşă.)
Vai, poate-i mama,-o să mă certe!

Marta (privind pe ferestruia dela uşă)

Nu; - intră! — e un domn străin.

Mefistofel intră.

Mefistofel

Imi iau voe de-a dreptu-aşà să vin,
Şi rog doamnele mele să mă erte.
(Se dă cu respect la o parte dinaintea Margaretei)
Cu doamna Marta Schwerdtlein aş vorbì.

Marta

Sunt eu, pe domnul cu ce-l pot servì?

Mefistofel (încet către ea)

Te-am cunoscut, e bine,-acuma lasă,
Căci văd că ai o vizită aleasă.
Ertaţi-mă, dar nu puteam să ştiu,
Mă voiu întoarce ceva mai târziu.

Marta (tare)

Inchipueşte-ţi dragă, ce mirare!
Domnu-a crezut că eşti din lumea mare.

Margareta

Sunteţi prea bun, o doamne, domnul meu:
O biată fată din popor sunt eu;
Podoabele ce vezi nu-s ale mele.

Mefistofel

A, nu ziceam numai pentru acele;
Ci 'ntreaga-vă purtare, şi privirea!
Că pot să stau, mi-e mare fericirea.

Marta

Dar ce te-aduce, — pot să ştiu?

Mefistofel

Un sol mai bun aş vrea să fiu!
Dar nu-s eu vinovat de vestea slută:
Bărbatul dumitale-i mort şi te salută.

Marta

E mort? O suflet credincios al meu!
Bărbatul meu e mort! Mă sting şi eu!

Margareta

Vecină dragă, fii mai tare!

Mefistofel

Să vă spun trista întâmplare.

Margareta

De-aceea, vezi, în veci nu voiu iubì.
O moarte-aşà, de moarte m'ar rănì.

Mefistofel
Dureri prin bucurii, aşà ni-i dat.

Marta
De cum murì mai ştii vr'un svon?

Mefistofel
In Padua e îngropat
Alături de sfântul Anton,
Spre viaţa 'n veci nemuritoare,
In loc sfinţit şi la răcoare.

Marta
Şi cu-alt nimica nu-mi mai vii?

Mefistofel
Ba da, cu-o rugăciune mare:
Să-i dai trei sute leturghii;
Incolo n'am nimic în buzunare.

Marta
Cum! nici un giuvaer, spre amintire,
Ce or ce calfă 'n traista lui păzeşte,
Ca sfântă, neatinsă suvenire,
Şi mai de grabă cere, flămânzeşte!

Mefistofel
Madam, mă vezi din inimă mâhnit;
Ci banii nu-i svârlea el prin tot locul.
Şi el de-a lui greşeli mult s'a căit,
Dar mai ales îşi blestema norocul.

Margareta
De ce ah, sunt atâţi nenorociţi!
Voi cere pentru el cereasca milă.

Mefistofel
Ce suflet adorabil de copilă!
Mult vrednică ai fi să te măriţi.

Margareta
O nu, e vremea încă 'ndelungată.

Mefistofel
Un curtezan măcar de o camdată,
E-un dar divin, şi cred că-i cel mai mare,
Cu-o dulce fată-aşà, o 'mbrăţişare.

Margareta
Pe-aici nu-i obiceiu-aşà.

Mefistofel
Se poate totuşi întâmplà.

Marta
Ci povesteşte dar'!

Mefistofel
La patu-i am veghiat.
Era ceva, nu paie, mai puţin,
Mai mult decât gunoi; dar a murit creştin,
Şi sufletul nu-şi socotea răscumpărat.
Mă simt scârbit — striga — de fapta asta:
Să-mi las eu meseria şi nevasta!
Căinţa mea chinuitoare ce-i!
Măcar de dânsa de m'aş şti iertat! —

Marta (plângând)
Scump om, de mult iertarea mea i-am dat.

Mefistofel
Dar vina, Doamne,-a fost mai mult a ei.

Marta
Asta-i minciună!-auzi, să minţi pe pat de moarte!

Mefistofel
Ceasul din urmă începea să-l poarte
Prin aiurări, — aşà socot.
N'aveam, zicea, odihnă de-azi pe mâine,
Să-i fac copii, apoi să văd de pâine,
Şi când zic pâine, ştii, zic tot.
Şi nu puteam în pace să-mi iau nici partea mea.

Marta
Credinţa mea, iubirea, cum le-a putut uità?
Şi zi şi noapte cum îmi dam silinţă!

Mefistofel
Nu, pentru astea-aveà recunoştinţă.
Zicea: Din Malta când plecarăm,
Pentru copii, nevastă, m'am rugat fierbinte,
Şi 'ntr'adevăr că ne ieşì 'nainte
Un vas turcesc şi-l şi captarăm.
Ducea comorile Sultanului cel mare.
Astfel că vitejia-avu răsplată,
Şi am primit şi eu ca fiecare
O parte drept şi bine măsurată.

Marta
Aud? şi unde-i? cum? a îngropat-o?

Mefistofel
Ba cele patru vânturi au suflat-o!
O damicelă 'n samă l-a primit,

Pe când în Neapol se plimba pe stradă;
I-a dat, de toată viaţa le-a simţit,
Credinţă şi iubire o grămadă.

Marta
Stricatul! Şi-a furat copiii!
Mizerii, lipsă, tot nu l-au plecat
Să-şi pună frâu păcătoşiii!

Mefistofel
Ei vezi! şi iată-l răposat.
In locul dumitale eu să fiu,
Pe mort un an în capăt l'aşi jeli,
Şi mi-aşi ochì într'astea unul viu.

Marta
O doamne,-aşà uşor nu s'a găsì
Un altul cum a fost biet răposatul!
Ce om de viaţă, ce drăguţ creştin,
Numai cât prea-i plăcea cutreeratul,
Femeile străine, vin străin,
Şi blestematul joc de zar.

Mefistofel
Ei, mai puteai să-i ierţi câte cevà;
Neapărat că dacă dânsul iar
Şi dumitale unele-ţi iertà.
Şi-ţi jur, de ţi-ar venì la socoteală,
Te iau şi eu c'o astfel de 'nvoială!

Marta
O, negreşit domnului gluma-i place!

Mefistofel (sie-şi)
E vreme 'mi pare-acuma să-mi fac vânt!

Asta îmi prinde şi pe dracu de cuvânt. (Către Margareta)
Dar inimioara noastră ce mai face?

Margareta

Ce vrea să zică domnul?

Mefistofel (sie-şi)

O, nevinovăţie!
(Tare) Adio, zic la doamne.

Margareta

Adio!

Marta

Spune-mi mie
De grabă înc'atât: cum pot să am şi eu
Dovadă unde, cum, şi când murí al meu?
In toate rânduiala mi-a plăcut,
Şi la gazetă vreau să-l văd trecut.

Mefistofel

Doi martori trebui, dragă, spusa lor
Vesteşte adevărul tuturor;
Am un tovarăş prea distins cu mine,
Să stea drept mărturie şi el vine.
Să ţi-l aduc, de vrei.

Marta

Prea bun vei fi.

Mefistofel

Şi domnişoara, cred, va fi acì?
Băiat de treabă, 'n lume mult umblat,
Cu domnişoarele prea delicat.

Margareta

Dar aş roşì 'naintea lui.

Mefistofel

Nici înaintea regelui!

Marta

In astă seară,-aicea în grădină,
Vom aşteptà pe domni să vină.

STRADA

Faust. Mefistofel.

Faust

Ei, ce-i? Cum merge? 'nnaintezi?

Mefistofel

Aşà te voiu! Să-mi arzi din plin!
O vei aveà peste puţin.
De seară la vecina ai s'o vezi:
Ca asta nu găseşti o alta 'n lume,
Mijlocitoare pusă parc'anume!

Faust

Prea bine.

Mefistofel

Cere 'n schimb cevà, fireşte.

Faust

Serviciul cu serviciu se plăteşte.

Mefistofel

Trebui numai să punem mărturie
Că soţul ce-a avut cu cununie
In loc sfinţit în Padua odihneşte.

Faust

Frumos! acù să faci atâta drum!

Mefistofel

Sancta simplicitas! dar nici de cum;
Ce mai întrebi! Mărturiseşti, ş'atât.

Faust

Un alt plan dacă ai; acesta-i prea urât.

Mefistofel

O sfânt bărbat! aşa-ai ajuns acum!
Dar oare pentru 'ntâia oară 'n viaţă
Vei da acù o falşă 'ncredinţare?
Ci despre Dumnezeu şi lumea mare,
Sau despre om, ce 'n cap, ce 'n suflet are,
Câte n'ai spus, cu fruntea îndrăzneaţă,
Cu piept semeţ şi vajnic întărind?
Şi spune drept, de-aceste-nţelepţii
Dacă ştiai măcar atât cum ştii
De domnul Schwerdtlein de-o mai fi trăind!

Faust

Sofist şi mincinos eşti cum ai fost.

Mefistofel

Da, dacă nu le-am şti şi mai cu rost.
Căci mâine,-aşà cinstit cum eşti,

Sărmanei Greta, ca s'o amăgeşti,
Nu o să-i juri tu c'o iubeşti?

Faust

Din suflet chiar.

Mefistofel

Foarte frumos!
Vei spune-apoi de veşnica iubire,
Credinţă, de-un îndemn ce-i peste fire —
Din suflet ş'aste toate le-i fi scos?

Faust

Sfârşeşte! Da! — Când eu simţesc,
Pentru-ăst simţ mult, pentru-ăst tumult,
Un nume caut şi nu găsesc,
Cu toate simţurile lumea răscolesc,
Cu toate vorbele am isprăvit, —
Văpaie, care 'n mine clocoteşti,
De-ţi zic eternă, fără de sfârşit,
Sunt astea amăgiri drăceşti?

Mefistofel

Aşa-i cum zic.

Faust

Ascultă vorba mea —
Şi de plămânii mei, te rog, te 'ndură, —
Dreptate vrei să ai? Fii bun de gură,
Şi negreşit o vei aveà.
Dar hai! de-atâta flecărie m'am scârbit;
Căci ai dreptate, mai ales că sunt silit.

GRADINA

Margareta la braţul lui Faust. Marta cu Mefistofel se plimbă în sus şi în jos.

Margareta

Simt eu prea bine cumcă mă cruţaţi,
Vă înjosiţi, mă faceţi să roşesc.
Ştiu, călătorii-aşà sunt învăţaţi,
Din bunătate orice preţuesc;
Dar un bărbat umblat în lumea 'ntreagă,
Din vorba mea ce poate să aleagă?

Faust

Din vorba ta, din ochi-ţi, mai mult poţi să alegi,
Ca din înţelepciunea acestei lumi întregi!
(Ii sărută mâna.)

Margareta

O, nu vă supăraţi! Să-mi sărutaţi voi mâna,
O mân'aşà de aspră, cum vă vine?
Dar câte face, toată săptămâna!
Şi mama toate-aşà de strâns le ţine. (Trec înainte.)

Marta

Şi dumneata, călătoreşti într'una?

Mefistofel

Hei, treaba, datoria te sileşte!
Şi cât de rău îţi pare-întotdeauna,
Să părăseşti un loc, unde-ţi prieşte!

Marta

Ca tânăr omul, da, să pribegească,
Nu zic, prin lume-aşà câţi nu se duc;

Dar de, la vreme grea ca să-mi pornească
Spre groapă un holtei şi singur cuc,
Zău, asta nimeni să nu şi-o dorească.

Mefistofel

De altcevà mai rău nu te poţi teme.

Marta

De-aceea, scumpe domn, vezi până-i vreme.
(Trec înainte)

Margareta

Da, ochi ce nu se văd, se uită, ştiu!
Aşà curtenitor toate le spui;
De sigur însă ai amici destui,
Şi mai cuminţi decât pot eu să fiu.

Faust

O scumpă! cuminţenia-i cuvânt,
Adesea-i vanitate şi prostie.

Margareta

Cum?

Faust

Simplitate, nevinovăţie,
Că nu-ţi cunoşti tu preţul tău cel sfânt.
Plecare, umilinţă, daruri 'nalte,
De fire ce cu drag se împărţesc —

Margareta

De v'aţi gândì la mine-o clipă 'ncalte,
Eu vreme am, mult — mult să mă gândesc.

Faust

Eşti multă vreme singurică?

Margareta

Gospădăria noastră-i mică,
Ce-i drept, dar trebue să vezi de ea.
Noi n'avem slugi, singură fierb şi cos,
Şi mătur, şi alerg în sus şi 'n jos;
I-aşa de cruţătoare mama mea!
Nu că aminteri mâna nu i-ar da,
Mai mult ca mulţi avem, tot ce se cere,
Căci tata ne-a lăsat ceva avere,
Căscioară, grădiniţă, lângă-oraş.
Dar am acù un traiu mai liniştit;
Un frate am ostaş,
Iar sorioara mi-a murit;
Destule griji şi dânsa zău, mi-a dat;
Dar bucuros or ce aş fi 'ndurat.
Era aşà drăguţă.

Faust

Inger, de-ţi semănà.

Margareta

Eu o creşteam, şi ce mult mă iubea!
Când s'a născut, tata murise,
Credeam că şi cu mama s'a sfârşit,
Aşà de rău se 'mbolnăvise;
Cu greu pe urmă 'ncet s'a 'nzdrevenit.
Fireşte că nici gând ierà
Să-i dea să sugă, nu putea,
Şi singură eu o 'ngrijeam,
Cu apă lapte dulce-i dam.

Ş'aşà, erà a mea; la piept o am ţinut,
Acì s'a 'nfiripat şi dragă mi-a crescut.

Faust

Avuşi cea mai curată bucurie.

Margareta

De sigur, dar şi ceasuri grele-o mie.
Alături noaptea leagănu-l ţineam,
Tot lângă pat, şi cât ce se mişcà,
Eu mă şi deşteptam;
S'o culc cu mine, or să-i dau să bea,
Ori să mă scol, şi dacă nu tăcea,
S'o plimb o noapte 'ntreagă prin odaie,
Şi dis de dimineaţ'apoi, fă-i baie.
Pe urmă la piaţă, la cuptor,
Şi într'o zi ca 'ntr'alta-acelaş zor.
Zău, domnul meu, noi ăştia, nu prea ştim ce e tihna;
Dar bine-ţi cade 'n urmă gustarea şi odihna.

(Trec inainte)

Marta

Hei, soarta noastră trebui s'o jeleşti:
Holteiu să se îndrepte-i lucru rar.

Mefistofel

N'ar trebuì decât să vrea, una cum eşti,
Ca să mă 'ncredinţeze de contrar.

Marta

Ci spune drept, pe unde ai umblat,
Nu ţi-ai găsit cevà, nu te-ai legat?

Mefistofel

E vorba: vatra ta, ş'o vrednică soţie
Sunt mai presus de orce bogăţie.

Marta

Zic dacă n'ai avut încă vr'un dor?

Mefistofel

Toţi m'au primit în chip curtenitor.

Marta

Ci eu zic: serios de te-ai gândit?

Mefistofel

Cu damele nicicând nu-i de glumit.

Marta

Ah! nu mă înţelegi!

Mefistofel

Imi pare rău!
Dar înţeleg — că eşti prea bună, zău.
(Trec înainte)

Faust

Când am intrat, o îngeraş duios,
Acì 'n grădină, m'ai recunoscut?

Margareta

Cum? n'ai văzut? Plecasem ochii 'n jos.

Faust

Şi-mi ierţi şi îndrăzneala ce-am avut
Când te-am oprit, pe când treceai sfioasă,
In drum de la biserică spre casă?

Margareta

M'am speriat, era 'ntâia 'ntâmplare;
De mine nimeni rău nu poate crede,
Şi mă gândeam nu cumva dânsul vede
Cevà sfruntat în felu-ţi de purtare?
De i-a părut că poate-aşà de-odată,
Să prindă vorbă cu aşà o fată.
Dar drept să spun: nu ştiu ce fel simţeam,
Mereu cum te-apără aici cevà,
Mă supăram eu, că pe dumneata
Să fiu mai supărată nu puteam.

Faust

Tu, dulce!

Margareta

Stai puţin.
(Culege o margarită şi-i smulge petalele una după alta.)

Faust

Buchet o să se 'mbine?

Margareta

Nu, e numai un joc.

Faust

Cum?

Margareta

O să râzi de mine
(Smulge şi şopteşte)

Faust

Ce tot şopteşti?

Margareta (ceva mai tare)
Da, mă iubeşte, — nu.

Faust
Divină, scumpă arătare tu!

Margareta (urmează)
Nu, — mă iubeşte, da, — şi iarăş nu —
(Smulgând ultima petală, strălucitoare de bucurie)
Da, mă iubeşte!

Faust
Da! Al florilor cuvânt
Rostirea zeilor să-ţi fie! Te iubeşte!
Ştii tu ce e aceasta? Te iubeşte!
(Ii prinde amândouă mâinile.)

Margareta
Ah! mă sfârşesc!

Faust
Nu tremurà! O lasă clip'aceasta
Şi strânsu-acest de mână las'să-ţi spună,
Ce vorbele nu pot rostì:
Cu totul inima să-ţi dai, ş'o desfătare
Să simţi, ce veşnică trebui să fie,
Da, veşnică! — Sfârşitu i-ar fi desperare!
Nu, fără de sfârşit, zic, fără!

Margareta (ii strânge mâinile, se desface şi fuge. El stă o clipă gânditor, apoi o urmează.)

Marta (venind)
Se lasă noaptea.

Mefistofel
Trebui să plecăm.

Marta
Eu bucuros v'aş ţine să mai staţi,
Da'i loc cam rău aicea unde stăm.
Oamenii ăştia-s învăţaţi
Să caşte gura 'ncolo, 'ncoace,
Ca şi când n'ar aveà-alt ce face.
Ş'ajungi pe gura lor, de alta nu mi-i.
Dar unde ni-i perechea?

Mefistofel
Sbură pe cea cărare,
Sglobii pasări de vară!

Marta
El o iubeşte, 'mi pare.

Mefistofel
Şi ea pe el. Aşà e mersul lumii!

UN CHIOŞC IN GRĂDINĂ

Margareta sare înăuntru, se ascunde după uşă, duce degetul la buze şi pândeşte printre scânduri.

Margareta
Vine!

Faust (venind)
Şireată,-aşà mă necăjeşti!
Te-am prins! (O sărută).

Margareta (cuprinzându-l şi înapoindu-i sărutarea)
Om bun, ce drag îmi eşti!
Mefistofel bate la uşă.

Faust (bătând din picior)
Cine-i?

Mefistofel
Om bun.

Faust
Ba dobitoc.

Mefistofel
Ci vremea trece,
Ai să plecăm.

Marta (vine)
Da, e târziu.

Faust
Te voi petrece?

Margareta
Nu, mama m'ar... Adio!

Faust
Să plec? o, acest gând...
Adio!

Marta
Noapte bună!

Margareta
Să ne vedem curând!
(Faust şi Mefistofel ies.)
Doamne!-un bărbat aşà cuminte
Câte nu ştie cugetà!

Eu ruşinată-i stau nainte
Şi îi răspund la toate: da.
Un biet copil prostuţ, vezi bine,
Sunt eu,—ce-o fi găsind la mine? (Iese.)

PĂDURE ŞI PEŞTERĂ

Faust (singur).
O duh înalt, tu totul, tot mi-ai dat
Ce ţi-am cerut. Nu în zadar spre mine
Intors'ai tu obrazul tău de foc.
Mi-ai dat măreaţa fire drept regat,
Mi-ai dat puteri s'o simt în desfătare.
Nu numai admirarea rece-mi laşi
Ci voie-mi dai în sânul ei adânc
Ca 'n sânul unui prieten să privesc.
Naintea mea porţi rândul celor vii
Şi tu mă 'nveţi ca să-mi cunosc eu fraţii
Din codrul mut, din aer şi din ape.
Şi când furtuna urlă şi trosneşte
Şi prin păduri brazi uriaşi doboară
Sfărmând vecine crengi, vecine trunchiuri,
Şi bubuie de prăbuşiri ecoul,
Tu 'n peşteră-adăpostul mi-l arăţi,
Pe mine însumi mie mă desvălui
Ş'adânci minuni ascunse 'n pieptul meu.
Şi când răsare 'ncet luna curată
Cu raze potolite, îmi plutesc
De pe pereţi de stânci, de prin tufişuri,

Din vremi străvechi fantome argintii,
Şi 'ngân' plăcerea aspră-a meditării.
Cum omului nimic desăvârşit
Nu-i este dat, o simt. La voluptatea
De zei ce mă apropie, mi-ai dat
Tovarăşul de care nu mai pot
Să mă lipsesc, chiar dacă cu sfruntare
In faţă-mi mă 'njoseşte, şi-n nimica
Preface-a tale daruri cu o şoaptă.
Un foc păgân în inimă-mi aţîţă,
Neadormit, spre chipu-acel frumos.
Şi astfel cad din dor în desfătare,
Şi 'n desfătare după dor tânjesc.

Mefistofel intră.

Mefistofel
Cu viaţa ast'-ai să sfârşeşti odat'?
Credeam c'o să te saturi mai curând.
O dată să încerci e minunat,
Pe urmă însă iar, ce-i nou la rând!

Faust
Aş vrea şi altă treabă să mai ai,
De cât să m'amărăşti în orce zi.

Mefistofel
De, de! De mine-aicea poţi să stai,
Chiar în adins nu mi-o mai aminti.
Cu un ursuz şi dârz smintit ca tine
Nu pierd eu vr'o comoară, las'.
Cu d'ăştia am orcând mânile pline!
Ce-ţi e pe plac şi ce nu-ţi mai convine,
Nu-ţi pot citi, stăpâne, de pe nas.

Faust
Acuma ştiu c'ai nimerit-o 'n lege!
Find-că mă plictiseşti, să-ţi mulţămesc.

Mefistofel
Sărmane! de-al tău trai ce s'ar alege,
De n'aş fi eu să te povăţuesc?
De veşnicul crics-cracs al fantaziei
Temeinic ştiu că mi te vindecai;
De nu eram eu, drumul pribegiei
P'acest pământ de mult îl absolvai.
Ce crezi, prin stânci, prin peşteri de te-ascunzi,
Ca bufniţele-aici să mi te 'nfunzi?
Din muşchi de pe copaci, din apa de prin gropi,
Ca broasca vrei acu să mi te 'ndopi?
O ce 'ndeletniciri dulci şi senine!
Tot nu scoseşi pe doctorul din tine.

Faust
Pricepi tu, cum mă simt că reînviu
Din rătăcirea asta prin pustiu?
Ci fericirea de-ai putea să-mi bănueşti,
Eşti drac destul să nu mi-o 'ngăduеşti.

Mefistofel
O, ce plăceri supraumane-ţi faci!
Pe munţi în rouă noaptea ca să-mi zaci,
Să 'mbrăţişezi pământ şi empireu,
Şi să te umfli cât un Dumnezeu;
In măduvă pământul să-l scurmi, cu 'ndemn de-a şti,
Să simţi în pieptu-ţi munca de pân'a şeasea zi,
De forţa-ţi mândru, nu ştiu ce minune

Să guşti, să te topeşti în Totu-obştesc,
Să piară 'n tine tot ce-i pământesc,
Ş'apoi înalta-ţi intuiţiune
S'o 'nchei aşà — (cu un gest) cum nu pot spune.

Faust

Neruşinat!

Mefistofel

D'astea nu preţueşti;
Tu, om moral, ai drept să te scârbeşti.
Urechea ta cea castă s'audă se sfieşte,
Ce inima ta castă cu poftă îşi doreşte.
Dar fie! facă-şi dar domnul plăcerea
Să-şi mintă una-alta, cum i-i vrerea;
Dar mult aşà nu cred s'o ducă. .
Eşti, văd, mânat iară 'nnapoi,
Şi de mai ţine, groaza 'n al ei toi
Şi spaima şi sminteala te apucă.
Dar e destul! Iubita-ţi stă în casă,
Cu suflet greu, cu gândul pururi dus,
Din minte chipu-ţi nu vrea să-i mai iasă,
Te-a îndrăgit cât nu este de spus.
Amorul tău pornise 'ntâia oară
Fierbând ca un torent umflat de omăt,
L-ai revărsat în inima-i, şi iară
Secat acum se scurge îndărăt.
Socot că 'n loc de a tronà pe-aici,
Măria ta ar face mult mai bine
Iubirea astei biete păsărici
S'o răsplătească-aşà cum se cuvine.
O prinde-adesea un urât de moarte;
Priveşte la fereastră, nori venind,

Peste-al cetăţii zid bătrân plutind.
De-aş fi o păsărică! — zice 'n şoapte,
Ş'o spune zi şi jumătat'din noapte.
Acu-i voioasă, tristă altădat',
Adesea-i plânsă, plânsă tare,
Apoi iar liniştită pare,
Şi 'namorată-i nencetat.

Faust

O, şarpe! şarpe!

Mefistofel (sie-şi)

Aşà e că te-oi prinde?

Faust

Infame! piei îţi zic, îţi zic să piei,
Şi nu-mi rosti aici numele ei!
De dulcele ei corp nu mi reaprinde
Simţiri nebune, dor, nu mă cuprinde!

Mefistofel

Ce-i asta? Crede c'ai fugit de ea;
De jumătate-i chiar aşà.

Faust

Aproape-i sunt, — departe să mă sting,
Nu pot s'o uit, nu pot s'o părăsesc;
Şi trupul Domnului îl pizmuesc,
Când mă gândesc că buzele-i l-ating.

Mefistofel

Aşa-i! Te-am pizmuit adeseori
Şi eu, gândind la gemenii 'ntre flori.

Faust
Mijlocitor! hai, piei!
Mefistofel
Ci râd de-a ta mânie.
Doar Dumnezeu atuncea când făcù
Băeţi şi fete, tocmai dânsul fu
Intâiu'-n'astă fină meserie.
Ci hai! auzi ce plâns şi jale!
In odăiţa dragei tale,
Doar nu te-aşteaptă ceasul rău.
Faust
Şi ce i divina ei îmbrăţişare?
La pieptul ei fierbintea desfătare?
Destinu-i trist nu l simt mereu?
Nu-s eu fugarul, rătăcitul,
Nu-s un neom fără de scop şi stare,
Ce ca şivoiu-şi duce vâjâitul
Colo 'n abis cu lacomă turbare?
Şi ea, cu simţ copilăresc,
Intr'o colibă, 'ntr'o poiană-acì,
Cu rostul ei gospodăresc
O mică lume şi-ar alcătui.
Iar eu, cel urgisit de zei, nu m'am oprit
La stânci, ca să le năruiesc,
Şi să le sfarm cu suflet îndârjit,
Ci pacea ei, pe ea s'o nimicesc!
O iad! o prad'aşà ţi-a trebuit!
Ajută-mi, drace, chinul de-mi scurtează,
Şi să se ntâmple 'ndată ce e scris!
Şi soarta ei asupra mea să cază,
Şi s'o târăsc cu mine în abis!

Mefistofel
Cum iarăş fierbi şi iar îmi arzi în foc!
Ci du-te dar s'o mângâi, biet smintit!
Când mintea 'ntr'un căpşor aşà stă 'n loc,
Indată crede că s'a şi sfârşit.
Trăiască cel cu sufletul voinic!
Aminteri îndrăcit eşti, lucru mare.
Şi 'n lumea toată nu-i mai prost nimic
Decât un drac căzut în disperare.

ODĂIŢA GRETEI

Greta (singură la roata de tors)
Gândul m'apasă,
Mi-e inima grea;
S'a dus de-acuma
Liniştea mea.
Când el nu-i cu mine,
Mi-e casa mormânt,
Mi-e lumea amară
Şi tot pe pământ.
Capu-mi sărmanul
Se pierde-aiurând,
Mi se distramă
Mintea-alergând.
Gândul m'apasă,
Mi-e inima grea;
S'a dus de-acuma
Liniştea mea.
La geam pe el numai

Cu ochii-l petrec,
La dânsul numai
Pragul mai trec.
  Mersul lui mândru,
Nobleţea firii,
Zâmbetul gurei,
Vraja privirii,
  Tu strâns de mână,
Câte îmi spui,
Şi ah, sărutarea
Buzelor lui!
  Gândul m'apasă,
Mi-e inima grea,
S'a dus de-acuma
Liniştea mea.
  Sânu-mi se sbate
In chin fără glas;
Să-l pot cuprinde
Să nu-l mai las!
  Cum vreau şi cum ard,
Să-l pot săruta,
Să mor sub sărutul
Şi patima sa!

GRĂDINA MARTEI

Margareta. Faust.

Margareta

Promite-mi, Enric.

Faust

Tot ce pot.

Margareta

Să-mi spui cum stai tu cu credinţa ta?
Ieşti inimos şi bun de tot,
Dar mi se pare că nu ţii la ea.

Faust

Nu mă 'ntrebà, tu simţi că te iubesc,
Iubiţilor mei totul le jertfesc;
Răpesc oare credinţa cuiva? nu.

Margareta

N'ajunge, trebuie să crezi şi tu.

Faust

Trebui?

Margareta

O, vorba mea de-ai vrea s'o preţuieşti!
Nici sfânta 'mpărtăşenie n'o cinsteşti.

Faust

Da, o cinstesc.

Margareta

Dar n'o ceri niciodat'.
Pela biserică de când n-ei mai fi dat?
Crezi tu în Dumnezeu?

Faust

Dar cine, draga mea,
Poate să zică: Cred în Dumnezeu?
Un preot, un savant de-i întrebà,
Batjocură va fi răspunsul său,
Aşà îţi va părea.

Margareta

Eşti dar necredincios?

Faust

Nu mă 'nţelege rău, o chip duios!
Cin' poate să-l numească?
Şi să mărturisească:
Intr'ânsul, cred.
Şi cine, de simţeşte,
Să spună nebuneşte:
In el, nu cred!
Atot cuprinzătorul,
De viaţă dătătorul,
Nu 'mbrăţişează el şi nu ne ţine
Pe amândoi, şi chiar pe sine?
Nu se bolteşte ceru-asupra noastră?
Nu stă pământul tare-acì sub noi?
Şi blânde scânteind pe cer
Eterne stele nu răsar?
Noi, ochi în ochi nu ne privim,
Şi toate nu se grămădesc
In capul tău, în mintea ta,
Şi 'n taină-eternă nu pluteşte
Văzutul nevăzut pe lângă noi?
Cu acestea-ţi umple inima din plin,
Şi de te-a fericit ce simţi,
O, zi-i atuncea or-cum vrei,
Zi-i fericire!-amor! inimă! Dumnezeu!
Eu să-l numesc nu pot!
Simţire este tot;
Numele-i numai ca să sune,
E fum, pe razele cereşti o ceaţă.

Margareta

Acestea toate-s foarte bune;
Şi preotul aşà ne 'nvaţă,
Ci numai cam cu-alte cuvinte.

Faust

Le spune-aceste vorbe sfinte
Or şi ce inimă sub soare,
In limba dânsei fiecare;
De ce nu şi eu într'a mea?

Margareta

Mai înţeleg, când te aud aşà.
Dar totuşi îndoeli îmi vin,
Căci văd că nu eşti bun creştin.

Faust

O, draga mea!

Margareta

De mult mi-e greu,
Cu-acel tovarăş că te văd mereu.

Faust

Cum asta?

Margareta

Omul ce-i cu tine
Imi turbură tot sufletul din mine;
In viaţa mea întreagă n'am simţit
O lovitur'aşà ca un cuţit,
Când am văzut respingătoarea-i faţă.

Faust

Drăguţa mea, să nu te temi de el.

Margareta

Nu pot să-l văd, tot sângele-mi înghiaţă.
Eu oamenii nu îi urăsc de fel,
Dar cum pe tine să te văd mi-e dor,
De omu-acela tainic mă 'nfior.
Şi mi se pare că e ş'un mişel,
Mă iartă Doamne, dacă mă înşel.

Faust

Trebui să fie ş'astfel de haihui.

Margareta

Eu n'aş sta în tovărăşia lui!
Cum se apropie, pe loc
De toate par'că-şi bate joc,
Şi pare mânios;
Il vezi că de nimic nu-i bucuros;
Pe frunte par'că scris i-ar fi,
In veci să nu poată iubì.
La braţul tău ce bine mi-e,
Dar cum îl văd, mă 'nneacă, mor.

Faust

Tu îngeraş bănuitor!

Margareta

Ş'acestea toate-aşà mă stăpânesc,
Că 'ndată ce şi el de faţ-o fi,
Imi pare chiar că nu te mai iubesc.
Nici să mă 'nchin nu pot când e acì,
Aceasta mi roade inima din mine;
Eu, Enric, cred că tot aşà îţi vine.

Faust

E numai o antipatie.

Margareta

Trebui să plec.

Faust

De ce nu mi-e dat mie,
La sânul tău în pace-o oră să trăim,
Şi piept la piept, cu sufletul în suflet să ne fim?

Margareta

Ah, singură de-aş fi la mine!
N'aş încuià niciun zăvor;
Dar mama doarme-aşà uşor,
Şi dacă m-ar găsì cu tine,
Pe loc acolo aş murì!

Faust

Ingerul meu, nu te 'ngrijì.
Iat-o sticluţă. Torni trei picături
Intr'un pahar ş'o va cuprinde 'n pace
Ş'adânc somnul blândei naturi.

Margareta

O, pentru tine ce n'aş face?
Dar n'o să-i strice, nu-i aşà?

Faust

Fireşte, altfel aş putea?

Margareta

Destul e să te văd, o prea iubite,
Ca nu ştiu ce în voie-ţi să mă mâne;
Am şi făcut eu pentru tine-atâte,
Alt mai nimic să fac nu-mi mai rămâne. (Iese.)

Mefistofel vine.

Mefistofel

Se duse mieluşeaua?

Faust

Ei, iar ai spionat?

Mefistofel

Din fir în păr aici am auzit
Lecţii de catechism ce aţi luat;
Domnului doctor, sper, i-a folosit.
Pe fete le interesează ca să ştie
De-i un bărbat cucernic, negreşit
Işi zic: se pleacă Lui, se va plecà şi mie.

Faust

O, monstrule, nu înţelegi tu oare,
Cum sufleţelu-acesta, plin
De o credinţă, ce socoate
Că-i singura mântuitoare,
Se sbate-n sfântul acest chin
Că prea iubitul ei perdut e, poate?

Mefistofel

O, sensual amant, prins în extaz,
De tine,-o fetişcană-şi bate joc.

Faust

Pocită-alcătuire de scârnă şi de foc!

Mefistofel

Şi-i meşteră 'n citirea din obraz.
Când sunt de faţă-o prinde cu leşin,

Cu-a mea măscuţă tainici spaime-i fac;
Ea simte că un geniu-s cel puţin,
Ba crede c'aş putea fi chiar un drac.
La noapte dar? —

Faust

Ce-ţi pasă ţie?

Mefistofel

De, am şi eu o bucurie!

LA FÂNTÂNĂ

Greta şi Liza cu urcioare.

Liza

Cum? de Babeta tu n'ai auzit?

Greta

Nimic. Prin lume ies aşà de rar.

Liza

Imi spuse şi Sibila, astăzi chiar.
Ajunse rău şi asta însfârşit.
Aşa-i cu fudulia!

Greta

Cum?

Liza

Nu miroase bine.
Ia hrană pentru doi azi, nu numai pentru sine

Greta

Ah!

Liza

Da, şi bine i s'a întâmplat.
De-acel ştrengar ştii cum mi s'a legat!
Plimbări la orce oră,
Prin sat şi pe la horă,
Şi prin tot locu 'n frunte mi-ţi erà,
Cu prăjituri, cu vin mi ţi-o curtà ;
De, cum erà să nu se 'nchipuiască ;
Neruşinata, nici nu se sfia
Chiar daruri dela dânsul să primească.
Cu drăgosteli, cu-atât pupat,
Vezi floarea cum s'a scuturat!

Greta

Biata de ea!

Liza

Mai ţi-e şi milă!
La tors când ne munceam în silă,
Şi mamele şi noaptea ne ţineau,
Ei doi nu se mai săturau
Pe banca de lângă portiţă,
Şi pe cărări prin poeniţă.
Acuma să se plece 'n umilire,
In cămăşuţa cea de ispăşire!

Greta

O va lua dar de nevastă.

Liza

Aş! ce, e prost! Băiat isteţ,
Nu las'aşà uşor din preţ ;
A şi plecat de-aici.

Greta

Nu e frumos!

Liza

Şi de-ar luà-o acuma, ce folos!
Flăcăii de pe cap cununa tot i-o trag,
Şi noi tot paie-i presărăm pe prag. (Iese.)

Greta (luând drumul spre casă)

Cum ocăram şi eu al' dată
Când mi-ţi greşea o biată fată!
Pentru-ale altora păcate
Cătam cuvinte 'nveninate,
Negre 'mi păreau, le mai negream,
Nu le-am negrit destul, ziceam,
Mă fericeam, cu capul ridicat,
Ş'acum păcatului şi eu m'am dat!
Dar — tot ce m'a 'ndemnat cu dulce rost,
O doamne,-aşà de bun, ah! drag mi-a fost!

STRADĂ PE SUB ZIDURI

In scobitura din zid un chip sfinţit înfăţişând pe Mater Dolorosa, înaintea lui vase cu flori.

Greta (pune flori proaspete în vase)

O, arată,
Maică 'ndurerată,
In răstriştea mea mila-ţi spre mine!
Din piept sângerând,
Pe fiu-ţi murind
Il priveşti cu mii de suspine.

Spre tatăl priveşti,
Indurare cerşeşti,
Oftând, pentru el, pentru tine.
Cine, vai, ştie,
Cum mă sfâşie,
Chinul ce mă străbătù?
Inima-mi cum se 'ngrozeşte,
Cum tremură şi ce doreşte,
O ştii numai tu, numai tu!
Gândirile rătăcitoare,
Mă dor, mă dor, mă doare
Sufletul tot acì 'n sân!
Şi de pornesc a le strânge,
Ah plâng, şi plâng, şi plânge
Inima 'n hohot păgân.
Şi florile de la fereastră
Cu lacrime vai! le-am stropit,
Când astăzi în zorile zilei
Le-am rupt pentru chipu-ţi slăvit.
In zori pe fereastră-şi strecoară
Soarele chipu-i curat, —
Durerea ce mă omoară
Deşteaptă mă ţine în pat.
Ajută-mi! mă scapă de moarte, de ruşine!
O, arată
Maică 'ndurerată,
In răstriştea mea mila-ţi spre mine!

NOAPTE

STRADĂ INAINTEA PORŢII GRETEI

Valentin, soldat, fratele Gretei.

Valentin

Mai de demult, când îmi plăcea să stau
La un pahar şi toţi se lăudau,
Spunând flăcăii fiecare
De câte-o fată lucru mare,
Bând toţi pentru câte-o frumoasă,
Şi răzimând cotul pe masă,
Eu ascultam frumos de-o parte
Pe toate-acele gure sparte,
Zâmbind mustaţa-mi răsuciam,
Apoi paharu-mi ridicam
Zicând: In felu-i fiecare!
Dar spuneţi de mai este oare
In ţara'ntreagă alt'aşà
Cum este Margareta mea,
La degetul ei mic să stea?
Top! top! cling! clang! Se 'nfierbântau.
Aşà este! unii strigau,
Ea e podoaba fetelor!
Stau muţi ceilalţi la locul lor.
Ş'acù? — Imi smulg părul aşà,
Cu capul de pereţi m'aş da! —
Mă rîd mişei de orce teapă,
Strâmbă din nas şi mă înţeapă,
Şi ca un vinovat asud
La orce vorbă-aşà ce-aud!

Şi chiar de-aş şti să-i pun pe pace,
Vai! mincinoşi tot nu-i pot face.
  Dar ce-i? Paşi sună 'ncetinel,
Sunt doi, de nu cumva mă 'nşel.
Şi dacă-i cel pe care-l ştiu,
De-aicea nu-mi mai scapă viu!

Faust. Mefistofel.

Faust
Se cerne prin fereastra din altar
A candelei eternă licărire;
E tot mai slabă palida lucire,
Şi 'n întuneric toate-acì dispar.
Şi 'n sânul meu e, par'că se 'noptează.

Mefistofel
Iar eu-s ca un pisoi ce se 'ncordează
Şi binişor se caţără pe scară,
Ş'apoi pe lângă ziduri se strecoară;
Am dispoziţii foarte virtuoase,
Ceva hoţesc, ceva de hârjoneală,
Spre a Valpurgei noapte de sminteală
Mă poart-un gând, şi-mi dă fior prin oase.
E poimâne, de-abia aştept să vie,
Să vezi acolo chef şi veselie.

Faust
Dar pân'atunci ieşi-va la lumină
Comoara ce colò sclipind se vede?

Mefistofel
Şi bucuria asta o să-ţi vină,
Şi căldăruşa o s'o ai, mă crede.

Am tras cu ochiul, mai când erà
Sunt numai taleri de leu în ea.

Faust
Dar giuvaeruri nu-s, sau vr'un inel,
Iubita să-mi împodobesc cu el?

Mefistofel
Ba am văzut aşa ceva, îmi pare,
Da, un colan ca de mărgăritare.

Faust
Aşa îmi place; greu mi-ar cădea
Ca fără daruri să merg la ea.

Mefistofel
Dar cred că poate nu te-ar supărà,
Şi gratuit să guşti câte cevà.
Acum, când cerul tot de stele-i plin,
Un cap de operă, te rog, ascultă:
Cevà moral voesc să-i cânt puţin,
S'o scot din minţi cu grabă şi mai multă.

(Cântă pe ghitară.)

  Catrino, zi
Ce faci acì,
Ce te pornì
In zori la el acasă?
Fugi d'acoleà!
Ca fată da,
Imi vei intrà,
Dar fată nu te lasă.
  Sama să-mi iei!

Aşa de vrei,
Poţi s'o închei,
Sărmane sufleţele!
Ci de-l iubeşti,
Să te păzeşti,
Să nu-l primeşti,
Pân'n-eţi schimbà inele.

Valentin (înaintează.)

Hei, şorecar! Trăsnet şi pară!
Pe cine umbli-aici a-mi încântà?
La dracu mai întâi astă chitară!
Şi cântăreţ la dracu după ea!

Mefistofel

Imi sparse instrumentul; nu mai e de nimic.

Valentin

Ş'acum şi căpăţâna ţi-o despic!

Mefistofel (către Faust)

Domnule doctor, nu te da 'ndărăt!
Sprinten şi strâns acì, cum te 'ndreptez!
Afară cu frigarea! tot cum îţi arăt,
Trage-i 'nainte! Eu parez.

Valentin

Pareaz-o p'asta.

Mefistofel

După plac.

Valentin

Şi p'asta.

Mefistofel

Da.

Valentin

O fi vr'un drac!
Dar asta ce-i? Braţul mi-a amorţit.

Mefistofel (către Faust)

Loveşte!

Valentin (cade)

Ah!

Mefistofel

Acu-i prostu 'mblânzit!
Dar haide urma-acu să ne dispară:
Auzi ce sgomot şi ce zarvă-mi fac.
Eu numai cu poliţia mă 'mpac,
Dar nu şi cu justiţia sumară.

Marta (la fereastră)

Săriţi! săriţi!

Greta (la fereastră)

O lumânare!

Marta (ca mai sus)

E ceartă şi bătaie mare.

Din mulţime

Unu-i pe jos, în nesimţire.

Marta (ieşind)

Şi ucigaşii au putut fugì?

Greta (ieşind)

Cine-i?

Din mulţime

E fiul mamei tale-aci.

Greta

O doamne, ce nenorocire!

Valentin

Mor! repede-i lucrul rostit
Şi şi mai repede se face.
Femei, lăsaţi atât bocit,
Veniţi şi ascultaţi încoace.
(Toţi se adună în jurul lui.)
Tu Greto, vezi, eşti tinerea,
E tot necoaptă mintea ta,
Şi 'ţi faci trebile prost.
Fie 'ntre noi ceea ce-ţi zic:
O târfă eşti, şi alt nimic:
Vezi, fii dară, cu rost.

Greta

O, Doamne, ce vorbeşti tu, frate?

Valentin

Pe Domnul să mi-l laşi d'o parte.
Ce s'a 'ntâmplat, vai, s'a 'ntâmplat,
Şi s'o 'ntâmplà ce s'o putea.
In taină cu-unul mi te-ai dat,
Şi altora 'n curând te-i da,
Iar când duzina se va face,
O să te aibă cui îi place.
Aşà, ruşinea când se naşte,
In lume scoate capu 'n taină,
Cu-a nopţii 'ntunecată haină

O 'nvălui, doar nu s'o cunoaşte;
Ba-ai arde-o bucuros şi 'n foc.
Dar dacă creşte tot mai mare,
Iese şi ziua la plimbare,
Ci mai frumoasă nu-i de loc.
Cu cât mai slută e la faţă,
Cu-atât prin lume se răsfaţă.
Şi văd sosind şi ziua 'n grabă,
Când toată lumea cea de treabă
Ca de un stârv ciumat ce-i fi,
De tine, cutră, s'a ferì.
Să mi te treacă mii de morţi
In ochii tăi când s'or uità!
Nici lanţ de aur să mai porţi!
Nici la altar nu-mi vei mai sta!
La gât cu guler de dantele
In horă n'o să mai petreci!
Cu cerşetori, prin locuri rele,
Ascunsă viaţa o să-ţi treci,
Şi chiar de sus de-i fi iertată,
Aicea jos fii blestemată!

Marta

Mai bine-ţi vezi de suflet până-i vreme,
In loc să-l mai încarci şi cu blesteme!

Valentin

Să-ţi sfarm oasele de-aş putea,
Mijlocitoare, tu, infamă,
Cred, sufletul mi-aş uşurà
Şi cu prisos, de bună seamă.

Greta

O! frate! o, ce iad de chin!

Valentin

Ci lasă plânset şi suspin!
Când ţi-ai lăsat tu cinstea ta,
Mi-ai dat şi moartea cea mai grea.
Ş'acù, eu, sufletul mi-am dat,
Ca om de treabă şi soldat. (Moare.)

BISERICĂ

Slujbă, orgă şi cor

Greta prin mulţime. Duhul rău la spatele Gretei.

Duhul rău

Ce altfel, Greto, te simţiai
Când nevinovată
La altar stai acì,
Din cărticica roasă
Şopteai rugăciuni,
Cu gândul parte la jucării,
Şi parte la Dumnezeu!
Greto!
Unde ţi-e capul?
In inima ta
Ce crimă ascunzi?
Te rogi pentru sufletul mamei,
Ce prin tine-adormì 'n chinuri grele?
Pe pragul tău sângele-al cui e?
— Şi sub inima ta?
Nu-l simţi mişcând şi sporind,
Şi nu se 'nfioară, pe el şi pe tine,
Cu presimţirea fiinţei lui?

Greta

Vai, vai!
De-aş putea să scap
De gândurile cari fără voie
Mă tot frământă!

Corul

Dies irae, dies illa
Solvet saeclum în favilla. (Cântec de orgă.)

Duhul rău

Mânia te-ajunge!
Trâmbiţa sună!
Morminte se cutremură!
Şi inima ta,
Din odihna cenuşii
Spre chinul de flăcări
Trezindu-se iarăş,
Tremură!

Greta

De n'aş mai fi acì!
Orga cu sunetul ei
Respiraţia parcă-mi opreşte,
Corul cu cântecul lui
Inima 'n adânc îmi distramă.

Corul

Judex ergo cum sedebit,
Quidquid latet adparebit,
Nil inultum remanebit.

Greta

Mă 'nnăbuş!
Stâlpii 'mprejur

Mă cuprind!
Bolta m'apasă
De sus! — Aer!

Duhul rău

Te-ascunzi! Păcat şi ruşine
Zadarnic s'ascund.
Aer? Lumină?
Vai ţie!

Corul

Quid sum miser tunc dicturus,
Quem patronum rogaturus,
Cum vix justus sit securus?

Duhul rău

Faţa şi-o 'ntorc
Cei slăviţi dela tine.
Se 'ngrozesc cei curaţi
Mâna să-ţi întindă!
Vai!

Corul

Quid sum miser tunc dicturus?

Greta

Vecină! sticla dumitale! —

(Leşină.)

NOAPTEA VALPURGEI

MUNŢII HARZ

Imprejurimile dela Schierke şi Elend

Faust. Mefistofel.

Mefistofel

O coadă-aşà de mătură, ce zici, n'ai vrea?
Eu mi-aş dorì, spun drept, un ţap vânjos.
Pe drumul ăsta pân's'ajungi mai và.

Faust

Cât timp picioarele mă vor purtà,
Mi-e de ajuns acest băţ noduros.
Ce-ţi foloseşte drumul să-l scurtezi? —
Prin labirintul văilor adânci
Să te strecori şi să te urci pe stânci,
La obârşii isvoarele să vezi,
Aşà plăceri p'aşà drum să-ţi urezi!
Vezi, prin mesteacăni primăvara-adie,
Şi 'ncepe să o simtă bradul chiar;
De ce şi pentru noi dar să nu vie?

Mefistofel

Eu, drept să spun, mă pipăi în zadar
Prin vine-mi trec iernatice fiori;

Zăpadă, 'ngheţ în cale-aş vrea să-mi fie.
Trist îşi ascunde luna ştirbă 'n nori
Lumina roşietică târzie;
Cu-un felinar aşà nu-i nici un spor,
Ba stâncă, ba copac te tot ciocneşte!
Să chem, dă-mi voe,-un foc rătăcitor!
Vezi colo, unul vesel licăreşte.
Hei! prietine, vezi, ni-i cam mare graba,
Aide cu noi, tot luminezi de geaba.
Fii bun ne luminează nouă-acum!

Lumina rătăcitoare

Sper, din respect, voi reuşì,
Firea fugară-a-mi stăpânì;
Căci în zigzag e-al nostru drum.

Mefistofel

Ei vezi! pe om vrea să-l maimuţărească,
Hai ia-o drept, pe furia drăcească!
Or vrei să-ţi sting acuma flăcăruşa.

Lumina rătăcitoare

Stăpân p'aici eşti, am văzut acuşa,
Voiu asculta de-a voastră înălţime.
Dar azi pe-acì-i cu pe pustii se ducă,
Şi-un foc cum sunt, de vreţi să vă conducă,
Nu-l judecaţi cu prea multă asprime.

Faust, Mefistofel, Lumina rătăcitoare (cântând pe rînd.)

Sferi de vrajă şi visare
Am atins acum, se vede,
Du-ne bine, fă-ţi onoare,
Călăuză, te repede

In pustia nesfârşită!
Ce mai goană-acì smintită!
Dau copacii să se 'ntreacă,
Uite sihlele se pleacă,
Ş'ale stâncilor lungi nasuri,
Suflă greu ca şi din basuri.
Sbor nebun fără popasuri
Duce printre stânci isvoare,
Şuiet e sau cântec oare?
E oftare de iubire
Din trecut de fericire?
Ce-i iubire, ce-i sperare!
Un ecou din depărtare,
Ca poveşti din vremi bătrâne.
Uhu! şuhu! buha sboară,
Ţipă gaiţi, ţip'o cioară,
Azi veghiând şi ea rămâne?
Sunt şopârle furişate,
Labe lungi şi burţi umflate,
Prin tufişuri,—şi se 'ntinde
Ca şi şerpii prin nisipuri
Rădăcina 'n fel de chipuri,
Şi stă gata a te prinde;
Scoate, ca polipii, braţe
De prin ciuturi, să-mi înhaţe
Călătorul. Şoareci iară
Pestriţi mii, năvală-mi dară
Printre muşchiu, prin buruiene.
Licurici cu lampa 'n spate
Vin în roiuri îndesate,
Şi se 'mprăştie 'n poene.

Insă spune-mi, se opreşte
Mersul nostru, sau sporeşte?
Totul par'că se 'nvârteşte,
Stânci, copaci, se strâmbă 'ncoace,
A pornit focul să joace
Şi se umflă, se 'mmulţeşte.

Mefistofel

Ţin'te de pulpana-mi bine!
Ici un vârf la mijloc vine,
De pe care-n fund de văi
Vezi pe Màmon în văpăi.

Faust

Ciudat sclipeşte colo jos
Lumină turbure de-amurg,
Până 'n adânc prăpăstios
Se cern lucirile şi curg;
Ici iese abur, fulgueşte
Dincoaci; văpaia 'n văl de ceaţă
Pătrunde când ca fir de aţă,
Când ca torentul isbucneşte;
Ici se răsfiră-n mii de vine
Prin vale până 'n depărtare,
Şi dincoaci trece să se 'mbine
Şi se opreşte 'n strâmtorare.
Svâcnesc scântei, şi peste stâncă
Nisip de aur se presară;
De sus, şi până 'n valea-adâncă,
Te uită,-acù e stâlp de pară.

Mefistofel

Nu şi-a scăldat în splendidă lumină
Azi domnul Mamon vastul său palat?

Te fericesc să-l vezi că ţi-a fost dat;
Dar oaspeţi furtunoşi încep să vină.

Faust

Cum şueră un vânt nemiluit!
In ceafă mă plesneşte ca un bici.

Mefistofel

De colţul stâncii ţine-te aici,
Aminteri în abiz te-a prăbuşit.
Negura 'n noapte tot creşte,
Pădurea auzi cum trozneşte!
Bufniţe sboară ţipând,
Ascultă copacii gemând,
Se despică stâlpii de brad
Din palatul cel verde şi cad
Crăcile lung pârâind,
Trunchiuri din greu bubuind;
Rădăcini încurcate plesnesc
Şi cască şi se 'nvălmăşesc,
Pe unde despică pământul
Urlă şi vâjie vântul.
Auzi pe sus cum glasuri s'au pornit
Şi mai aproape şi mai pe departe?
Ş'acuma din tot muntele-a svâcnit
Potop vrăjitoresc de glasuri sparte!

Vrăjitoare în cor

Pornesc pe Brocken vrăjitoare,
Uscate mirişti, grâu în floare.
In ceată mare se formează,
Şi domnul Urian tronează.
Aleargă toate pe 'ntrecute,
Baba —, ţapul —.

Un glas
Bătrâna Baubo ne soseşte,
Pe-o scroafă dânsa călăreşte.

Cor
Cinste să dăm cui se cuvine!
In frunte doamna Baubo vine!
Un zdravăn porc, ba chiar purcea,
Hai toată ceata după ea.

Un glas
Dar tu de unde vii?

Alt glas
Prin Ilsenstein venii.
Cătai în cuib la cucuvea,
Şi ce mai ochi făcea!

Altul
Hei, iadul mi te 'nghită,
Ce-alergi aşà grăbită?

Altul
Pe min'm-a jupuit;
Ia vezi cum m'a rănit!

Vrăjitoare. Cor.
Calea-i lungă, calea-i largă,
Ca smintite ce-mi aleargă?
Mături sgâriu, furca 'nţeapă,
Plod se 'nneacă, mama crapă.

Meşteri vrăjitori. Jumătate de cor
Ca melci venim noi cu duiumul,
Femeile-s toate nainte;

La casa dracului de-i drumul
Ele-s cu mii de paşi nainte.

Cealaltă jumătate
Noi nu vedem că-i chiar aşà:
Cu mii de paşi ajunge ea;
Da 'n urmă, orcât s'ar grăbì,
Cu-un salt bărbatu-o va sosì.

Un glas (de sus)
Voi cei din lac, veniţi cu noi!

Alt glas (de jos)
Mult ne-ar plăcea pe sus cu voi,
Ne tot spălam şi 'n totul strălucim,
Dar nici odată nu rodim

Amândouă corurile
Vântul tăcù, steaua coboară,
In ceaţă luna se 'nfăşoară.
Şi vâjie 'n vrăjitul cor
Mii de scântei, ţâşnind în sbor.

Un glas (de jos)
Opreşte! opreşte!

Alt glas (de sus)
Din prăpastie cine tot chiamă?

Glasul (de jos)
Ia-mă cu tine, o ia-mă!
Trei veacuri de când se târeşte
Biet trupu-mi şi nu mai soseşte
La cei ce-s cu mine de-o seamă.

Amândouă corurile

Ne duceţi, mături şi măciuci,
Şi furci, şi ţap şi tu ne duci;
Cine-azi să urce n'a putut,
Acela e un om pierdut.

Jumătate de vrăjitoare (de jos)

De când cu cazna şchiopătez;
Pe ceilalţi nu pot să-i urmez.
Acasă pace n'am de loc,
Ş'aici am dat acù d'alt foc.

Corul vrăjitoarelor

Cu-unsori pe noi, suntem la larg,
O sdreanţă-i pânză pe catarg,
Corabie-orce albioară;
Cin'n'a sburat azi, nu mai sboară.

Amândouă corurile

Şi tocma 'n vârf când vom sosì,
Pe jos apoi ne-om risipì,
Umplând întinderea pustie
Cu roiul de vrăjitorie.
(Se lasă jos.)

Mefistofel

Se 'ndeasă, se 'mping, fâşâiesc, zăngănesc,
Sâsâiesc, grohotesc, se gonesc, clempănesc!
Luceşte şi arde, duhneli şi scântei,
E vrăjitoria în tot toiul ei!
Te ţine de mine, vezi seama să-mi iei.
Hei unde eşti?

Faust (din depărtare)

Iată!

Mefistofel

Cum, te-a şi răpit?
Să fac pe stăpânul e timpul sosit.
Loc cavalerului Voland, loc, dragă pleavă!
Hai doctore, şi fără de zăbavă
Să ne smucim din astă îmbulzeală;
Chiar pentru mine prea multă zminteală.
Alături dincoaci văd lumini ciudate,
Spre-acel desiş m'atrage-o bănuială,
Pân'acolea hai ş'om străbate.

Faust

Duh de desziceri! hai dar s'o pornim.
Ci nu credeam s'o potriveşti aşà,
Ca la o parte spre-a ne izolà
La al Valpurgei praznic să venim.

Mefistofel

Ce joc de flacări, de nespus!
Un vesel club aici s'adună.
Şi cu puţini e voie bună.

Faust

Mi-ar mai plăcea acolo sus!
Văd foc şi fum în rotogoale,
Spre cel Rău toţi îmi dau târcoale,
Acolo taine se desleagă.

Mefistofel

Dar multe, crede, se şi leagă.
Ci lasă lumea mare să vuiască,

In linişte să stăm noi doi aici.
E obiceiu din vechi, ca să se nască
Din lumea mare lumile mai mici.
Dar văd aici vrăjitoruşe june,
Sunt goale, ci bătrânele fireşte
S'au îmbrăcat; te rog prieteneşte
Te poartă-acu, şi glumele-or fi bune.
Aud cevà, ca muzică-aşà vine;
Ce sforăeli! te-obicinuieşti cu toate.
Dar haide-acú, căci altfel nu se poate;
Eu intru 'ntâi, tu vino după mine,
Ş'o să-mi fi iarăş recunoscător.
Ce zici acù? e loc, nu e strâmtoare,
Vezi ochii tăi abia pot să-l măsoare.
O sută focuri cercu-l 'mpresor;
Petrece lumea-acì, mănâncă, bea, iubeşte;
Cevà mai bun să-mi spui de se găseşte.

Faust

Şi pentru ca aici să te 'ntroduci,
Cu vrăji, drăcii, cu ce-o să te produci?

Mefistofel

Imi place ca să umblu incognito, ce-i drept,
Ci 'n gală-orcine-şi pune medalii, cruci pe piept;
Al jaretierii ordin nu mă 'mpodobeşte,
Piciorul de cal însă aicea se cinsteşte.
Un melc vezi cum se târâie încoace
Şi pipăie cu coarnele-i rotunde, —
A mirosit cevà şi nu-mi dă pace;
Să vreau, acì nu m'aş putea ascunde.
Hai dela foc la foc dar cu grăbire;

Eu peţitor voi fi, tu vei fi mire.
(Către câţiva cari stau în jurul unei grămezi de jaratic)
Voi, domni bătrâni, p'aici ce vă feriţi?
V'aş lăudà, la mijloc să-mi veniţi
Ş'acolo să-mi petreceţi tinereşte;
Destul orcine-acasă odihneşte.

Un general

Să nu te 'ncrezi în naţie niciodată,
Orcât vei face spre folosul ei;
Căci la popoare, ca şi la femei,
Tot tinereţea e mai căutată.

Un ministru

Din drumul drept azi lumea s'a-abătut,
De vremea veche să mă 'ntrebi pe mine,
Când totul eram noi, atunci, vezi bine,
Şi vârsta cea de aur a stătut.

Un parvenit

Nici noi, ce-i drept, n'am prea fost proşti,
N'am vrut să ştim de: nu se poate;
Dar se răstoarn'acuma toate,
De-abia ce-apuci să te cunoşti.

Un autor

Cine mai stă acuma să-ţi citească
O carte cu cuprins modest, cinstit?
Şi dragul tineret n'am pomenit
Aşà ca azi să mi se răţoiască.

Mefistofel (părând de o dată foarte bătrân)

Aproape e şi vremea de apoi,
Findcă de-acù la praznic nu mai vin,

Şi find-c' am numai drojdie 'n butoi,
Fireşte că e lumea în declin.

Vrăjitoare cu mărunţişuri

Nu treceţi, domnilor, aşà,
Nu perdeţi, rog, ocaziunea!
Priviţi cu toat-atenţiunea
La variata marfa mea.
Şi totuşi n'am în prăvălie,
Cum de-alta nu e pomenire,
Ce omului n'a fost să fie
Şi lumii spre nenorocire.
Nici un pumnal de sânge nepătat,
Nici un pahar, să nu fi îmbiat
Cuivà vr'o otrăvită băutură,
Găteli, femei să nu fi amăgit
Şi nici o spadă ce n'a fost sperjură,
Sau mişeleşte să nu fi lovit.

Mefistofel

Nu prea pricepi, tuşico, de lume să te ţii;
Ce-a fost dragă-a trecut, şi ce-a trecut a fost;
De cèva noutăţi mai vezi de fă vr'un rost,
Căci pentru vechituri nu mai sunt muşterii

Faust

Numai din minţi de nu m'ar scoate
Smintelile acestea toate!

Mefistofel

Vârteju 'ntreg s'avântă 'n sus,
Tu crezi că-l duci, de el eşti dus.

Faust

Dar asta cine-i?

Mefistofel

Asta? Te uită la ea bine:
E Lilith.

Faust

Cum?

Mefistofel

E prima soţie-a lui Adam;
Să te fereşti, pe suflet n'aş vrea ca să te am.
De părul ei frumos şi piatra care-l ţine.
Căci tânărul pe care cu-acestea il momeşte,
Din farmecu-i, sărmanul, cu greu se desrobeşte.

Faust

Colo sunt două, mama şi cu fata;
Da' ştiu că mi s'au învârtit în toi.

Mefistofel

Azi nu-i odihnă,-aşa-i la praznic data;
Alt joc începe-acuma; hai şi noi.

Faust (jucând cu cea tânără)

Un vis frumos visam odat':
Un măr că mi s'a arătat
Sus două mere 'n pomu 'ntreg,
Şi m'am urcat să le culeg.

Tânăra

Da, merişoarele dragi vi-s,
Chiar de demult, din paradis,
Şi mult mă pot eu bucurà
Că am şi eu 'n grădina mea.

Mefistofel (cu cea bătrână)

Un vis pocit visam odat' :
Mi s'arătà un pom crăpat,
Şi — — — aveà
Oricât —, mie-mi plăcea.

Bătrâna

Te salut prea cordial,
Cavaler Picior-de-cal!
— — de nu te-a sperià,
Tu ţine gata — —.

Proctofantasmistul

Ce îndrăzneal'auzi? hei, blestemaţi!
Cum, nu v'am demonstrat eu oare
Că nici un duh nu stă 'n picioare,
Şi voi la fel cu oamenii-mi jucaţi!

Tânăra (jucând)

Ce caută acesta 'n joc?

Faust (jucând)

Hei! ăsta e în orce loc.
Cum joacă alţii, dânsul cântăreşte,
Şi orce pas ce el nu-l flecăreşte
Să ştii că par'că nici nu fiinţează.
Se 'nfurie pe cei ce 'nnaintează.
Ar vrea în cerc mereu să te 'nvârteşti,
Cum vechea-i moară i se învârteşte,
Drept bun ăst lucru tot il mai primeşte;
Şi mai ales de i te ploconeşti.

Proctofantasmistul

Ce, tot aici sunteţi? e nemaiauzit!
Căraţi-vă! Căci doar' am lămurit!

Bagaj drăcesc! de reguli nu ştiţi voi?
Suntem aşà 'nţelepţi, şi tot umblă strigoi.
Credinţi deşarte câte n'am stârpit!
Tot nu dispar; e nemaiauzit!

Tânăra

Ci încetează, că ne-ai plictisit.

Proctofantasmistul

Voi duhurilor, eu v'o spun în faţă!
A duhului robie în veci n'am suferit;
Cu dânsa duhul meu nu se învaţă.

(Jocul continuă)

Cum văd, nimic azi n'o să-mi reuşască
Ci tot călătoria am s'o fac,
Şi sper că, până n'o să se sfârşască,
La draci şi la poeţi le vin de hac.

Mefistofel

Să-l vezi acu 'ntr'o baltă cum s'aşează,
Şi o să iasă 'ndată uşurat;
Cum lipitori din dosu-i s'ospătează,
De duhuri şi de duh e vindecat.

(Către Faust care a ieşit din joc)

De ce lăsaşi pe-acea frumoasă fată
Ce-aşà drăguţ în horă ţi-a cântat?

Faust

Pe când cântà, i-a isbucnit de-odată
Din gură-afară-un şoricel roşcat.

Mefistofel

Ei şi? Vrei lucru fără de cusur?
Destul că n'a fost şoricelul sur.
Ce mai întrebi, când stai îmbrăţişat?

Faust

Ş'am mai văzut...

Mefistofel

Ce?

Faust

Vezi colo departe,
Mefisto,-acea frumoasă albă fată,
Ce singură, încet trece de-o parte
Şchiopând, de glesne par'c'ar fi legată.
Trebui să-ţi spun, — nu ţi se pare? —
Cu biata Greta ce asemănare!

Mefistofel

Ci las'! Nimănui asta nu-i prieşte.
E chip vrăjit, e idol, nu trăeşte.
Să-l întâlneşti în cale nu e bine;
Prin ochi ţi'nchiagă sângele în vine,
Şi te preface 'n piatră, ca 'n poveste;
Meduzei doar i-ai auzit de veste.

Faust

Sunt ochi ce s'odihnească n'au putut,
O mână iubitoare nu i-a 'nchis.
E sânul, Greto, ce mi l-ai deschis,
E corpul dulce 'n braţe ce-am ţinut.

Mefistofel

Chiar asta-i vraja, pentru cel ce crede,
Că fiecare-a lui iubită-şi vede.

Faust

O câtă desfătare! ce durere!
Şi cum în loc mă leag'astă vedere.

Şi ce ciudat, nu vezi, frumosul gât
C'un singur roşu fir ie 'mpodobit,
Subţire ca o muche de cuţit!

Mefistofel

Ba am văzut şi eu numai decât.
Nu ştii? îşi poartă capul câte-odat'
Şi subsuori; Perseu i l-a tăiat.—
Dar ce-s aste credinţi deşarte!
Hai pe colină mai departe!
E lume ca în Prater, veselie;
Şi dacă văd eu bine-aci,
Chiar un teatru pare-a fi.
Ce-o să se joace?

Servibilis

O să vie
Inc'o piesă,-a şaptea,-apoi ne-am dus;
Aşà se dau aci, şapte la rând.
Un diletant e cel ce le-a compus,
Şi veţi vedea tot diletanţi jucând.
Dar mă iertaţi, acuma mă grăbesc
Ca diletant, cortina o trag eu.

Mefistofel

Pe Blocksberg nu mă mir că te 'ntâlnesc,
Aci cu-adevărat e locul tău.

VISUL DIN NOAPTEA VALPURGEI

SAU

NUNTA DE AUR A LUI OBERON ŞI A TITANIEI

INTERMEDIU

Directorul teatrului. Astăzi ne vom odihnì,
Ai lui Mieding bravi băeţi,
Munţi bătrâni şi văi vor fi
Scena 'ntreagă ce-o s'aveţi.

Un crainic. Nunta, de-aur ca să fie,
La cincizeci de ani se face!
Cearta de-a trecut, şi mie
Aurul mai mult îmi place.

Oberon. Duhuri, dacă vor, să vină
Pe aici pe unde stăm;
Astăzi rege şi regină,
Noi din nou ne cununăm.

Puck. Vine Puck păşind tembel,
In cerc picioru-şi freacă;
Vin o sută după el,
Cu dânsul să petreacă.

Ariel. Ariel porneşte-un cânt
In tonuri dulci, divine;
Multe-urâte'n urmă-i sunt,
Dar şi frumseţe vine.

Oberon. Soţi ce vor bine-a trăì,
La noi pildă-şi găsească!

Indată ce-i vei despărţi,
Mult o să se iubească.

Titania. Când soţ şi soaţă s'or certà
De grabă să-i apuci,
La sud să mi-o strămuţi pe ea,
La nord pe el să-l duci.

Orhestra Tutti. Fortissimo. Bondari şi muşte, neamul lor,
Cât pulberea şi praful,
Greeri şi neamul broaştelor,
Acesta ni-i taraful!

Solo. Şi uite còlo ş'un cimpoi,
Băşică de săpun!
Prin nasu-i fonf, ia vezi ce soi
De sunete răsun!

Un spirit care abia se formează.
Cu labe de paianjen, piept
De broască ş'aripioare,
Gânganii nu sunt, ce e drept,
Dar sunt poezioare.

O pereche. Pasul mic şi salt în joc,
Printre parfum şi flori,
Tropăeşti destul în loc,
Dar sus nu poţi să sbori.

Un călător curios. Nu e aceasta mascaradă?
Să cred ochilor mei?
Pe Oberon aici să-l vadă,
Frumosul între zei!

Un ortodox. N'are coadă! dar în el,
Să nu te îndoeşti,
Ca 'n zeii Greciei, la fel
Pe dracu mi-l găseşti.

Un artist dela nord. Tot ce-am făcut până acum
Sunt schiţe după teme;
Dar spre Italia de drum
Mă pregătesc din vreme.
Un purist. Ah, cine m'a adus aici?
Vezi ce needucaţi!
In toată ceata de calici
Sunt numai doi pudraţi.
O vrăjitoare tânără. Pudră, rochii lungi în poală,
Pentru babe-i ăst învăţ,
Eu pe ţapul meu stau goală
Şi trupşorul mi-l răsfăţ.
O matronă. Noi suntem prea bine crescute,
Cu voi nu ne-om ciocnì.
Sunteţi, ce-i drept, bine făcute,
Dar, sper, veţi putrezi.
Şeful orchestrei. Bondari şi muşte, neamul lor,
Spre goala ce-mi roiţi?
Greeri şi neamul broaştelor,
Din tact, rog, nu-mi ieşiţi.
O giruetă (de oparte). Aleasă adunare-acì,
Frumseţe, eleganţă,
Şi tinerii toţi, par a fi
De prea bună speranţă.
Girueta (de cealaltă parte) Şi de nu crap'acú pământul
Să 'nghiţă 'ntreaga ceată,
De sus de-aci îmi iau avântul
Şi 'n iad m'azvârl pe dată.
Xeniile. Insecte suntem noi acì,
Cu foarfeci mici şi fine,
Satan ni-i tată, l-om cinstì,

Aşa cum se cuvine.
Hennings. Cu glumele naive-a lor
Vedeţi cum se adună!
Şi mai la urmă zice-vor
Că au inimă bună.
Musagetul. Ce bucuros m'aş rătăcì
Acì 'ntre vrăjitoare;
Ca muzele cred că mi-ar fi
Mult mai ascultătoare.
Cidevant Geniul timpului. Cu-un om ca mine de ţii pas
Ţi-i soarta-asigurată;
Ca p'al Germaniei Parnas,
Pe Blocksberg culmea-i lată.
Călătorul curios. Ia uite ţapăn ce păşeşte,
Cine-o fi domnul, nu mi-l ştiţi?
Cu nasu-n vânt cotrobăeşte,
„Miroase după iesuiţi".
Un cocostârc. In ape limpezi, tot aşa
Ca'n turburi pescuesc;
Deci oameni sfinţi tu vei vedea
Cu draci cum se găsesc.
Un om de lume. Da, oamenii cei sfinţi, să crezi,
Iau toate drept vehicul;
Pe Blocksberg chiar formând îi vezi
Mai mult d'un conventicul.
Un dansator. Mai vine-un cor scenei acestii
Ca tobe de departe-un svon?
Ba sunt bâtlanii ici prin trestii
Cu cântecul lor unison.
Maistrul de dans. Ia uite-i toţi bălăbănind,
Se scot cum pot din treabă!

Cel strâmb sărind, cel greu bufnind,
Ci cum le stă, nu 'ntreabă.

Un violonist. Toţi se urăsc şi s'ar mâncà,
Cimpoiul ii înşiră,
Cum fiarele le adunà
Orfeu, cântând din liră.

Un dogmatic. Ţipând, tăgada nu-i putea
Cu critici să-mi impui:
De n'ar fi şi dracul cevà,
Cum ar fi draci, să-mi spui?

Un idealist. Inchipuiri mă stăpânesc
Azi, cât nu pot să spun;
De sunt tot ce-mi închipuesc,
Atunci sunt un nebun.

Un realist. Fiinţa mult îmi e spre chin,
E prea supărătoare;
Intâia oară nu-mi prea vin
Chiar bine pe picioare.

Un supranaturalist. Mă bucur că mă aflù-acì
Şi am plăcere mare;
Căci de sunt draci, atunci vor fi
Şi îngeri, drept urmare.

Un sceptic. Văd flacări şi păreri îşi fac,
Comoara c'au găsit-o;
Cu drac rimează nu mă 'mpac;
Aici am nimerit-o.

Şeful orchestrei. Greeri şi neamul broaştelor,
Ci nu-mi fiţi diletanţi!
Bondari şi muşte, neamul lor,
Doar sunteţi muzicanţi!

Iscusiţii. Sansouci, cete uşoare,

Astfel noi ne poreclim;
Nu mai merge pe picioare,
Hai pe cap dar s'o pornim.

Neîndemânaticii. Am lins din o sumă de oale,
Dar acuma ni s'a 'nfundat;
Am rămas cu tălpile goale
De mult ce mereu am danţat.

Lumini rătăcitoare. Din bălţi venirăm noi acì,
Mocirla ne-a născut;
Dar toţi de-aici a strălucì
Ca noi nu au putut.

Un meteor. Lumina, focul meu din cer
Porniră jos să pice,
In iarb'acuma stau stingher;
Cine-o să mă ridice?

Masivii. Loc şi loc! jur împrejur!
Copacii se îndoaie;
Duhuri suntem şi duhuri chiar
Au membrele greoaie.

Puck. Ia nu-mi păşiţi aşa din pod
Şi cât mi ţi-i omoiul,
Cine-o să-mi tropăiască azi
E însuşi Puck, greoiul.

Ariel. Mila iubitoarei firi
Aripi dacă-ţi dete,
Hai în crâng de trandafiri
Pe urmele-mi discrete.

Orchestra. Pianissimo. Ci iată, vălul cel cernit
Il sparg lumini de sus.
Prin trestii vântul s'a pornit,
Şi piere tot, — s'a dus.

ZI INNORATĂ. CÂMP.

Faust. Mefistofel.

Faust

In mizerie! în disperare! A rătăcit o vreme ca vai de ea prin lume, ş'acuma e la 'nchisoare? Scumpa, nenorocita ființă, aruncată ca o făcătoare de rele în temniță, în chinuri grozave! Pân'aci, pân'aci!— O duh trădător, nevrednic, şi mi-ai ascuns toate acestea! Imi stai aci, da! Invârteşte-ți ochii drăceşti în cap scrâşnind! Stai şi mă 'nfruntă cu chipu-ți nesuferit! La închisoare! In mizerie fără scăpare!... Pradă duhurilor rele şi judecății nesimțitoare a oamenilor! Şi 'n vremea asta pe mine mă porți prin petreceri desgustătoare, îmi ascunzi chinurile ei tot mai grele şi o laşi să piară, fără ajutor!

Mefistofel

Nu e ea cea dintăi.

Faust

Câne! Fiară îngrozitoare!— Preschimbă-l, o duh fără de sfârşit! preschimbă viermele acesta iar în chipul lui de câne, aşa cum obişnuià adesea noaptea să se gudure înaintea mea, să se vâre în picioarele călătorului nebănuitor şi să-i sară în spate când îl vedeà la pământ. Preschimbă-l iar în alcătuirea care-i place mai mult, ca să se târască 'naintea mea în nisip şi eu să-l

calc în picioare, sceleratul!—Nu e cea dintăi!— O, durere, o, tânguire ce nu poate să încapă în nici un suflet omenesc, de ce a trebuit să se cufunde mai mult de o ființă în adâncul acestei mizerii, de ce n'a răscumpărat cea dintăi vina tuturor celor următoare, cu svârcolirile chinurilor morții înaintea ochilor celui a toate iertător! Mizeria acestei uneia singure îmi răscoleşte măduva şi sufletul; tu rânjeşti, nepăsător de soarta a mii şi mii!

Mefistofel

Iată-ne iar la hotarele sfătoşeniei noastre, acolo unde mintea voastră a oamenilor se închide la loc. De ce legi tovărăşie cu noi, dacă nu poți să o ții? Vrei să sbori, când eşti supus ameţelii? Ne-am înghesuit noi în sufletul tău sau tu eşti cel ce ne-ai chemat?

Faust

Nu-mi scrâşnì aşà din dinții aceia lacomi! Mi-e scârbă! — Mare duh şi măreț, care m'ai învrednicit să-mi apari, care-mi cunoşti inima şi sufletul, de ce a trebuit să mă leg de acest tovarăş de ruşine, care paşte nenorocirea şi însătoşează după pierzare?

Mefistofel

Ai sfârşit?

Faust

Scapă-o, sau vai de tine! Blestemul cel mai îngrozitor va apăsà pe mii de ani asupra ta.

Mefistofel

Nu pot să desleg lanțurile Răsbunătorului, nici

să deschid zăvoarele lui. — Scapă-o! Dar cine a prăbuşit-o în pierzare? Eu sau tu?

Faust aruncă o privire sălbatică împrejur).

Mefistofel

Ai de gând să pui mâna pe trăsnet? Ce cuminte lucru că nu vi s'a dat aceasta vouă, ticăloşi muritori! Să sdrobeşti pe nevinovatul ce-ţi iese în cale, aşà obişnuesc tiranii să se uşureze în strâmtorare.

Faust

Du-mă la ea! Voiu s'o scap!

Mefistofel

Nu te gândeşti la primejdia ce te poate ajunge? Ştii că zace încă asupra oraşului crima ce ai săvârşit. Duhuri răsbunătoare plutesc asupra locului unde a zăcut cel ucis şi pândesc întoarcerea ucigaşului.

Faust

Ş'aceasta trebue s'o mai aud dela tine? Pierzarea şi moartea lumii întregi asupra ta, monstrule! Du-mă la ea, îţi spun, şi libereaz-o!

Mefistofel

Te voiu duce, şi ascultă ce pot să fac. Am eu oare toate puterile cerului şi ale pământului? Voiu ameţì pe temnicer; îi vei luà cheile şi o vei scoate din temniţă cu mână omenească! Eu voiu păzì! caii vrăjiţi sunt gata, vă voiu răpì în sbor. Atâta pot.

Faust

Sus şi la drum.

NOAPTE, CÂMP DESCHIS

Faust, Mefistofel, trecând în goană pe cai negri.

Faust

Ce mişuie colo la locul pierzării?

Mefistofel

Nu ştiu ce tot dreg, nu ştiu ce tot fierb.

Faust

Plutesc în sus, plutesc în jos, se clatină, se leagănă.

Mefistofel

S'au strâns vrăjitoare.

Faust

Stropesc, consfinţesc.

Mefistofel

Nainte! nainte!

ÎNCHISOARE

Faust (cu o legătură de chei şi o lampă, înaintea unei portiţe de fier.)

Fiori mă prind, şi par'că simt coleà
Mizeria întregei omeniri.
Sub zidul ăsta muced zace ea,
Şi crima ei au fost dulci rătăciri!
In ochii ei întârzii să priveşti,
Să stai naintea ei te îngrozeşti!
Dar hai! Intârzierea-aduce moarte.

(Pune mâna pe lacăt.)

(Inăuntru s'aude cântând.)

Mama mea, târfa,
Care m'a 'nnecat!
Tatăl meu, mişelul,
Care m'a mâncat!
Surioara mică
Oasele mi-a dus,
In loc rece le-a pus;
Ş'acù eu sunt o dalbă păsărică;
Sbor pe sus, sbor pe sus!

Faust (deschizând)

Nici gând n'ai că's aici, c'aud, că te privesc,
Şi cum fâşie paie şi lanţuri zurăiesc.
(Intră.)

Margareta (ascunzându-se in culcuşul de paie)

O Doamne!-amară moarte! Iată-i vin!

Faust (încet)

Tăcere! Vino, şi te voiu scăpà.

Margareta (târindu-se înaintea lui)

Dacă eşti om, pricepe al meu chin!

Faust

Deştepţi pe temniceri, nu mai strigà.
(Prinde lanţurile să le desfacă.)

Margareta (în genunchi)

Calăule, cine ţi-a dat
Asupra mea astă putere?
Nici miezul nopţii n'a sunat —
O lasă-mi viaţa, nu mi-o cere!
Aşteaptă măcar până 'n zori.
(Se ridică.)

Atât de tânără să mori!
Dar şi frumoasă-am fost, ş'aceasta m'a pierdut.
Aproape-ai fost, acuma departe eşti iubite,
Cununa-i sfâşiată, florile's risipite.
Nu mă smucì aşà, — cum m'a durut!
O cruţă-mă! ce ţi-am făcut?
Nu mă lăsà să plâng nemângâiată,
Nu te-am văzut în viaţă-mi niciodată!

Faust

Durere crudă, te voiu biruì?

Margareta

De-acù eu în puterea ta voiu fi.
Ci 'ntâiu copilul am să-l alăptez.
Azi toată noaptea mi l-am alintat;
Mi l-au luat, ca să mă întristez,
Ş'acuma zic că eu l'am înnecat.
Şi veselă în veci n'o să mai fiu.
Mi-au scos şi cântec oameni răi. Eu ştiu
Un basmu vechiu care sfârşeşte-aşà,
De ce să-l potrivească-asupra mea?

Faust (s'aruncă înaintea ei)

Iubitu-ţi zace-aicea la picioare,
Te va scăpa din rău, dela 'nchisoare.

Margareta (s'aruncă lângă el)

Să 'ngenunchiăm, pe Domnul să-l chemăm!
Aici sub treptele aceste,
Sub prag aicea jos,
Aicea iadul este
Şi fierbe mânios!
Cel Rău

Scrâşneşte înrăit,
Auzi ce tămbălău!

Faust (tare)

Greto! Greto!

Margareta (ascultă)

Ce glas am auzit?...

(Sare în sus. Lanţurile cad.)

E glasul lui! Mă chiamă! Unde eşti?
Sunt liberă! Tu, să nu mă opreşti.
De gâtul lui sbor să mă prind,
In braţe am să mi-l cuprind!
Greto! mi-a zis. Era coleà
Pe prag, şi cum iadul urlà,
Prin hohotul drăcesc, turbat,
Glasul lui dulce mi-a sunat.

Faust

Sunt eu!

Margareta

Eşti tu! O spune înc'odată!

(Cuprinzându-l.)

E el! e el! O, sunt scăpată!
Unde e chinul care mă munceà?
Şi lanţuri şi 'nchisoare blestemată,
Cu groaza lor?—Eşti tu! mă vei scăpà!
Iată şi strada s'a ivit,
Pe care 'ntâi ne-am întâlnit,
Şi iată-acì şi grădiniţa, ştii?
Unde cu Marta te-aşteptam să vii.

Faust (îndemnând-o)

Aidem! aidem!

Margareta

Mai zăboveşte!
Cu drag eu zăbovesc, unde eşti tu. (Il mângâie.)

Faust

Grăbeşte!
Să nu mai pierdem vremea, or de nu
Intârzierea-amar o vom plătì.

Margareta

Cum? să săruţi tu nu mai ştii?
Iubite,-aşà puţin e de când ai plecat,
Şi să săruţi ai şi uitat?
De ce la pieptul tău acú mi-e frică?
Odinioară-aşà mi se păreà
Că-o vorb'a ta în ceruri mă ridică,
Şi sărutarea ta mă înnecà.
Or mă sărută tu,
Or te sărut, acù! (Il cuprinde.)
Vai, buzele tale sunt reci,
Sunt mute.
Unde sunteţi desmierdări
Trecute?
Vai, cine mi le-a răpit? (Işi întoarce faţa de la el.)

Faust

Iubita mea, o vino, o, fii tare!
Te-oi îndrăgì de-acuma înmiit,
Dar vino!-acuma-i singura-mi rugare.

Margareta (intorcându-se spre dânsul)

Şi eşti chiar tu? Eşti chiar tu, negreşit?

Faust

O vino, da, sunt eu.

Margareta

Şi lanţul mi-l desprinzi,
Şi 'n braţe iarăş o să mă cuprinzi.
Dar cum de nu-ţi este groază de mine?—
Vrei să mă scapi. — Să scapi, ştii tu pe cine?

Faust

O vino,-i ziua-acì numai decât.

Margareta

Pe mama, o am omorît,
Copilul, mi l-am înnecat.
La amândoi el ne a fost dat.
Şi ţie, da. — Eşti tu? şi nu visai?
Dă-mi mâna ta! Nu-i vis; aşa-i.
E dragă mâna ta! — Dar umedă de ce-i?
Şterge-o, te rog; pe degetele ei
E sânge! — sânge, l-am văzut,
O Doamne! Doamne, ce-ai făcut!
Nu scoate sabia, o nu!
Te rog, ascunde-o, nu o pot vedeà!

Faust

Trecutul e trecut acù!
Ah! mă ucizi!

Margareta

Nu, tu vei rămânea!
Mormintele acú ţi-oi numărà,
Trebui să vezi de ele dar
De mâine chiar:
Mama-i la mijloc îngropată,
Iar frate-meu alăturea îndată,
Pe mine să mă pui mai la o parte,

Dar nu tocmai aşà departe!
Micuţul aici la sânul drept.
Şi altul nimeni lângă mine! —
O da, să mă lipesc de tine
Aceasta-a fost o dulce, dragă fericire!
Acum însă nu ştiu, nu mai pot,
Mi-e par'c'ar trebuì să-mi calc pe fire,
Mi-e par'că mă respingi de tot;
Şi totuşi, văd, eşti tu, ş'aşà blând mă priveşti.

Faust

De ce, dacă sunt eu, nu vrei să mă 'nsoţeşti?

Margareta

Şi unde zici?

Faust

Afară la lumină!

Margareta

Mormântul de-i aici,
Şi de pândeşte moartea,-atuncea vină!
De-acù, la veşnica odihnă,
Şi 'ncolo niciun pas. —
Acuma pleci? O Enric, şi trebui să te las!

Faust

Dar nu! Vino şi tu! Vezi, uşa e deschisă.

Margareta

O nu, calea speranţei, vezi, mie mi-e închisă.
La ce să fug? Tot m'ar pândì.
Amar e mâna a întinde,
Şi cu căinţa 'n piept acì,

Așà de trist e 'n lume-a rătăcì,
Ș'apoi la urmă iar m'ar prinde!

Faust

N'am să te las.

Margareta

Te du! grăbește
Bietul copil de-ți mântuește.
Colò! cărarea drept o ții
Pe râu în sus,
Pe punte vii,
Și prin pădure-apuci,
La stânga sunt
Niște uluci,
In lac, la fund.
Cobori pe prund
Și 'n dat' l-ei scoate!
Vezi, se mai sbate,
Cum se silește!
Scapă-l! curând!

Faust

Ci te gândește!
Un pas numai să faci, și ai scăpat!

Margareta

Muntele-acest de l-am trece odat'!
Acolo stă mama p'o piatră, —
Fiori trec prin tot trupul meu!
Acolo stă mama p'o piatră,
Și clatină capul mereu;
Nu chiamă pe nimeni, i-i greu capu-așà;

Tot doarme; de-acù nu s'a mai deșteptà.
Tot doarme, — iar noi împreună, iubite.
O, au fost vremi fericite!

Faust

Și rugăciuni, și vorbe-s în zadar?
Te voiu luà de-acì cu sila dar.

Margareta

Fugi! orce silă mi-e nesuferită!
Și strânsuri ucigașe rău îmi fac!
Aminteri doar tot ți-am făcut pe plac.

Faust

Se crap'acù de ziuă! O, iubită!

Margareta

Da, ziuă! Cea din urmă zi-mi răsare mie,
Și o credeam ziua-mi de cununie!
Să nu spui nimănui c'ai fost la Greta.
O vai! cununa mea!
Iată, s'a și 'ntâmplat!
Da, ne vom revedeà;
Dar nu la horă 'n sat.
Vezi, în tăcere mulțimea se strânge,
Pe piață, pe stradă
Stau toți grămadă.
Clopote sună, bățul se frânge.
O, cum mă prind și mă leagă!
La butuc acum m'au târît.
Și simte la gât lumea 'ntreagă
Ascuțișul ce-mi cade pe gât.
Și totul e mut ca mormântul!

Faust

De nu m'aş mai fi născut!

Mefistofel (s'arată afară).

Haideţi, sau totu-i pierdut!
Ce zăboviri nesfârşite!
Caii-mi bat din copite,
Şi zorile se vor ivì.

Margareta

Ce iese colò din pământ?
El! el! Alungă-l d'acì!
Ce caută 'n locul cel sfânt?
Pe mine mă vrea!

Faust

Vei trăi!

Margareta

Tu, judecata Doamne-o vei rostì!

Mefistofel (către Faust)

Ci vino, or te las cu ea acù!

Margareta

A ta sunt, Doamne, să mă mântui tu!
O, cete îngereşti, o, cete sfinte,
Veniţi şi strajă staţi-mi înainte!
Enric! mi-e groază de tine.

Mefistofel

E osândită!

Un glas (de sus)

E mântuită!

Mefistofel (către Faust)

Tu hai cu mine!

(Dispare cu Faust.)

Un glas (dinnăuntru, stingându-se)

Enric! Enric!

C P

